

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΓΙΑ ΑΡΧΑΡΙΟΥΣ

Τίτλος πρωτότυπου: Freud for Beginners

Writers and Readers Publishing Cooperative Ltd

Copyright κειμένου: *Richard Appignanesi*

Copyright εικονογράφησης: *Oscar Zarate*

Στοιχειοθεσία: ΕΠΙΛΟΓΗ DTP

Εκτύπωση: ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΑ

Μοναστηρίου 242 Θεσ/νίκη, τηλ. 554116

Copyright για την ελληνική έκδοση: ΕΠΙΛΟΓΗ

Μετάφραση: Γιάννης Χίτζος, Μαίρη Σαζαντζόγλου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΙΛΟΓΗ

με έδρα τη Θεσσαλονίκη
Βασ. Ηρακλείου 40, 54623
τηλ. (031) 241917

Ο ΦΡΟΥΝΤ

ΓΙΑ ΑΡΧΑΡΙΟΥΣ

ΡΙΤΣΑΡΝΤ
ΑΠΙΝΙΑΝΕΣΙ

ΟΣΚΑΡ
ΖΑΡΑΤΕ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΙΛΟΓΗ

6 Μαΐου 1856: Ο Σίγκμουντ Φρόυντ γεννιέται στο Φράιμπουργκ της Μοραβίας, που ανήκε τότε στην Αυστρο-Ουγγρική Αυτοκρατορία, αλλά που σήμερα βρίσκεται στην Τσεχοσλοβακία. Οι πρόγονοι του Φρόυντ ήταν Εβραίοι.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ, **ΓΙΑΚΟΜΠ ΦΡΟΪΝΤ** (1815-96), ΗΤΑΝ ΕΝΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΟΣ ΕΜΠΟΡΟΣ ΜΑΛΛΙΩΝ. Ο ΓΙΑΚΟΜΠ ΗΤΑΝ 40 ΧΡΟΝΩΝ, ΜΕ ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΓΙΟΥΣ ΚΑΙ ΔΗΗ ΠΑΠΠΟΥΣ, ΟΤΑΝ ΠΑΝΤΡΕΥΤΗΚΕ, ΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΟΡΑ, ΤΗΝ **ΑΜΑΛΙ ΝΑΤΑΝΣΟΝ** (1835-1930). Ο ΣΙΓΚΙ ΗΤΑΝ ΤΟ ΠΡΩΤΟ -ΚΑΙ ΠΙΟ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ- ΑΠΟ ΤΑ 8 ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΑΜΑΛΙ.

“Αυτός που κάποτε υπήρξε ο
αδιαφιλονίκητος ευνοούμενος
της μητέρας του, διατηρεί και
στην υπόλοιπη ζωή την αίσθηση
της επιτυχίας που συχνά φέρνει
την πραγματική επιτυχία”

ΦΡΟΨΝΤ

ΝΑ ΔΕΙΤΕ ΠΟΥ Ο
ΣΙΓΚΙ ΜΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ
ΣΠΟΥΔΑΙΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΟΤΑΝ ΜΕΓΑΛΩΣΕΙ.

1860: Η οικογένεια Φρόντ μετακομίζει μόνιμα στη Βιέννη, την αρχαία πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας των Αψβούργων. Οι παιδικοί ήρωες που διαλέγει ο Φρόντ μαρτυρούν βαθειά αντιπάθεια για την Αυτοκρατορική Βιέννη: Ο αντι-μοναρχικός Όλιβερ Κρόμγουελ και ο Καρχηδόνιος στρατηγός Αννίβας.

...ΚΑΙ Η ΑΥΣΤΡΙΑ ΗΤΑΝ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΚΗ.

Ο ΓΙΑΚΟΜΠ ΦΡΟΥΝΤ
ΛΕΕΙ ΣΤΟΝ 12/ΧΡΟΝΟ
ΣΙΓΚΙ ΤΟΥ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ...

ΕΝΑΣ ΕΥΓΕΝΗΣ
ΧΤΥΠΗΣΕ ΤΟ ΣΚΟΥΦΟ
ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΙΞΕ ΣΤΟ
ΑΥΛΑΚΙ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ...

ΚΑΙ ΣΥ ΤΙ
ΕΚΑΝΕΣ;

Ε, ΕΣΚΥΨΑ
ΚΑΙ ΤΟΝ
ΜΑΖΕΨΑ...

Ο ΣΙΓΚΙ ΣΟΚΑΡΙΣΤΗΚΕ
ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ
ΕΛΛΕΙΨΗ ΗΡΩΙΣΜΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥ.

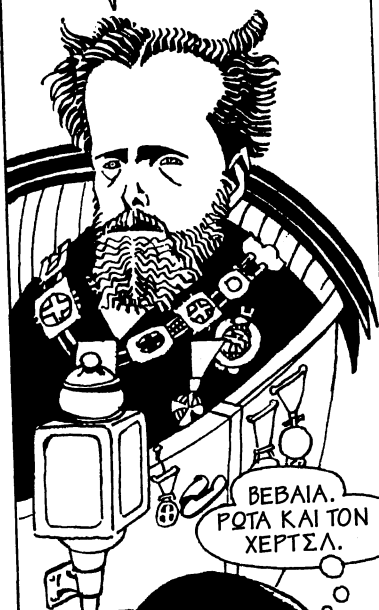
Η Βιέννη της δεκαετίας του 1890 φημιζόταν για τον Γαλάζιο Δούναβη της, το πνεύμα της, τη φιληδονία, τα βαλς και τα καφέ της... Είχε όμως και μία πιο σκοτεινή πλευρά!

ΦΤΩΧΕΙΑ: Η Αυτοκρατορία βρισκόταν σε βαθεία οικονομική κρίση. Οι άνεργοι ήταν συνωστισμένοι σε φτωχογειτονιές και φτηνοξενοδοχεία.

ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ: Ο Καρλ Λούγκερ, Δήμαρχος της Βιέννης, έκανε τον αντισεμιτισμό πολιτική μόδα.

ΒΛΑΚΕΙΕΣ. ΕΓΩ
ΤΑ ΠΑΩ ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ
ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ
ΜΟΥ.

ΒΕΒΑΙΑ.
ΡΩΤΑ ΚΑΙ ΤΟΝ
ΧΕΡΤΣΛ.

ΠΟΡΝΕΙΑ, ΑΡΡΩΣΤΙΑ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ

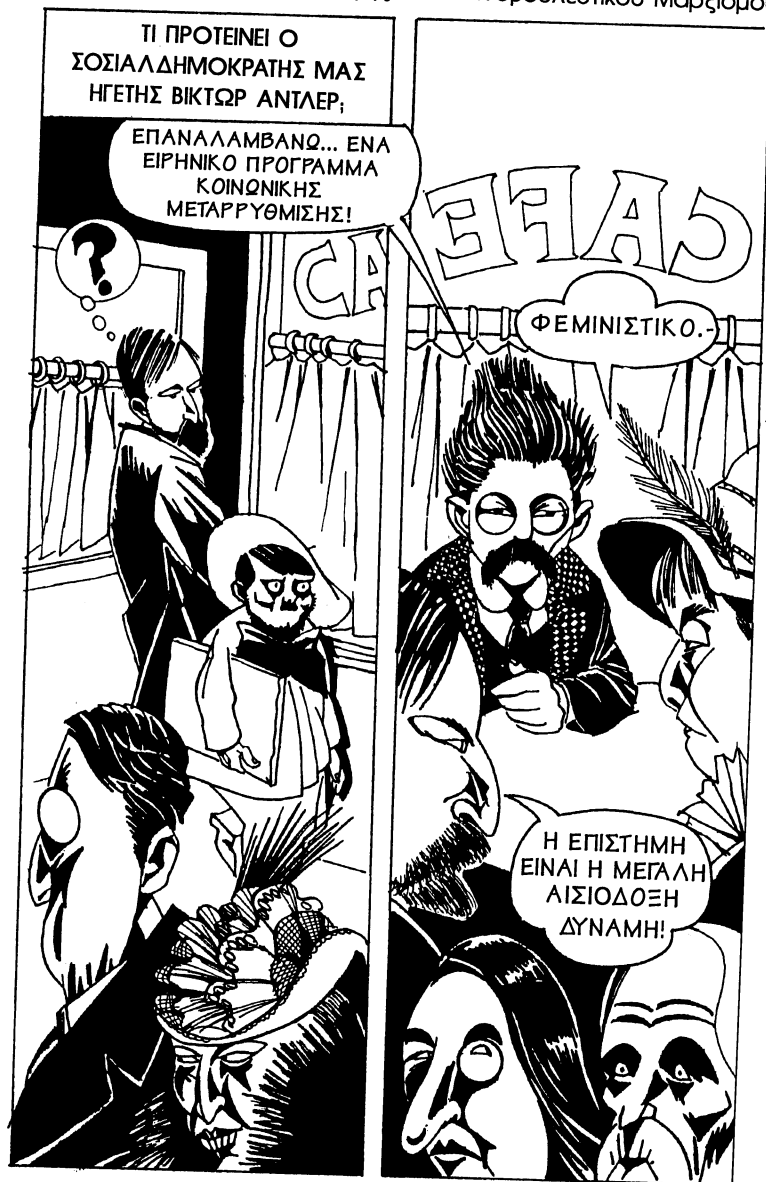
ΟΙ ΠΟΡΝΕΣ ΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΗΔΟΝΗ ΠΟΥ ΟΙ ΕΥΨΟΛΗΠΤΕΣ
ΠΑΝΤΡΕΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ
ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΓΕΥΤΟΥΝ.

ΑΥΤΟΣ Ο ΝΕΑΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ,
ΠΕΙΝΑΣΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΕΙΝΟΣ
ΣΤΗ ΒΙΕΝΝΗ ΤΟΥ 1902-12, ΗΤΑΝ
Ο ΑΔΟΛΦΟΣ ΧΙΤΛΕΡ.

Η φωτεινότερη πλευρά:

Η κοινωνική βελτίωση ήταν η λαμπρή ελπίδα της Σοσιαλδημοκρατίας -της Αυστριακής παραλλαγής του κοινοβουλευτικού Μαρξισμού.

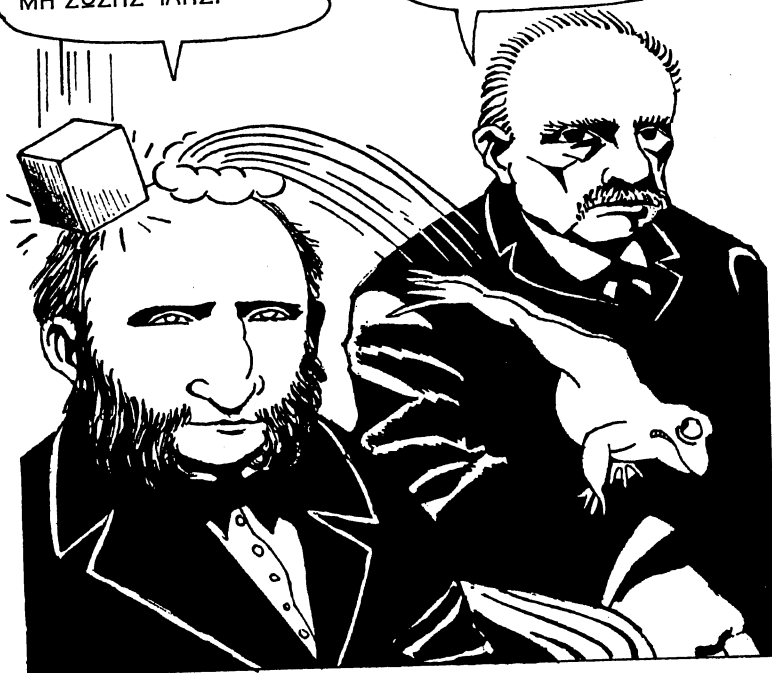
1873: Ο Φρόυντ αρχίζει ιατρικές σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης και τελειώνει το 1881 -τρία χρόνια περισσότερο από το κανονικό. Το ενδιαφέρον του Φρόυντ στρέφεται ειδικότερα στην ιστολογία και τη νευροφυσιολογία: την επιστημονική μελέτη των οργανικών ιστών και του νευρικού συστήματος. Θέλει να γίνει **επιστήμονας** -όχι γιατρός.

ΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΤΟΥ
ΦΡΟΥΝΤ, Ο ΕΡΝΣΤ ΜΠΡΥΚΕ (1819-92),
Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΦΥΣΙΟΛΟΓΟΣ,
ΗΤΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΙΔΡΥΤΕΣ ΤΟΥ
ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ
ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ,
ΧΕΡΜΑΝ ΧΕΛΜΧΟΛΤΣ (1821-94).

ΟΙ ΛΕΓΟΜΕΝΕΣ ΖΩΤΙΚΕΣ
ΛΕΠΟΥΡΓΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΩΣ
ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΜΕΤΑΞΥ ΖΩΗΣ ΚΑΙ
ΜΗ ΖΩΣΗΣ ΥΛΗΣ.

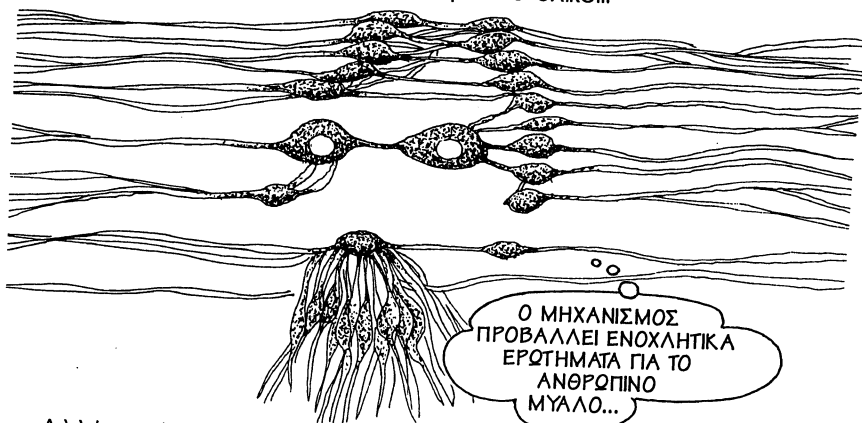
ΕΝΑ ΝΕΥΡΙΚΟ ΣΗΜΑ
ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΗΣ
ΝΕΥΡΙΚΗΣ ΙΝΑΣ ΕΝΟΣ ΒΑΤΡΑΧΟΥ
ΜΕ ΤΑΧΥΤΗΤΑ 16 ΜΕΤΡΩΝ
ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΛΕΠΤΟ.

Ο Μηχανισμός ισχυριζόταν ότι η "ζωή" θα έπρεπε να μελετηθεί και να κατανοηθεί με βάση τις πειραματικές μεθόδους της Χημείας και Φυσικής.

1876-81: Ο Φρόυντ ετοιμάζει μια πρωτοποριακή εργασία πάνω στα νευρικά κύτταρα.

Τα νευρικά συστήματα των υψηλότερων και χαμηλότερων μορφών ζωής είναι φτιαγμένα από το ίδιο βασικό υλικό...

...Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι το ανθρώπινο μυαλό και το μυαλό των βατράχων διαφέρουν μόνο στο βαθμό πολυπλοκότητας; Η μηχανιστική απάντηση είναι: **ναι!**

1882: Ο Φρόυντ ευχαριστιόταν να δουλεύει στο πανεπιστημιακό εργαστήριο του Μπρύκε. Όσπου μια μέρα ο Μπρύκε τού 'δωσε μια πατρική συμβουλή...

Υπήρχε και κάτι άλλο όμως -σχέδια γάμου. Ο Φρόντ γνώρισε και ερωτεύτηκε την Μάρτα Μπερνάις (1861-1951).

1882-1885: Ο Φρόντ έπρεπε να περάσει ακόμη μια μεγάλη περίοδο εξάσκησης στην κλινική ιατρική, στο Γενικό Νοσοκομείο της Βιέννης, προτού ασκήσει ιδιωτικά το επάγγελμά του. Πρώτα υπηρέτησε σαν βοηθός του Χέρμαν Νότναγκελ (1841-1905), καθηγητή της Εσωτερικής Ιατρικής.

1883: Ο Φρόυντ περνάει 5 μήνες δουλεύοντας στην Ψυχιατρική Κλινική δίπλα στον Τέοντορ Μένερετ (1833-92), τον μεγαλύτερο εγκεφαλοανατόμο και νευροπαθολόγο της εποχής εκείνης.

Ο Μένερετ ώθησε τον Φρόυντ να ειδικευτεί στη νευροπαθολογία (αρρώστιες του νευρικού συστήματος).

1884-87: Ο Φρόντ μελέτησε τις επιδράσεις της κοκαΐνης ξεκινώντας από τον εαυτό του. Την συνέστησε ακόμα και στη Μάρδα!

Η ΚΟΚΑΪΝΗ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΘΛΙΠΤΙΚΟ, ΑΚΑΚΟ ΑΝΑΙΣΘΗΤΙΚΟ.

Ο στενός φίλος του Φρόντ, ο προικισμένος φυσιολόγος Έρνστ φον Φλάισλ-Μαρξώφ (1846-91), έπασχε από οδυνηρό όγκο στο χέρι.

ΕΧΩ ΓΙΝΕΙ ΜΟΡΦΙΝΟΜΑΝΗΣ

...

ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΔΟΚΙΜΑΖΕΙΣ ΚΟΚΑΪΝΗ;

Το 1885 ο Φρόντ βοήθησε τους συναδέλφους του Καρλ Κόλλερ και Λέοπολντ Καϊνίχσταϊν σε μια επιτυχή εγχείρηση στο μάτι του Γιάκομπ Φρόντ. Η κοκαΐνη χρησιμοποιήθηκε σαν τοπικό αναισθητικό.

Ο Καρλ Κόλλερ παρουσίασε τον εαυτό του σαν τόν πρώτο που ανακάλυψε την κοκαΐνη.

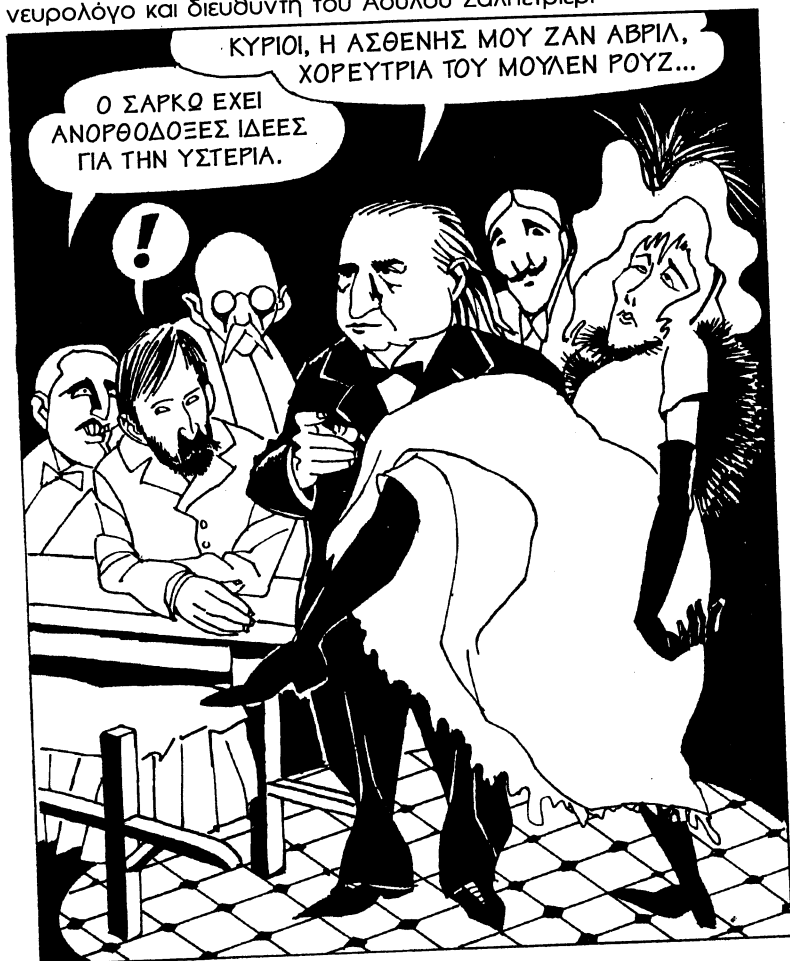
Γιατί; Διότι γύρω στο 1886 οι ειδήσεις από περιπτώσεις εθισμού στην κοκαΐνη έφτασαν απ' όλον τον κόσμο.

Και ο
Φλάισλ-Μαρξώφ
είχε γίνει
στο
μεταξύ
ένας
απελπισμένος
ναρκομανής.

1885-86: 19 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΑΡΚΩ

Ο Φρόντ κέρδισε μια μικρή υποτροφία για να μελετήσει στο Παρίσι δίπλα στον Ζαν Μαρτέν Σαρκώ (1825-93), παγκοσμίου φήμης νευρολόγο και διευθυντή του Ασύλου Σαλπετρίερ.

Όμως τι είναι ακριβώς η **υστερία**;

1. Η ελληνική λέξη **υστέρα** σημαίνει κοιλιά ή μήτρα.
2. Πιστευόταν ότι **μόνο οι γυναίκες** υπέφεραν από υστερικά συμπτώματα: παράλυση, σπασμούς, υπνοβασία, παραισθήσεις, απώλεια λόγου, αισθήσεων ή μνήμης.
3. Οι υστερικές κάποτε καταδιώκονταν σαν μάγισσες.

Οι ειδικοί είχαν 2 ριζικά διαφορετικές απόψεις:

1. Η υστερία είναι κάποιος "ερεθισμός" του γυναικείου σεξουαλικού οργάνου, οπότε η υστερική υποβάλλεται σε θεραπεία (πίεση στα ωάρια, τοποθέτηση πάγου πάνω τους και χειρουργήση της κλειτορίδας).
2. Η υστερία είναι κατά φαντασίαν, απλή ηθοποιία των γυναικών.

Ο Σαρκό απορρίπτει τις παραδοσιακές διαγνώσεις.

Η υστερία έφερνε τους γιατρούς σε αμηχανία, γιατί τα συμπτώματά της προφανώς δεν προέρχονταν από καμία οργανική βλάβη.
Για παράδειγμα:

Πλην όμως μια γνήσια παράλυση, που προκαλείται π.χ. από μία συμφόρηση δεν είναι τόσο καλά εντοπισμένη όσο αυτή. Επεκτείνεται "επισκιαζοντας" και λίγο το πρόσωπο ή το πόδι κλπ.

Ο Σαρκώ έδειξε ότι υπήρχε καταπληκτική ομοιότητα μεταξύ της υστερίας και του υπνωτισμού. Η διά του υπνωτισμού υποβολή μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να προκαλέσει υστερικά συμπτώματα -όπως η παράλυση.

Η υστερία μπορεί να παρουσιαστεί μόνον στις περιπτώσεις όπου υπάρχει κληρονομικός εκφυλισμός του εγκεφάλου.

Ο Σαρκώ ήταν ένας καλός Μηχανιστής: οι εξηγήσεις έπρεπε να είναι αυστηρά φυσικού περιεχομένου.

Ο Σαρκώ απέτρεπε τον Φρόυντ απ' το να διατυπώνει **ψυχολογικές** ερωτήσεις.

Η γνώμη του Σαρκώ ότι η υστερία δεν σχετιζόταν με το γυναικείο σεξουαλικό όργανο ήταν όντως μια **πρόοδος**.

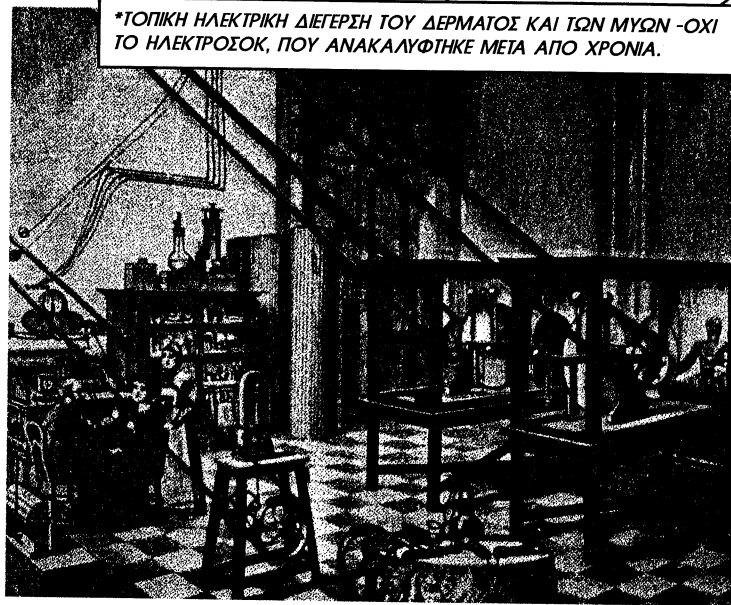
Εμπόδιζε όμως τον Φρόυντ να ερευνήσει μήπως μερικές ψυχικές διαταραχές έχουν **σεξουαλική προέλευση**.

Απρίλιος 1886: Ο Φρόυντ αρχίζει την ιδιωτική άσκηση του επαγγέλματός του σαν νευροπαθολόγος και έρχεται σε επαφή με τους πρώτους υστερικούς ασθενείς του.

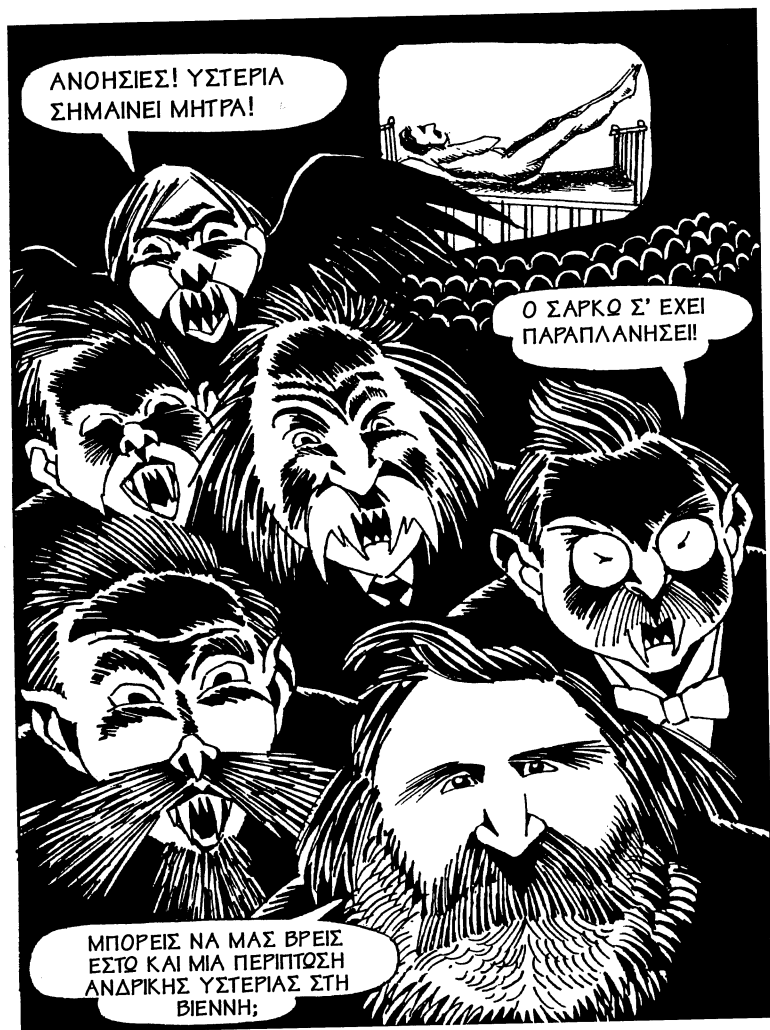
ΟΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΕΝ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΚΑΜΙΑ
ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΒΛΑΒΗ...

*ΤΟΠΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΔΙΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΥΩΝ -ΟΧΙ
ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΣΟΚ, ΠΟΥ ΑΝΑΚΑΛΥΦΤΗΚΕ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΧΡΟΝΙΑ.

15 Οκτ. 1886: Ο Φρόντ διαβάει την εργασία του πάνω στην Ανδρική Υστερία μπροστά στην Ιατρική Εταιρία της Βιέννης.

Ο Φρόντ εξακολουθούσε να είναι πεπεισμένος Μηχανιστής. Το πρώτο επιστημονικό βιβλίο του ήταν πάνω στις βλάβες του εγκεφάλου που επηρεάζουν την γλωσσική ικανότητα: (Αφασία -1891). Το επόμενο του ήταν το *Βρεφική Εγκεφαλική Παράλυση* (1891-93).

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΘΕΩΡΟΥΣΕ ΤΗΝ
ΗΛΕΚΤΡΟ-ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΧΡΗΣΤΗ,
ΠΛΗΝ ΟΜΩΣ ΑΥΤΗ ΜΕΡΙΚΕΣ
ΦΟΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΕ ΧΑΡΗ ΣΤΗ
"ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ".

ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΜΗΝ ΑΥΞΗΣΟΥΜΕ
ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ;

Μ' ΑΛΛΑ ΛΟΓΙΑ, ΝΑ
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ
ΥΠΝΩΤΙΣΜΟ!

Μια νέα θεωρία για τον υπνωτισμό, που αναπτύχθηκε στο Ναβού της Γαλλίας, διαφωνούσε με τις απόψεις του Σαρκώ.

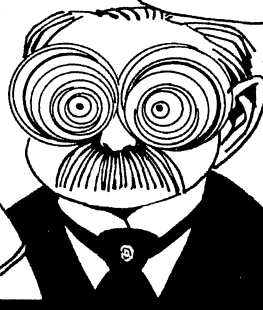
AMBROISE AUGUSTE
LIÉBEAULT
(1823 - 1904)

Ο ΥΠΝΩΤΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ
ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΣΕ ΝΟΡΜΑΛ
ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ.

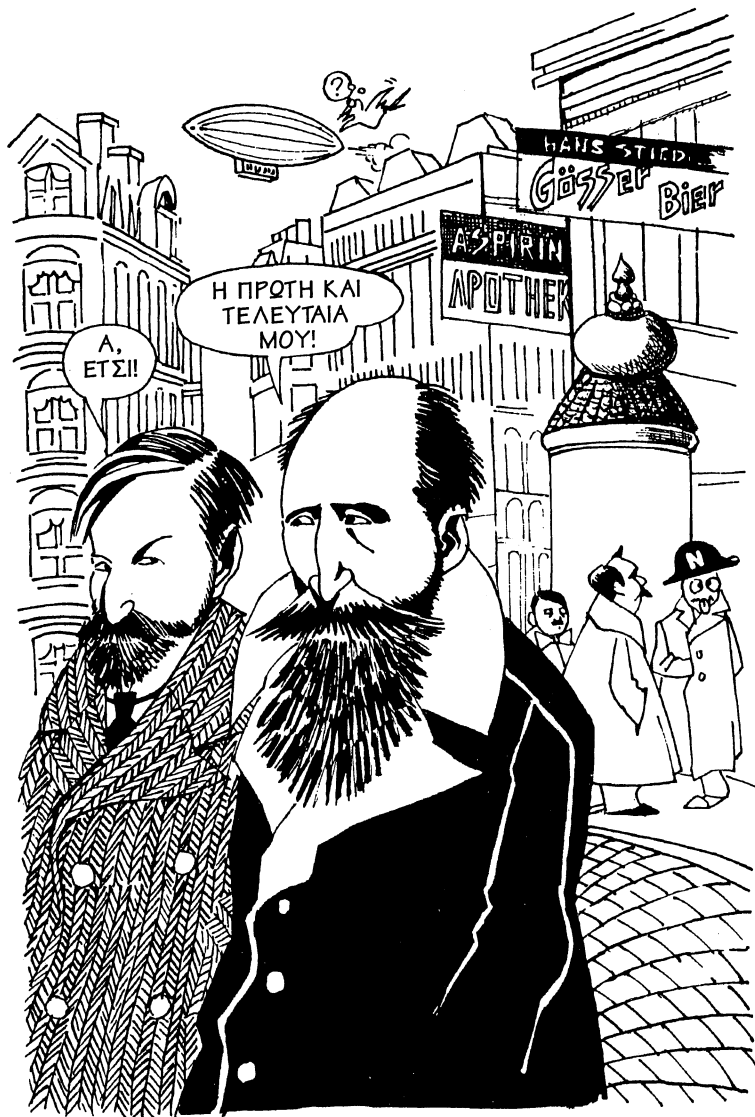
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΔΙ
ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ.

HIPPOLYTE MARIE
BERNHEIM
(1840 - 1919)

ΜΠΟΡΕΙ ΟΜΩΣ ΝΑ
ΘΕΡΑΠΕΥΣΕΙ ΜΟΝΙΜΑ
ΤΗΝ ΥΣΤΕΡΙΑ;

Κάποιος άλλος στη Βιέννη είχε πειραματιστεί με τον υπνωτισμό: ο παλιός φίλος του Φρόυντ και ευυπόληπτος γιατρός, **Γιόζεφ Μπρόουερ**. (1842-1925). Παλιά στα 1882, ο Μπρόουερ είχε μιλήσει στον Φρόυντ για μια ενδιαφέρουσα περίπτωση υστερίας.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ Ο

Έξυπνη γυναίκα ηλικίας 21 χρονών. Η αυστηρή ανατροφή της την είχε αφήσει σεξουαλικά ανώριμη. Τον Ιούλιο του 1880, ο πατέρας της Άννας αρρώστησε σοβαρά...

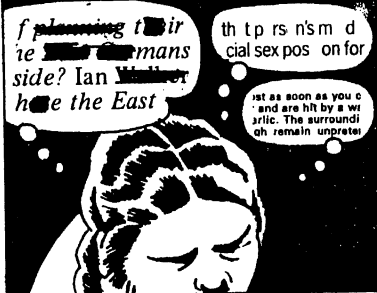
ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΕΜΟΙΑΖΕ ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΝΕΤΑΙ, ΩΣΠΟΥ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ ΤΟΥ 1881 Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΠΕΘΑΝΕ. ΟΙ ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ...

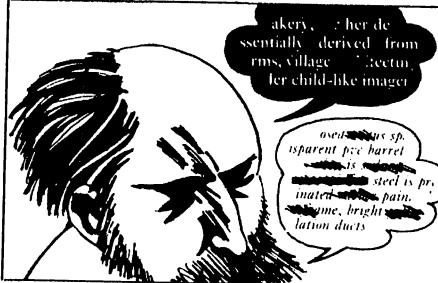
...ΕΓΙΝΑΝ ΠΙΟ ΒΙΑΙΕΣ ΣΤΗ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ.

ΤΑ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΑ ΟΜΩΣ
ΕΠΕΦΤΕ ΣΕ ΜΙΑ ΓΑΛΗΝΙΑ
ΕΚΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΜΟΥΡΜΟΥΡΙΖΕ
ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΗΣ...

...ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΣΑ ΝΑ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑ-
ΝΩ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ ΤΗΣ. Μ' ΑΥΤΟ ΤΟΝ
ΤΡΟΠΟ ΤΗΝ ΕΚΑΝΑ ΝΑ ΜΟΥ ΜΙΛΑΕΙ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ.

ΜΕΤΑ ΑΠ' ΑΥΤΟ ΕΒΓΑΙΝΕ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΣΤΑΣΗ ΤΗΣ
ΚΑΙ ΑΙΣΘΑΝΟΤΑΝ
ΚΑΛΥΤΕΡΑ.

ΟΤΑΝ ΟΜΩΣ ΔΕΝ ΚΑΤΟΡΘΩΝΕ ΝΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΙ ΤΙΣ
ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ, Η ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΒΡΑΔΙΑ ΠΕΡΝΟΥΣΕ
ΓΕΜΑΤΗ ΤΡΟΜΕΡΑ
ΑΓΧΗ.

Η ΑΝΝΑ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΙΣ ΕΛΕΓΕ...

Η ΚΟΥΒΕΝΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
ΜΟΥ...

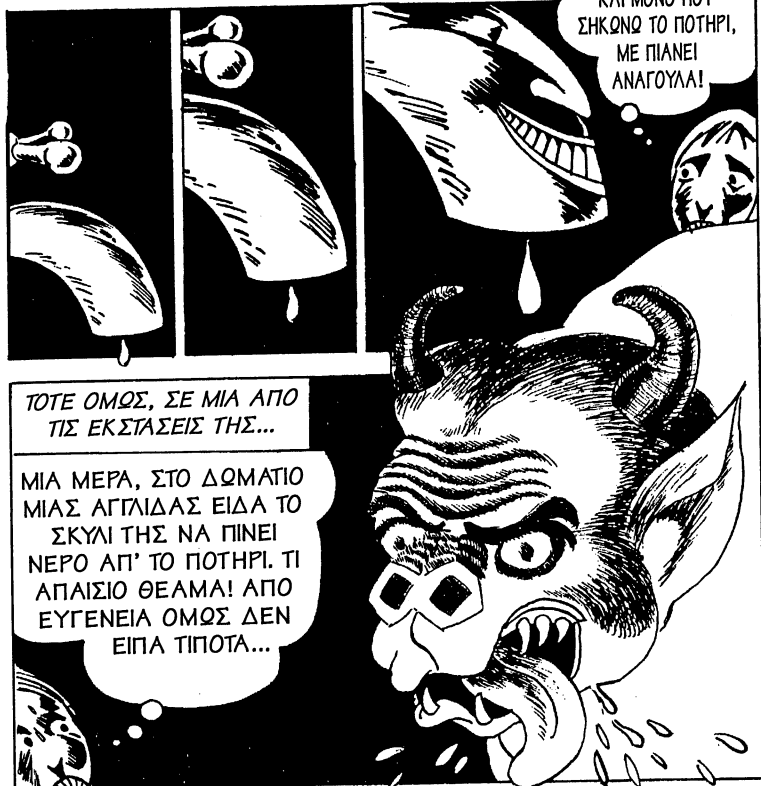

ΤΗ ΒΟΗΘΗΣΕ ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΥΤΗ Η
"ΚΟΥΒΕΝΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ";

ΝΑΙ. ΣΥΝΕΧΩΣ ΟΜΩΣ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕ ΝΕΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ.

ΕΝΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ ΗΤΑΝ Η ΎΔΡΟΦΟΒΙΑ. ΓΙΑ 6 ΒΔΟΜΑΔΕΣ Η
ΑΝΝΑ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ ΠΙΕΙ ΟΤΙΔΗΠΟΤΕ.

ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΒΓΗΚΕ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΕΚΣΤΑΣΗ ΤΗΣ...

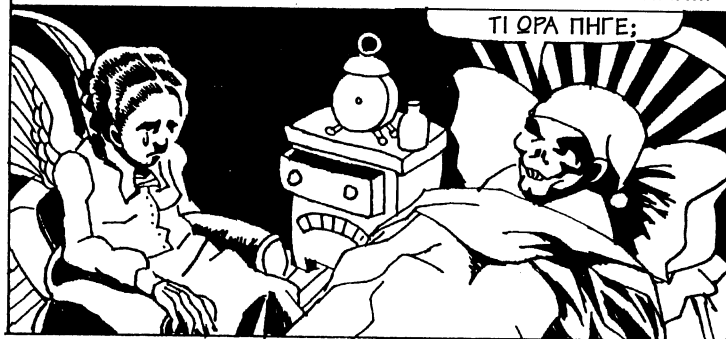

1. Κάθε σύμπτωμα εξαφανιζόταν όταν προσδιοριζόταν το περιστατικό μέσα απ' το οποίο το σύμπτωμα είχε πρωτοεμφανιστεί.
2. Συμπτώματα εξαφανίζονταν καθώς ξεχασμένα δυσάρεστα γεγονότα έρχονταν ξανά στην μνήμη.
3. Το σύμπτωμα εμφανιζόταν με την μεγαλύτερη δύναμη τη στιγμή που συζητιόταν.

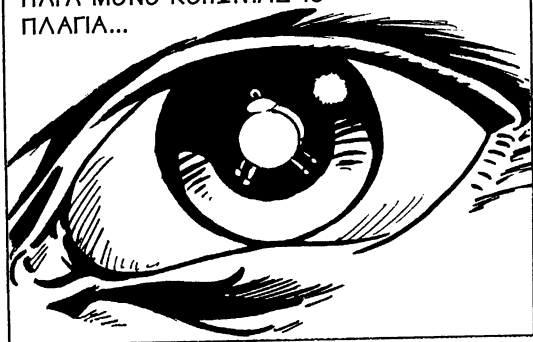
Ο ΜΠΡΟΥΕΡ ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΙ
ΤΙΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΟΥ.

...ΗΜΟΥΝΑ ΣΤΕΝΑΧΩΡΗΜΕΝΗ ΚΙ ΗΘΕΛΑ ΝΑ ΚΛΑΨΩ... ΜΑ
ΦΟΒΟΜΟΥΝ ΠΩΣ ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΜΟΥ ΘΑ ΤΟΝ ΑΝΑΣΤΑΤΩΝΑΝ...

ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΣΑ ΝΑ ΔΩ ΤΟ ΡΟΛΟΪ ΜΟΥ
ΠΑΡΑ ΜΟΝΟ ΚΟΙΤΩΝΤΑΣ ΤΟ
ΠΛΑΓΙΑ...

ΚΑΙ Ο
ΠΑΡΑΛΥΤΟΣ
ΒΡΑΧΙΟΝΑΣ
ΣΟΥ;

ΗΜΟΥΝ ΞΥΠΝΙΑ ΟΛΗ ΤΗ ΝΥΧΤΑ. ΞΑΦΝΙΚΑ ΕΙΔΑ ΕΝΑ ΜΑΥΡΟ
ΦΙΔΙ. ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΑ ΝΑ ΚΟΥΝΗΣΩ ΤΟ ΧΕΡΙ ΜΟΥ... ΔΕΝ
ΜΠΟΡΟΥΣΑ! ΗΘΕΛΑ ΝΑ ΤΣΙΡΙΞΩ. ΑΛΛΑ ΤΟ ΜΟΝΟ ΠΟΥ
ΘΥΜΟΜΟΥΝ ΗΤΑΝ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΜΙΑΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ.

ΑΥΤΗ Η ΤΕΧΝΙΚΗ -Η ΚΑΘΑΡΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΠΡΟΥΕΡ-
ΤΟΥ ΔΩΣΕ ΤΗΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΝΑ ΑΡΕΙ ΤΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΤΗΣ
ΑΝΝΑΣ ΤΟΥΣ ΕΠΟΜΕΝΟΥΣ ΜΗΝΕΣ.

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΚΑΛΕΣΑΝ ΤΟΝ ΜΠΡΟΥΕΡ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΕΦΑΛΟ ΤΗΣ...

ΤΑΡΑΧΤΗΚΑ ΠΟΛΥ!... ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΜΕΡΑ ΕΦΥΓΑ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΕΝΝΗ ΜΕ
ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΟΥ ΓΙΑ ΕΝΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΗΝΑ ΤΟΥ ΜΕΛΠΟΣ...

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΜΙΛΗΣΕ ΣΤΟΝ ΣΑΡΚΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ.

Έτσι ο Φρούντ δεν ξανασκέφτηκε να χρησιμοποιήσει την Καθαρτική Μέθοδο του Μπρόουερ ως το 1889.

Η ΑΝΝΑ
ΝΑ ΣΕ
ΕΡΩΤΕΥΤΕΙ;
ΤΟ ΘΕΜΑ
ΣΗΚΩΝΕΙ
ΕΞΕΤΑΣΗ!

ΦΧΑΡΙΣΤΩ,
ΝΑ ΜΟΥ
ΛΕΙΠΕΙ!

Το πραγματικό όνομα της Άννας ήταν Μπέρτα Πάπενχαϊμ (1859-1936). Έγινε καλά και εξελίχτηκε σε γνωστή κοινωνική λειτουργό και φεμινίστρια.

αναμνηστικό γραμματόσημο προς τιμή της

Ο Φρόνυτ χρειάστηκε πολύ για να πείσει τον διστακτικό Μπρόυερ να συνεργαστούν στο γράψιμο του βιβλίου "Μελέτες για την Υστερία" (1895).

Μερικές ιδέες και όροι κλειδιά.

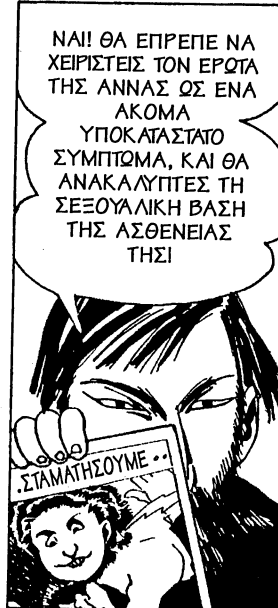
Ο Φρόνυτ και ο Μπρόυερ έφτασαν στο συμπέρασμα ότι: "Οι υστερικοί υποφέρουν κυρίως από αναμνήσεις".

Αυτό σημαίνει:

1. Οι υστερικοί υποφέρουν από οδυνηρές, δυσάρεστες αναμνήσεις **τραυματικής φύσης**.
 2. Οι τραυματικές αναμνήσεις είναι **παθογόνες**, δηλ. προκαλούν αρρώστιες. Αυτό αποτελούσε επαναστατική, αντι-μηχανιστική σύλληψη, γιατί υπονοούσε ότι κάποιος ψυχικός (αυστηρά **πνευματικός**) παράγοντας επηρέαζε άμεσα τις φυσικές λειτουργίες του σώματος.
 3. Οι τραυματικές αναμνήσεις δεν "εξαφανίζονται" με τον καιρό, αλλά παραμένουν σαν δραστήρια και **ασυνείδητη** δύναμη, που υποκινεί την συμπεριφορά. (Ότι δεν μπορεί να ανακληθεί στη μνήμη δεν σημαίνει ότι έχει χαθεί).
 4. Το διώξιμο οδυνηρών, συναισθηματικά φορτισμένων αναμνήσεων από το συνειδητό προϋποθέτει κάποιον δραστήριο **απωθητικό** μηχανισμό, που λειτουργεί στο ασυνείδητο της πνευματικής ζωής.
 5. Επειδή οι δυσάρεστες, μη συνειδητές αναμνήσεις δεν μπορούν να εκφραστούν κανονικά, το συναισθηματικό φορτίο τους ή **συγκίνηση** φράσσεται -αιχμαλωτίζεται.
 6. Η αιχμαλωτισμένη συγκίνηση, με την μεσολάβηση ασυνείδητων ερεθισμάτων, "μετατρέπεται" στα φυσικά συμπτώματα της υστερίας.
 7. Τα συμπτώματα που προκαλεί το ασυνείδητο εξαφανίζονται όταν γίνει **αντίδραση εκφόρτισης**. Η αντίδραση εκφόρτισης είναι η διαδικασία απελευθέρωσης απωθημένων συναισθημάτων, που έχουν προκληθεί από κάποιο ξεχασμένο γεγονός. Το πρόβλημα της θεραπείας είναι να κάνει τον ασθενή να ξαναζήσει την αρχική τραυματική εμπειρία του, που προκάλεσε το σύμπτωμα αυτό.
 8. Η θεραπεία είναι δύσκολη, γιατί κάθε σύμπτωμα **υπερκαθορίζεται**, δηλ. προκαλείται και είναι το χαρακτηριστικό **αρκετών** ψυχολογικών συμβάντων.
-

1896: Η καθαρτική μέθοδος του Μπρόουερ λειτουργεί. Ο Φρόυντ όμως δεν είναι ικανοποιημένος. Αν η υστερία είναι άμυνα απέναντι σε μια δυσάρεστη ιδέα, και αν τα συμπτώματα συμβολίζουν απλώς ό,τι παραμένει ασυνείδητο...

Η πρώτη θεωρία του Φρόυντ για τα σεξουαλικά αίτια ενόχλησε τον Μπρούερ και οδήγησε τη φιλία τους σε διάλυση.

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΣΤΑΔΙΑΚΑ
ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΕΙ ΤΟΝ
ΥΠΝΩΤΙΣΜΟ.

ΜΕΡΙΚΟΙ ΑΣΘΕΝΕΙΣ
ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ
ΥΠΝΩΤΙΣΤΟΥΝ - ΑΛΛΟΙ ΠΑΛΙ
ΘΕΡΑΠΕΥΟΝΤΑΙ
ΜΟΝΟ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ.

ΔΟΚΙΜΑΖΕΙ ΚΙ ΑΥΤΟΣ ΤΗΝ
"ΑΝΑΠΑΝΤΕΧΗ" ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ
ΜΠΡΟΥΈΡ.

Η ΥΠΝΩΤΙΚΗ ΥΠΟΒΟΛΗ
ΤΟ ΜΟΝΟ ΠΟΥ ΚΑΤΑΦΕΡΝΕΙ
ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΑΓΞΑΝΕΙ ΤΟ
ΕΡΩΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ!

1892 - 96: Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΠΙΕΣΗΣ

Για πρώτη φορά ο Φρούντ χρησιμοποιεί καναπέ. Πιέζει με το χέρι του το μέτωπο του ασθενή και κάνει ερωτήσεις.

ΜΠΟΡΩ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΥΠΝΩΤΙΣΜΟ ΝΑ
ΚΑΝΩ ΤΟΝ ΑΣΘΕΝΗ ΝΑ
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΘΕΙ

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΠΡΟΧΩΡΟΥΣΕ ΟΛΟΕΝΑ ΚΑΙ ΠΙΟ ΒΑΘΕΙΑ...

"Η ΑΔΕΡΦΗ ΜΟΥ ΚΙ ΕΓΩ ΕΙΧΑΜΕ ΕΝΑ ΚΟΙΝΟ ΜΥΣΤΙΚΟ...
ΚΟΙΜΟΜΑΣΤΑΝ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΔΩΜΑΤΙΟ... ΚΑΙ ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΜΑΣ
ΕΠΙΤΕΘΗΚΕ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ!"

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΠΛΑΝΗΣΗΣ

Επανελημμένες εμπειρίες με ασθενείς οδήγησαν τον Φρόντ στο να διατυπώσει την θεωρία της Αποπλάνησης.

1. Οι απωθημένες αναμνήσεις σχεδόν πάντοτε αποκαλύπτουν αποπλάνηση ή σεξουαλική κακοποίηση από γονέα ή κάποιον ενήλικα.

2. Το τραυματικό αυτό συμβάν της παιδικής ηλικίας ενεργεί καθυστερημένα. Η απωθημένη ανάμνηση γίνεται παθογόνος ιδέα που μπορεί να προκαλέσει υστερικά συμπτώματα μετά την εφηβεία.

1896: Ο ΦΡΟΥΝΤ ΕΠΙΝΟΕΙ ΤΟΝ ΟΡΟ
Ψ Υ Χ Α Ν Α Λ Υ Σ Η

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ "ΠΙΕΣΗΣ" ΠΡΕΠΕΙ ΚΙ ΑΥΤΗ ΝΑ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΦΘΕΙ.

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ

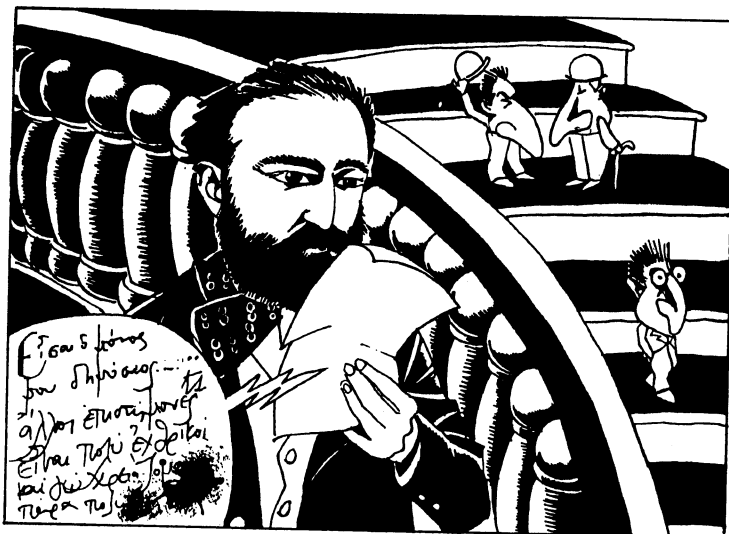
Οι ασθενείς πρέπει να είναι ελεύθεροι, χωρίς λογοκρισία ή προτροπές...

ΜΙΑ ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ

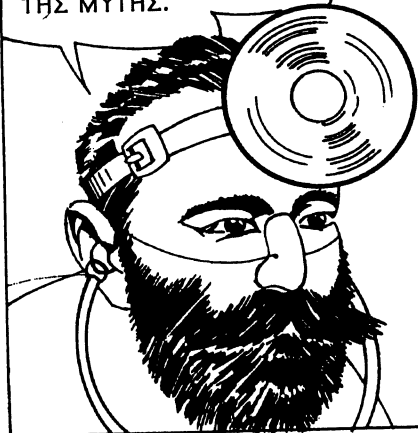
1. Ο Σαρκώ έκανε το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση μιας πιο "ανθρώπινης" μεταχείρησης των νευρώσεων.
2. Αλλά η ύπνωση, όπως και η τεχνική της πίεσης παρέμεναν αυθαίρετες και αυταρχικές.
3. Η χρησιμοποίηση της τεχνικής των ελευθέρων συνειρμών για την ανάκληση τραυματικών συμβάντων ήταν τελείως καινούργια και επαναστατική. Η αρχή του νήματος που οδηγεί στην κατανόηση των νευρωτικών συμπτωμάτων, βρίσκεται κρυμμένη στο ασυνείδητο του ασθενούς. Ο ασθενής δεν γνωρίζει τι είναι απωθημένο στο ασυνείδητό του. Παρ' όλα αυτά, μόνον ο ασθενής είναι σε θέση να οδηγήσει τον θεραπευτή στην ανακάλυψη του ασυνειδήτου του πράγμα που τον ανακουφίζει.
Ο γιατρός και ο ασθενής πρέπει να ψάξουν μαζί.
4. Παρ' όλα αυτά, ο ασθενής θα αντιστέκεται και θα γίνεται ολοένα και λιγότερο συνεργάσιμος καθώς θα αναδύεται το δυσάρεστο υλικό. Τότε η κλινική εμπειρία του γιατρού αποκτάει ιδιαίτερη σημασία.
5. Η υπομονή την ώρα που παρακολουθεί τις άσκοπες περιπλανήσεις του νευρωτικού είναι δικαιολογημένη, γιατί η αντίσταση είναι απλώς μια απόπειρα να αναβληθεί η ανάδυση του απωθημένου υλικού. Όσο άσκοπες κι αν φαίνονται οι περιπλανήσεις του ασυνειδήτου, πρέπει στο τέλος να συνδεθούν με το απωθημένο υλικό.

Το μοναδικό πρόσωπο πρόθυμο ν' ακούσει τον Φρόντ ήταν ο Βίλχελμ Φλιντ (1858-1929), ωτορινολαρυγγολόγος από το Βερολίνο. Συναντιόνταν αρκετά συχνά οι δυο τους και ανταλλάξαν πολλά γράμματα από το 1893 μέχρι το 1902.

Ο ΦΛΙΣ ΟΜΩΣ ΕΙΧΕ ΜΕΡΙΚΕΣ
ΠΑΡΑΞΕΝΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ!

ΟΙ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ -ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΟΙ
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΕΣ- ΠΡΟΚΑΛΟΥΝΤΑΙ
ΑΠΟ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΤΙΣ
ΒΛΕΝΝΩΔΕΙΣ ΜΕΜΒΡΑΝΕΣ
ΤΗΣ ΜΥΤΗΣ.

Ο ΦΛΙΣ ΕΓΧΕΙΡΗΣΕ ΔΥΟ
ΦΟΡΕΣ ΤΟΝ ΦΡΟΥΝΤ, ΠΟΥ
ΕΙΧΕ ΠΑΘΕΙ ΜΟΛΥΝΣΗ ΣΤΗ
ΜΥΤΗ.

ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΑ, ΤΙΠΟΤΕ
ΤΟ
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟ!

ΦΑΝΤΑΣΟΥ ΤΙ ΘΑ ΕΚΑΝΕ ΣΤΟ
ΣΥΡΑΝΟ ΝΤΕ ΜΠΕΡΖΕΡΑΚ!

Ο ΦΛΙΣ ΕΚΑΝΕ ΞΑΝΑ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΣΤΟΝ ΦΡΟΥΝΤ...
Ο ΜΠΡΟΥΕΡ ΔΙΑΦΩΝΟΥΣΕ.

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΦΑΙΝΟΤΑΝ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΑΠΟΛΥΤΟ ΕΛΕΓΧΟ. Η ΜΟΝΗ
ΤΟΥ ΦΙΛΟΔΟΞΙΑ ΗΤΑΝ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ.

ΠΑΝΤΑ ΟΜΩΣ ΕΙΧΕ ΧΡΟΝΟ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ.

ΣΕ ΗΛΙΚΙΑ 40 ΧΡΟΝΩΝ, Ο ΦΡΟΥΝΤ ΕΙΧΕ ΝΑ ΤΑΪΣΕΙ 6 ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ
ΓΥΝΑΙΚΑ, ΚΑΙ ΝΑ ΒΟΗΘΑΕΙ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΑΔΕΡΦΕΣ...

ΟΙ ΣΤΙΓΜΕΣ ΠΟΥ ΞΕΚΟΥΡΑΖΟΤΑΝ ΗΤΑΝ ΛΙΓΕΣ: ΠΟΥ ΚΑΙ ΠΟΥ ΕΠΑΙΖΕ
ΧΑΡΤΙΑ ΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΒΡΑΔΑ, ΕΚΑΝΕ ΠΕΡΙΠΑΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ,
ΜΑΖΕΥΕ ΜΑΝΙΤΑΡΙΑ ΚΑΙ ΕΚΑΝΕ ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΠΟ ΑΝΤΙΚΕΣ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΙΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ, ΤΗΣ ΑΡΡΩΣΤΙΑΣ, ΤΗΣ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ, ΣΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 1890...

23 Οκτ. 1896: Ο πατέρας του Φρόυντ πεθαίνει.
Στη διάρκεια αυτής της περιόδου κρίσης και αυτοανάλυσης,
ο Φρόυντ αρχίζει να γράφει την *Ερμηνεία των Ονείρων*.

Ένα από τα όνειρα του Φρόντ παρμένο από
την ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ (1900):

Ο Φρόντ σ' ένα σιδηροδρομικό σταθμό συνοδεύεται από ένα "γεραιό κύριο".

"Σκέφτομαι ένα σχέδιο να παραμείνω μεταμφιεσμένος. Φαίνεται όμως πως αυτό δε χρειάζεται!"

Ο γέρος μοιάζει τυφλός -πιθανό στο ένα μάτι. Ο Φρόντ του δίνει μια γυάλινη πάπια. *"Είμαι, λοιπόν, ο νοσοκόμος του!"* Και εδώ η συμπεριφορά και το πέος του γέρου εμφανίζονται καθαρά. Σ' αυτό το σημείο ο Φρόντ ξύπνησε νιώθοντας την ανάγκη να κατουρήσει.

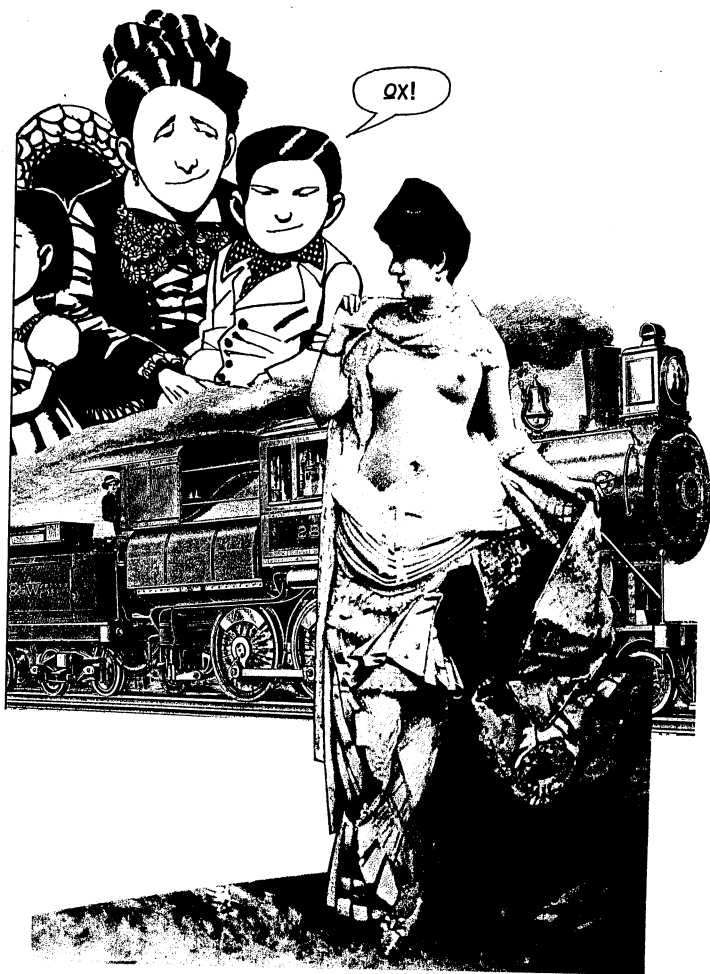
Πώς ερμηνεύει το όνειρό του ο Φρόντ;
"Θυμάμαι ένα ντροπιαστικό γεγονός στο υπνοδωμάτιο των
γονιών μου όταν ήμουν 7 ή 8 χρονών..."

Τι τρομερό χτύπημα στη φιλοδοξία μου!
Στην πραγματικότητα, σε μερικές νευρώσεις, το κατούρημα στα
σεντόνια και το χαρακτηριστικό της φιλοδοξίας συνδέονται.
Αυτή η προσβολή της φιλοδοξίας μου στην παιδική ηλικία
πρόσφερε υλικό για ένα όνειρο στην ενήλικη ζωή. Σαν να
ήθελα να πω "Είδατε; Έγινα κάποιος τελικά!"
Ο γέρος είναι ο πατέρας μου. Η τύφλωση αναφέρεται στην
εγχείρηση στο μάτι του και την ανακάλυψη της κοκαΐνης από
μένα. Αυτό είναι η εκπλήρωση μιας ευχής. Άλλη μια είναι η
εχθρική ευχή να δω τον πατέρα μου ανυπεράσπιστο, όπως
ήμουν εγώ όταν ήμουν παιδί, να τον ντροπιάσω. Η
"μεταμφίεση" αναφέρεται στις ανακαλύψεις μου για την
υστερία, για τις οποίες αισθανόμουν περήφανος.

Άλλη μια ανάμνηση από την παιδική ηλικία:

...στη διάρκεια του ταξιδιού με το τρένο από
την Λειψία το 1890, είδα τη μητέρα μου
γυμνή.

Μερικά χρόνια αργότερα είδα ένα αγωνιώδες όνειρο...
Η μητέρα μου, έχοντας μια παράξενα ειρηνική, κοιμισμένη
έκφραση στο πρόσωπό της, μεταφερόταν στο δωμάτιο
από κάτι ανθρώπους με κεφάλια πουλιών, που ήρθαν και
την ξαπλώσαν στο κρεβάτι. Ξύπνησα φωνάζοντας κι
έτρεξα στους γονείς μου.

Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΦΡΟΥΝΤ

Είχα δει Θεούς με κεφάλια πουλιών σε Αιγυπτιακά νεκρικά
γλυπτά στη Βίβλο του Φίλιπσον. Ένα παιδί που λεγόταν Φίλιπ,
μου είχε πει την λαϊκή έκφραση για το σεξ. Στα γερμανικά
"Φόγκελν" σημαίνει επίσης πουλιά.

Την "ειρηνική" έκφραση της μητέρας μου τη μετέφερα από τον
παππού μου, καθώς κείτονταν νεκρός. Η αγωνία μου για τον
"θάνατο" μεταμφιέζει μια ευχή που απευθύνεται ενάντια στον
πατέρα μου. Αυτό το όνειρο περιέχει μια τυπική παιδική ευχή:
μια ευχή θανάτου, που προορίζεται για τον πατέρα και μία
σεξουαλική ευχή για τη μητέρα.

Μήπως η ιδέα σας φαίνεται αποκρουστική;
Κοιτάξτε τους μύθους και τους δρύλους των αρχαίων
πολιτισμών.

Ο Κρόνος κατάπινε τα
παιδιά του, από φόβο
μήπως μια μέρα τον
εκθρονίσουν και πάψει
να είναι ο βασιλιάς των
θεών.

Ο Δίας ευνούχισε τον
πατέρα του Κρόνο και
πήρε τη θέση του.

Για αναρωτηθείτε... Γιατί
υπάρχει η Πέμπτη
Εντολή;

ΑΚΟΥΣΤΕ ΤΩΡΑ
ΚΑΙ ΓΙ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ
ΑΣΘΕΝΗ ΜΟΥ -ΗΤΑΝ ΕΝΑΣ
ΙΔΕΟΨΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ
ΝΕΥΡΩΤΙΚΟΣ.

ΕΝΑΣ ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΝΕΥΡΩΤΙΚΟΣ

Η ΕΥΧΗ ΤΟΥ ΞΕΚΙΝΑΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΤΟΥ ΗΛΙΚΙΑ!

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΑΥΤΟ ΘΥΜΗΣΕ ΣΤΟΝ ΦΡΟΥΝΤ ΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ

ΕΝΑΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΕΙ ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΑ ΛΑΪΟ ΤΩΝ
ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΙΟΚΑΣΤΗ ΟΤΙ...

Μόλις γεννιέται το βρέφος,
του τρυπούν τα πόδια (τα
"πρησμένα πόδια" του
Οιδίποδα) και το εγκαταλεί-
πουν στα βουνά για να
πεθάνει.

Τον σώζουν όμως κάτι βοσκοί,
και ο Οιδίποδας μεγαλώνει σαν
γιος ενός ξένου βασιλικού
ζεύγους.

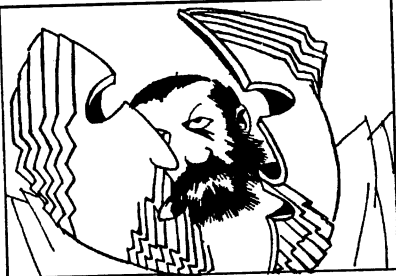
ΚΑΠΟΙΟΣ ΑΛΛΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ
ΟΜΩΣ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ
ΙΔΙΑ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ.

ΠΑΤΕΡΑΣ... ΦΟΝΟΣ...
ΜΗΤΕΡΑ... ΑΙΜΟΜΙΞΙΑ...

ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΝΑ
ΦΥΓΩ ΑΠ'
ΤΟ ΣΠΙΤΙ.

ΑΧ

Ο ΟΙΔΙΠΟΔΑΣ ΣΥΝΑΝΤΑΕΙ
ΕΝΑΝ ΞΕΝΟ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ -ΤΟ
ΒΑΣΙΛΙΑ ΛΑΪΟ- ΚΑΙ ΤΟΝ
ΣΚΟΤΩΝΕΙ Σ' ΕΝΑ ΚΑΥΓΑ...

Ο ΟΙΔΙΠΟΔΑΣ ΦΘΑΝΕΙ ΣΤΙΣ ΘΗΒΕΣ. Η ΠΟΛΗ ΑΠΕΙΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ
ΕΝΑ ΤΕΡΑΣ, ΤΗ ΣΦΙΓΓΑ, ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΡΟΧΘΙΖΕΙ ΟΠΟΙΟΝ ΔΕΝ
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΛΥΣΕΙ ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΤΗΣ.

Ποιο ζώο έχει 4 πόδια το
πρώι, 2 το μεσημέρι και 3 το
απόγευμα;

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΠΟΥ ΟΤΑΝ ΕΙΝΑΙ
ΒΡΕΦΟΣ ΑΡΧΟΥΣΙΖΕΙ ΜΕ ΤΑ 4,
ΟΤΑΝ ΜΕΓΑΛΩΣΕΙ ΒΑΔΙΖΕΙ ΜΕ ΤΑ
ΔΥΟ ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΓΕΡΑΣΕΙ
ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΜΠΑΣΤΟΥΝΙ.

Η ΣΦΙΓΓΑ ΝΙΚΗΘΗΚΕ ΚΙ ΕΠΕΣΕ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ...

Ο ΟΙΔΙΠΟΔΑΣ ΑΝΑΚΗΡΥΣΣΕΤΑΙ ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΝΤΡΕΥΕΤΑΙ ΤΗΝ ΙΟΚΑΣΤΗ.

Ο ΟΙΔΙΠΟΔΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΕΙ ΕΙΡΗΝΙΚΑ -ΩΣΠΟΥ ΠΕΦΤΕΙ ΜΙΑ
ΕΠΙΔΗΜΙΑ ΠΑΝΟΥΚΛΑΣ ΚΑΙ ΖΗΤΟΥΝ ΠΑΛΙ ΤΗΝ ΣΥΜΒΟΥΛΗ
ΕΝΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗ.

Ο ΟΙΔΙΠΟΔΑΣ ΤΥΦΛΩΝΕΙ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ ΟΤΑΝ ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΕΙ
ΤΟ "ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ" ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΟΥ. Η ΙΟΚΑΣΤΗ ΑΥΤΟΚΤΟΝΕΙ.

Η ΤΥΦΛΩΣΗ ΣΥΜΒΟΛΙΖΕΙ ΤΗ ΦΡΙΚΗ ΠΟΥ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΟΤΑΝ
ΞΕΣΚΕΠΑΣΤΟΥΝ ΑΠΩΘΗΜΕΝΕΣ ΙΔΕΕΣ Ή ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ.

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΤΟΣΟ ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΗ;

Αυτή η αιμομικτική φαντασίωση -έρωτας με την μητέρα, ζήλεια
για τον πατέρα- είναι αυτό που ο Φρόυντ ονόμασε
ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ.

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ

Η **Ερμηνεία των Ονείρων** του Φρόυντ περιέχει 2 επαναστατικές ανακαλύψεις:

1. Λύση στο πρόβλημα της σημασίας των ονείρων - δηλ. ότι γενικά "όλα τα όνειρα αναπαριστάνουν την εκπλήρωση επιθυμιών."
2. Ο τρόπος που λειτουργούν τα όνειρα προσφέρει συστηματική ένδειξη του ασυνειδήτου.

Τα όνειρα εμφανίζονται στη διάρκεια του ύπνου -όταν το συνειδητό τμήμα της προσωπικότητας είναι όσο πιο ήρεμο γίνεται κι έχει πάψει να επιβλέπει. Το να ονειρεύεται κανείς είναι τελείως φυσιολογικό. Οι εκπληρώσεις επιθυμιών στα όνειρα είναι συνήθως (όχι όμως πάντα) σεξουαλικής φύσης. Το ότι τα όνειρα εκφράζουν επιθυμίες, δεν σημαίνει ότι μπορεί κανείς να ονειρευτεί "ό,τι επιθυμεί"!

Η επιθυμία είναι συχνά τόσο καλά κρυμμένη, μεταμφιεσμένη ή αλλοιωμένη, που κάποιος μπορεί να μην αντιληφθεί ότι μια σεξουαλική επιθυμία έχει καν παρουσιαστεί στο όνειρό του.

ΑΣ ΠΑΡΟΥΜΕ ΕΝΑ ΑΠΛΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

ΜΕΤΑ Ο ΦΡΟΥΝΤ
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕ ΤΗΝ
ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ
ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ.

ΤΙ ΣΟΥ 'ΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ
ΜΥΑΛΟ ΟΤΑΝ ΑΚΟΥΣ
ΤΗ ΛΕΞΗ "ΧΤΕΝΑ";

ΑΑ, ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΑ ΟΤΑΝ
ΗΜΟΥΝ ΜΙΚΡΗ... ΕΤΟΙΜΑΖΟΜΟΥΝ
ΝΑ ΧΤΕΝΙΣΩ ΤΑ ΜΑΛΛΙΑ ΜΟΥ ΜΕ
ΤΗ ΧΤΕΝΑ ΚΑΠΟΙΟΥ ΑΛΛΟΥ ΟΤΑΝ...

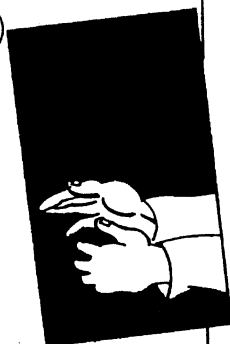
ΣΤΑΜΑΤΑ!
ΘΑ
ΜΠΑΣΤΑΡΔΕΨΕΙΣ
ΤΗ ΡΑΤΣΑ ΜΑΣ!

ΤΟ ΛΑΝΘΑΝΟΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ ΞΑΦΝΙΚΑ
ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΘΑΡΟ. Ο ΞΕΝΟΣ ΣΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΚΑΙ Η ΧΤΕΝΑ...

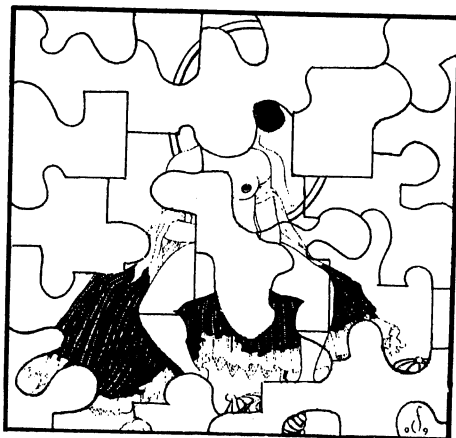
ΔΕΙΚΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΙΘΥΜΙΑ
ΣΟΥ ΝΑ "ΜΠΑΣΤΑΡΔΕΨΕΙΣ ΤΗ
ΡΑΤΣΑ".

ΝΑΙ! ΑΡΝΗΘΗΚΑ ΝΑ
ΤΟΝ ΠΑΝΤΡΕΥΤΩ. ΤΑ
ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΟΜΩΣ
ΤΑ ΘΕΛΩ!

- Έτσι, ακόμη και σ' αυτό το απλό παράδειγμα, βλέπουμε ότι:
1. Τα όνειρα δεν είναι παρά η τμηματική ή λογοκριμένη έκφραση μιας επιθυμίας.
 2. Το λανθάνον περιεχόμενο του ονείρου (που περιέχει την ασυνείδητη σεξουαλική επιθυμία) τότε μόνον επιτρέπεται να εμφανιστεί, όταν μεταμφιεστεί σε έκδηλο περιεχόμενο.
-

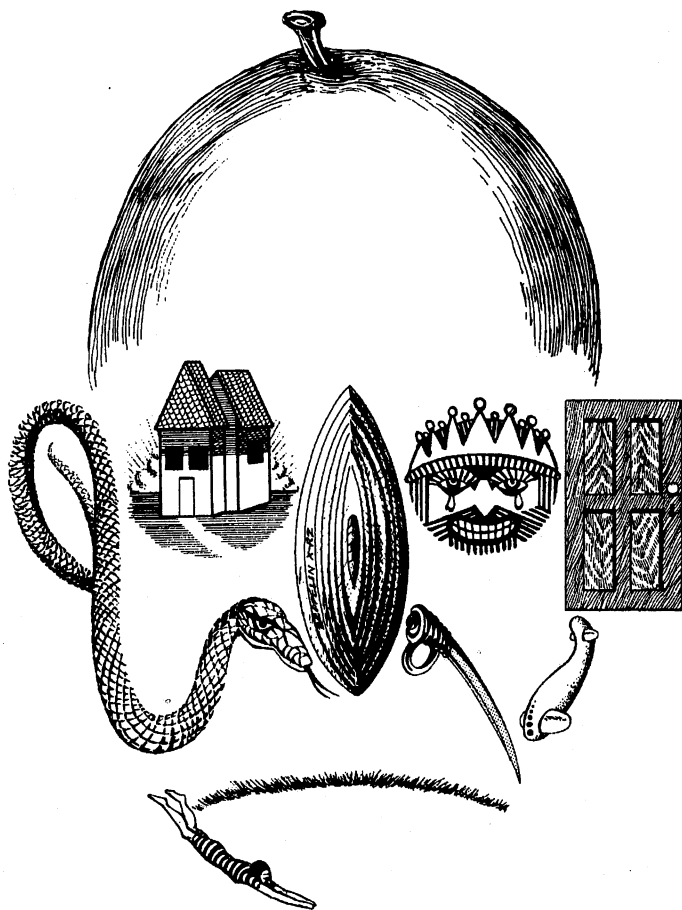
Το έκδηλο περιεχόμενο εμφανίζεται σαν κωδικοποιημένο μήνυμα, ένας ασυμπλήρωτος ή λογοκριμένος γρίφος με εικόνες.

Το έκδηλο όνειρο "υποχρεώνεται" να εκφράσει τη λανθάνουσα ιδέα χρησιμοποιώντας **σύμβολα** -διάφορα αντικείμενα που κανονικά δεν έχουν σεξουαλικό νόημα.

Αυτές οι μεταμφιεσμένες εικόνες λανθανουσών ιδεών έχουν γίνει πλατιά γνωστές με την έκφραση "Φροϋδικά Σύμβολα".

Οποιοδήποτε ορατό αντικείμενο υπαινίσσεται διείσδυση -όπως σπαθιά, όπλα, ομπρέλες, φίδια κ.λ.π.- μπορεί να συμβολίζει το πέος. Αντικείμενα που υποδηλώνουν υποδοχή, όπως κουτιά, πορτοφόλια, σπηλιές κ.λ.π., μπορούν να συμβολίζουν το αιδοίο.
Ο Φρόυντ όμως προειδοποιεί ότι η ερμηνεία ποτέ δεν είναι τόσο απλή.

Ο Φρόντντ είπε ότι το όνειρο λειτουργεί σαν μικρογραφία της νεύρωσης.

Εφ' όσον όμως το όνειρο είναι κάτι το φυσιολογικό, πώς είναι δυνατόν να μας δώσει στοιχεία για την νευρωτική συμπεριφορά;

Ας παρακολουθήσουμε μερικά βήματα της σκέψης του Φρόντντ, που του έδωσαν για πρώτη φορά αποδείξεις για την ύπαρξη ασυνειδήτων ιδεών. Είδαμε πώς το έκδηλο περιεχόμενο ενός ονείρου εκφράζει έμμεσα μια λανθάνουσα σεξουαλική επιθυμία χρησιμοποιώντας σύμβολα.

Αυτή η "μεταφορά" της επιθυμίας πάνω σ' ένα ορατό αντικείμενο ονομάστηκε από τον Φρόντντ "μετάδωση".

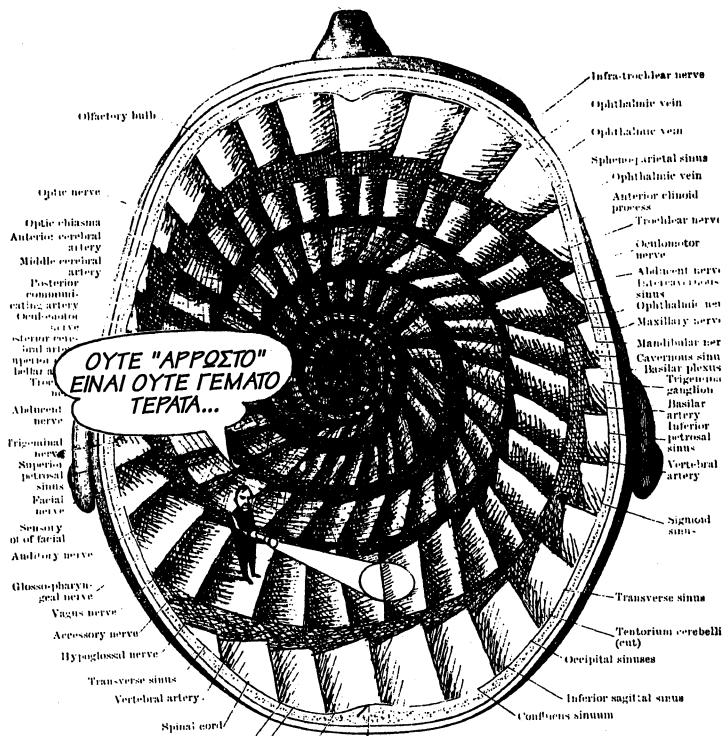
Η μετάδωση γίνεται και στη νεύρωση.

Η συγκινησιακή ενέργεια μετατίθεται από την παθογόνο ιδέα στα συμπτώματα. Αυτό συμβαίνει ασυνείδητα.

Αυτό μας φέρνει στη δεύτερη ανακάλυψη του Φρόυντ, που προκάλεσε επανάσταση στην εικόνα μας για το ανθρώπινο μυαλό.

ΤΟ ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ

Ο Φρόυντ δεν ενδιαφερόταν μόνο για το "άρρωστο" μυαλό, όπως συχνά λέγεται. Αυτό που μας έδωσε ήταν μια γενική θεωρία για την ανθρώπινη ψυχή. Οι νευρώσεις δεν είναι απλές αρρωστημένες ανωμαλίες -παρά μια ακόμη από τις λειτουργίες του μυαλού. Παρ' όλα αυτά, οι νευρώσεις μας δίνουν την ευκαιρία να ριζούμε ματιές στα έγκατα της ψυχής, που "κανονικά" δεν προσφέρονται άμεσα για εξέταση.

Ο Φρόνυτ χωρίζει την ψυχή σε 2 μέρη:

1. Το **προσυνείδητο**, που περιέχει ιδέες και αναμνήσεις ικανές να γίνουν συνειδητές.

2. Το **ασυνείδητο**, που αποτελείται από επιθυμίες, παρορμήσεις ή ευχές, κυρίως σεξουαλικής και, καμιά φορά, καταστρεπτικής φύσης. Αυτές οι ασυνειδητες ενορμήσεις παίρνουν την ενέργειά τους από τα πρωτογενή φυσικά ένστικτα. Ο Φρόνυτ έδωσε σ' αυτή την πρωτογενή ώθηση για εκπλήρωση της επιθυμίας και ένα άλλο όνομα...

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΗΔΟΝΗΣ

Η αρχή της ηδονής εύκολα μπορεί να έρδει σε σύγκρουση με τις συνειδητές δραστηριότητες του μυαλού, που φροντίζουν να υπάρχει πολιτισμένη συμπεριφορά, προσαρμογή στην πραγματικότητα και να αποφεύγονται οι κίνδυνοι.

Το προσυνείδητο λειτουργεί με τρόπο πιο ελεγχόμενο, πειδαρχημένο και "σκεπτόμενο". Παίρνει υπ' όψη της τις απαιτήσεις της πραγματικότητας και ανέχεται πιθανές καθυστερήσεις στις απολαύσεις. Το προσυνείδητο κυριαρχείται από τη δευτερογενή λειτουργία ή αυτό που ο Φρόνυτ ονόμασε...

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ο Φρόνυτ κάποτε είπε ότι η πιο πολιτισμένη μορφή της Αρχής της Πραγματικότητας είναι η... **ΕΠΙΣΤΗΜΗ**.

Τι συμβαίνει όταν το μυαλό κυριαρχηθεί από την πρωτογενή λειτουργία της εκπλήρωσης επιθυμιών -ή Αρχή της Ηδονής; Ας πάρουμε ένα μη σεξουαλικό παράδειγμα: έναν πεινασμένο άνθρωπο, χαμένο σ' ένα δάσος, χωρίς τροφή.

Αν τον κυριέψει η πρωταρχική ιδέα της "τροφής", δεν θα μπορέσει να σκεφτεί τρόπους να βρει τροφή.

Αν όμως η δευτερογενής λειτουργία -ή Αρχή της Πραγματικότητας- κερδίσει τον έλεγχο, τότε θα μπορέσει να "ξεχάσει" το φαί για κείνο το διάστημα που του χρειάζεται να σκεφτεί τρόπους να το αποκτήσει.

Οι πρωτογενείς ιδέες, που σχετίζονται με την εκπλήρωση επιθυμιών και κυριαρχούν στο ασυνείδητο, είναι αυδόρμητες, ανοργάνωτες και δεν υπακούουν σε καμιά λογική.

Έτσι, κατά τον Φρόυντ, όλη η ανθρώπινη σκέψη είναι εν μέρει σύγκρουση, εν μέρει συμβιβασμός μεταξύ των συστημάτων του προσυνείδητου και του ασυνείδητου.

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΞΕΧΝΑΕΙ ΝΑ
ΘΥΜΗΘΕΙ...

ΜΟΥ ΤΕΛΕΙΩΣΕ ΤΟ
ΛΟΣΠΑΠΙΕΡ*... ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ
ΘΥΜΗΘΩ ΝΑ ΑΓΟΡΑΣΩ
ΟΤΑΝ ΚΑΤΕΒΩ ΣΤΗΝ
ΑΓΟΡΑ...

ΓΙΑ ΠΟΛΛΕΣ ΜΕΡΕΣ ΣΤΗ
ΣΕΙΡΑ ΟΜΩΣ Ο ΦΡΟΥΝΤ
ΣΥΝΕΧΙΖΕ ΝΑ ΞΕΧΝΑΕΙ...

ΓΙΑΤΙ ΑΡΑΓΕ; ΓΙΑΤΙ
ΣΥΝΗΘΩΣ ΜΟΥ' ΡΧΕΤΑΙ ΝΑ
ΖΗΤΗΣΩ ΦΛΙΣΣΠΑΠΙΕΡ*!

...ΚΑΙ Η ΦΙΛΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ
ΦΛΙΣΣ ΠΗΓΑΙΝΕΙ ΚΑΤΑ
ΔΙΑΔΟΛΟΥ... ΕΤΣΙ, ΑΥΤΗ Η
ΟΔΥΝΗΡΗ ΣΥΝΕΙΡΜΙΚΗ
ΣΚΕΨΗ ΕΚΔΗΛΩΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ
ΝΑ ΞΕΧΝΑΩ!

Το βιβλίο του Φρούντ Η
ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ (1901)
περιγράφει και άλλα τυπικά
παραδείγματα
"λησμοσύνης".

Παραπραξία είναι ο
επιστημονικός όρος για
την περίφημη "Φροϋδική
Παραδρομή". Αναφέρεται
σε παραδρομές της
γλώσσας, πέννας, ή
μνήμης, που συμβαίνουν
στην κανονική ζωή. Τα
λάθη είναι συμβολικά των
ασυνειδητών διαθέσεων και
επιθυμιών. Δεν υπάρχουν
λάθη στο μυαλό!

Το 1905 ο Φρόυντ εξέδωσε το έργο του ΤΡΙΑ ΔΟΚΙΜΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ.

Η απλή απόλαυση του σεξ δεν είναι τόσο απλή.
Ποια είναι η συμβατική άποψη για το σεξ;

Τι γίνεται...

1. Όταν διάφορα πρόσωπα έλκονται μόνο από το δικό τους φύλο ή τα δικά τους γεννητικά όργανα;

2. Με τα πρόσωπα -τα γνωστά σαν "διεστραμμένα"- που αδιαφορούν για το φυσιολογικό σεξ;

Τέτοια γεγονότα είναι γνωστά, αλλά δεν γίνονται αποδεκτά σαν φυσιολογικά.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ; ΑΣ ΜΗΝ
ΕΙΜΑΣΤΕ ΥΠΟΚΡΙΤΕΣ. Η
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΣΥΧΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΚΑΙ ΤΗ
ΧΡΗΣΗ... ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΠΡΩΚΤΟΥ.

ΚΙ ΟΙ ΠΑΡΟΡΜΗΣΕΙΣ ΤΟΥ
"ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ"
ΣΥΧΝΑ ΠΡΟΗΓΟΥΝΤΑΙ ΤΗΣ
ΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΕΠΑΦΗΣ. ΑΓΓΙΓΜΑ,
ΛΙΣΘΗΣΗ, ΚΟΙΤΑΓΜΑ,
ΕΠΙΔΕΙΞΗ, ΚΛΠ.

Ο Φρόνιτ ανατρέπει την καθιερωμένη άποψη για το σεξ και τη διαστροφή:

1. Οι στόχοι της ηδονής και της αναπαραγωγής δεν συμπίπτουν πλήρως.
2. "Σεξουαλικό" και "γενετήσιο" είναι δυο πολύ διαφορετικές έννοιες.
3. Η σεξουαλική ηδονή μπορεί να προέλθει από οποιοδήποτε τμήμα ή ζώνη του σώματος.
4. Η σεξουαλικότητα περιλαμβάνει παρορμήσεις, που δεν έχουν σχέση με την γενετήσια δραστηριότητα. Οι χρήσεις του στόματος, της αφής κ.λ.π. στο "προκαταρκτικό παιχνίδι" είναι τα **συστατικά ένστικτα** της σεξουαλικότητας.

Αν όμως τέτοια ένστικτα δεν είναι από μόνα τους "διστραμμένα", τι προσδιορίζει πραγματικά τη διαστροφή;

ΠΕΣ ΠΩΣ
ΕΝΑ ΜΟΝΑΔΙΚΟ
ΣΥΣΤΑΤΙΚΟ ΕΝΣΤΙΚΤΟ
ΥΠΕΡΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΠΟΙΕΙΤΑΙ.
ΚΑΙ ΠΕΣ ΠΩΣ
ΥΠΟΚΛΘΙΣΤΑ ΤΟΝ
ΚΑΝΟΝΙΚΟ
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟ ΣΤΟΧΟ...

ΟΠΟΤΕ ΕΧΕΙΣ
ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΟΥ ΤΥΠΙΚΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ
ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ...
ΤΟΝ
ΗΔΟΝΟΒΛΕΨΙΑ.

Ο Επιδειξίας

Ο Φετιχιστής

Οι νορμάλ άνθρωποι ικανοποιούν εν μέρει τέτοιες παρορμήσεις στη σεξουαλική ζωή τους και στα όνειρά τους.

Τι συμβαίνει όμως με τους νευρωτικούς;

Αυτή η νευρωτική αντίσταση σε επιθυμητές "διεστραμμένες" ενορμήσεις οδήγησε τον Φρόυντ πίσω στην παιδική σεξουαλικότητα.

ΠΙΣΩ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Καθένας γεννιέται με μια βασική σεξουαλική ενόρμηση ή ενστικτώδη ενέργεια, που ονομάζεται **ΛΙΜΠΙΝΤΟ**. (η Λατινική λέξη για την "επιθυμία")

Η σεξουαλική ορμή έχει και ψυχικά και φυσικά χαρακτηριστικά. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι:

1. Μια εσωτερική οργανική πηγή ερεθισμού.
2. Μια ποσότητα ή πίεση ερεθισμού.
3. Ένα σκοπό: να πετύχει την αίσθηση της ηδονής αφαιρώντας την πίεση.
4. Ένα αντικείμενο, που είναι κάποιο πράγμα ή πρόσωπο της πραγματικότητας, που χρειάζεται για την ικανοποίηση του σκοπού.

Η ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΞΕΚΙΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ

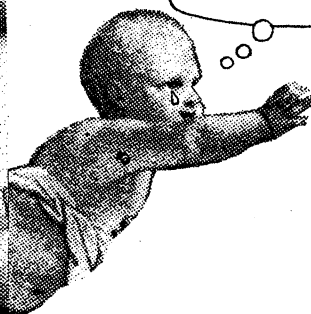
Που σημαίνει ότι η διέγερση **οποιουδήποτε** τμήματος του σώματός του μπορεί να του προκαλεί σεξουαλική ηδονή. Η απόκτηση συγκεκριμένου **σκοπού και αντικειμένου** χρειάζεται πείρα: μια σύνθετη διαδικασία εκμάθησης που εύκολα μπορεί να "πάει στραβά".

Τα συγκεκριμένα όργανα σεξουαλικής απόλαυσης καθιερώνονται με βάση τις **ΕΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΖΩΝΕΣ**.

ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΟΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΩΤΗ ΖΩΝΗ: ΤΟ ΣΤΟΜΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

ΟΤΑΝ ΟΜΩΣ Η ΜΗΤΕΡΑ
ΑΠΟΣΥΡΕΙ ΤΟ
ΣΤΗΘΟΣ
ΤΗΣ...

Αυτό το πρωταρχικό Στάδιο μπορεί να γίνει κατανοητό και με μια πλατιά ιστορική έννοια. Εμφανίζεται ξανά στις φαντασιώσεις του ενήλικα, στην μυθολογία και στην ιστορία του πολιτισμού. Η απώλεια του στοματικού αντικειμένου αγάπης μας υπενθυμίζει μια περίφημη μυθολογική απώλεια.

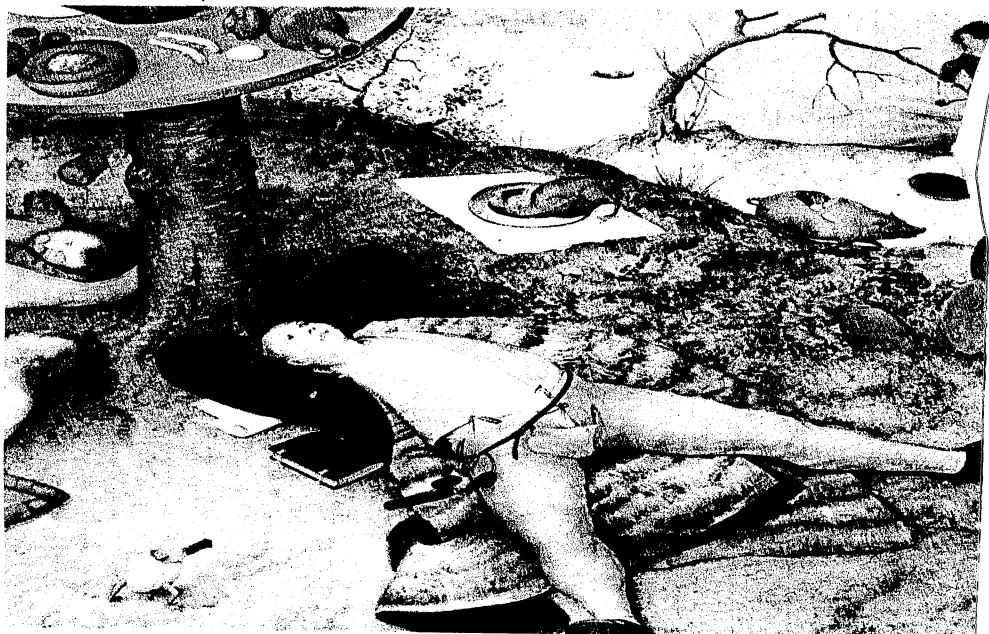
ΤΟ ΔΙΩΞΙΜΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ

ΕΞ ΑΙΤΙΑΣ
ΕΝΟΣ ΣΤΟΜΑΤΙΚΟΥ
ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΟΣ!

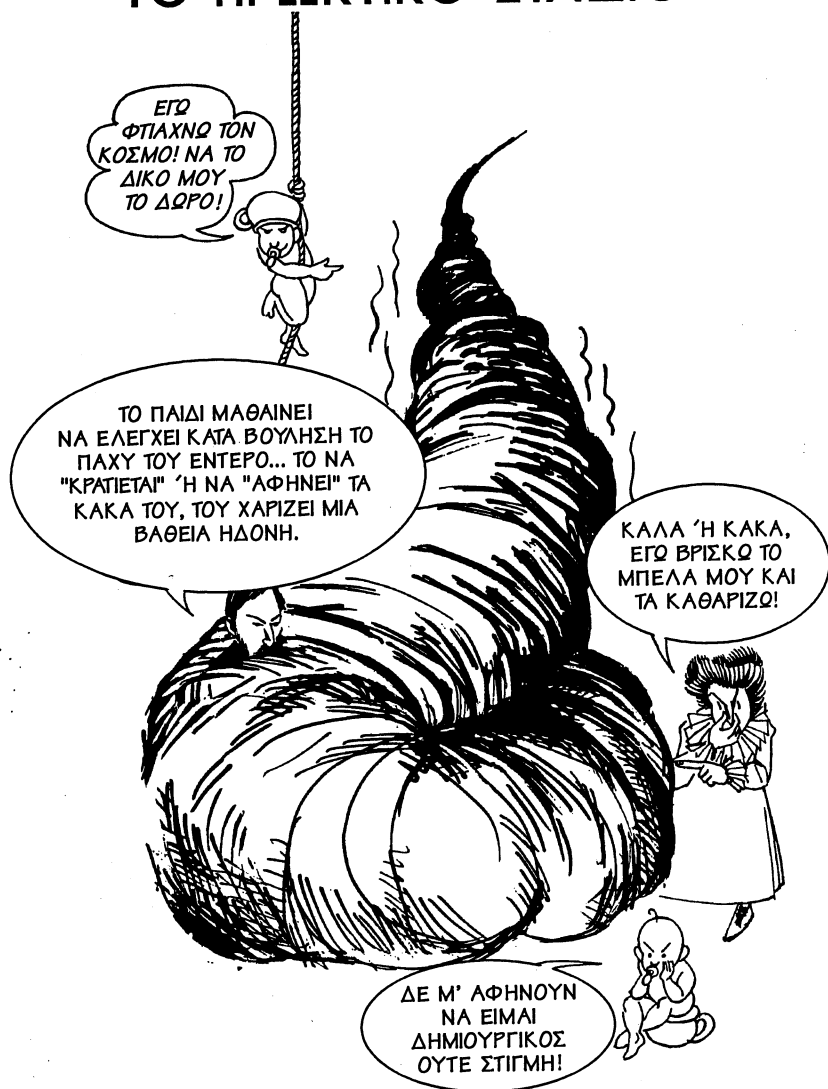

Υπάρχει όμως και μια παλιά πολιτιστική επιθυμία να ΞΑΝΑΚΕΡΔΗΘΕΙ Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ.

Αυτή η ζωγραφιά του Μπρύγκελ (1567) μας δείχνει την Ουτοπία, τον γήινο παράδεισο της απόλυτης στοματικής ηδονής.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΖΩΝΗ: ΤΟ ΠΡΩΚΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΡΙΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΣΤΕΝΑ ΔΕΜΕΝΗ ΜΕ ΤΙΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΙΔΕΕΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ, ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΗΔΙΑΣ.

Αυτές οι πρωκτικές ιδέες περί δεξιολατεχνίας, δημιουργίας, χαρισμάτων, κατηγοριών και περιοριστικής τάξης μας θυμίζουν και κάποιον άλλο μεγάλο πολιτιστικό μύθο. ΤΟΝ ΠΡΟΜΗΘΕΑ: ΤΟΝ ΠΡΩΤΕΡΓΑΤΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.

Ο Τιτάνας Προμηθέας: 1. Έφτιαξε τους πρώτους ανθρώπους από λάσπη (ουσία που μοιάζει με τα περιττώματα). 2. Τους έδωσε το πρώτο μεγάλο δώρο, τη φωτιά, και τους δίδαξε τις πρώτες τεχνικές γνώσεις. 3. Τιμωρήθηκε από τους Θεούς, που τον έδεσαν με αλυσίδες σ' ένα βράχο κι έστειλαν έναν αετό να του δαγκώνει με το ράμφος του τα εντόσθια.

ΤΡΙΤΗ ΖΩΝΗ: ΤΟ ΦΑΛΛΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Γύρω στα 3 με 4 χρόνια τους, τα παιδιά ανακαλύπτουν το **πράγμα** με το οποίο μπορούν να είναι δημιουργικά. Ο αυνανισμός, δηλ. η διέγερση της γενετήσιας ζώνης, ακολουθεί φυσιολογικά, αλλά...

Σημείωση:

Η έννοια "φαλλικός" δεν είναι αποκλειστικά ανδρική. Σ' αυτό το στάδιο ισχύει για τα βρέφη και των δύο φύλων.

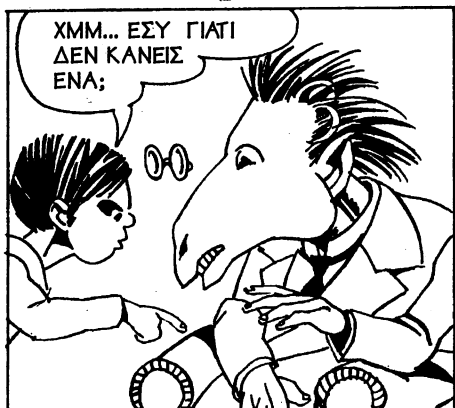
Τα βρέφη και των δύο φύλων νομίζουν ή ότι μπορούν να χαρίσουν στη μητέρα τους ένα παιδί, ή ότι μπορούν να γεννήσουν ένα μόνα τους

Η περιέργεια, το άγχος και η σύγχυση για τις **διαφορές** στη σεξουαλική ανατομία αρχίζουν τώρα. Και όταν το παιδί γίνει 5 ή 6 χρονών, μπαίνει στη φάση του **ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟΥ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΟΣ**, όπως δείχνει και η επόμενη περίπτωση.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΑΝΣ (1909)

Ο ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΣ ΧΑΝΣ ΕΙΧΕ "ΦΟΒΙΑ" ΜΕ ΤΑ ΑΛΟΓΑ.

Ο ΧΑΝΣ ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΟΣ ΤΟΥ
-ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥ.

Ο ΑΥΝΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΟΤΑΝ -ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΝΗΘΕΙΣΜΕΝΟ ΤΡΟΠΟ.

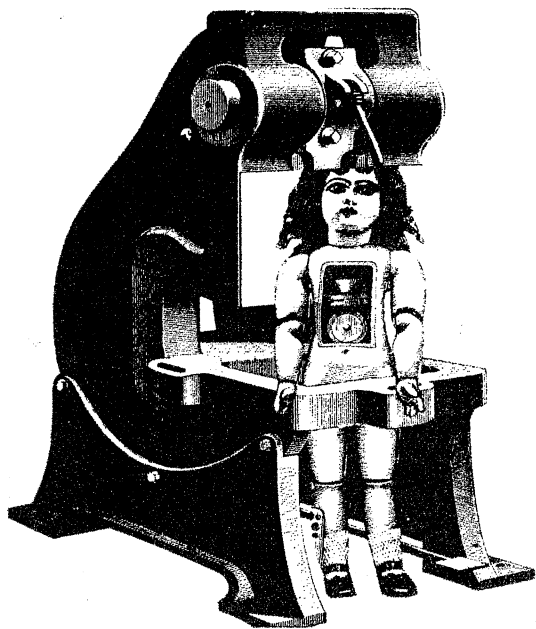

Τι συμβαίνει όμως με τα κορίτσια; Είναι η Οιδιπόδεια φάση τους ίδια με εκείνη των αγοριών;

Και τ' αγόρια και τα κορίτσια στην αρχή νομίζουν ότι έχουν κάποια φαλλλική δύναμη -η μητέρα είναι το αιμομικτικό αντικείμενο αγάπης τους. Αλλά ο πόθος για τη Μαμά προκαλεί φόβο για τον Μπαμπά! Αυτός ο φόβος, οδηγεί τ' αγόρια, όπως στην περίπτωση του Χανς, στο άγχος του ευνουχισμού.

Το κορίτσι όμως τι ανακαλύπτει; Ότι είναι ήδη ευνουχισμένο... Η ανακάλυψη του κοριτσιού ότι ούτε αυτή έχει πέος ούτε η μητέρα της είναι πραγματική. Δεν μοιάζει με τον φανταστικό φόβο του αγοριού μήπως ευνουχιστεί. Μπορεί τότε να αισθανθεί εκθρικά και να κατακρίνει τη μητέρα της, που την έφερε στον κόσμο "μ' αυτή τη μορφή".

Έτσι, ενώ τα αγόρια αναπτύσσουν το άγχος του ευνουχισμού, τα κορίτσια αντίθετα αναπτύσσουν αυτό που ο Φρόυντ ονόμασε **φθόνο για το πέος**.

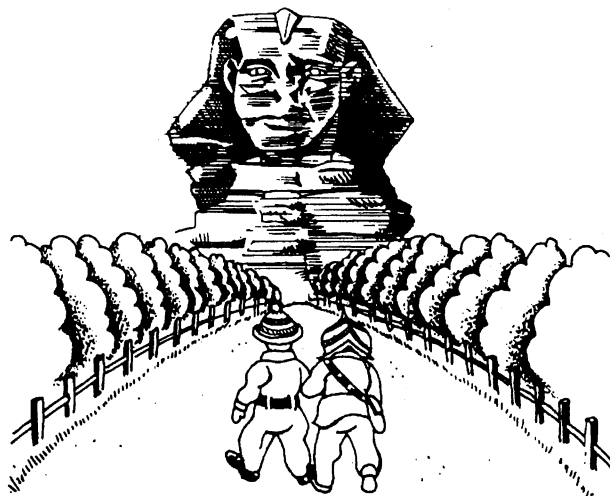
Η σεξουαλική ανάπτυξη των κοριτσιών διαχωρίζεται από εκείνη των αγοριών και ακολουθεί ένα πιο πολύπλοκο δρόμο.

Όταν το κορίτσι ανακαλύπτει ότι έχει το "ίδιο σχήμα" με τη μητέρα του, η απώθηση των αιμομικτικών επιθυμιών του δεν είναι ανάγκη πια να προκαλείται από τον φόβο του ευνουχισμού (όπως στο αγόρι). Έτσι η σχέση της με τον πατέρα της μπορεί να αρχίσει να φαίνεται ελεύθερη...

Το "Οιδιπόδειο Αίνιγμα" προβάλλει και στα δύο φύλα καθώς βαδίζουν στον δρόμο για την ενήλικη σεξουαλικότητα.

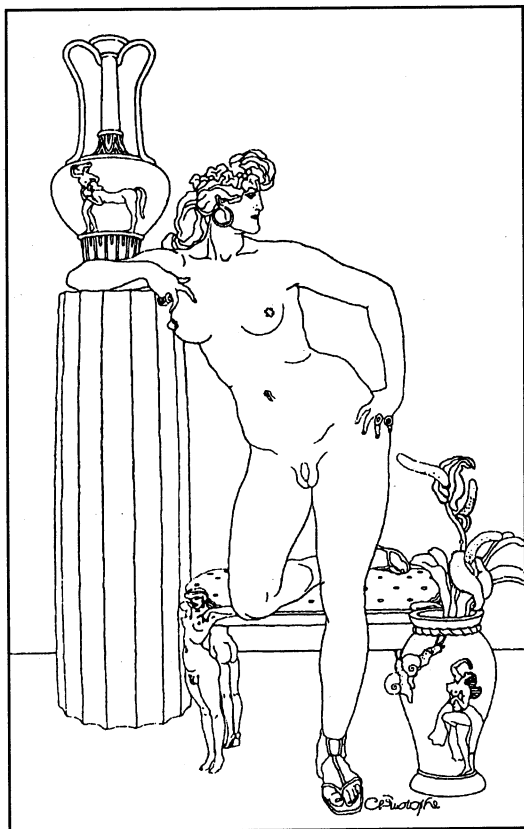

Η υγιής, ώριμη δηλυκή σεξουαλικότητα προϋποθέτει:

1. Αποδοχή της ιδέας της ένωσης με τον άνδρα.
 2. Αποκόλληση από τον πατέρα, μετά την εφηβική χειραφέτηση.
 3. Συμβιβασμό με την μητέρα.
-

Το ζήτημα της σεξουαλικής ανάπτυξης δεν είναι απλό. Ο Φρόυντ είχε πάντοτε υπόψη του την διττή φύση και των δύο φύλων -με άλλα λόγια, την ΑΜΦΙΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ.

1. Ο Φρόυντ παρατήρησε ότι στα ανθρώπινα όντα δεν υπάρχει **καθαρή** δηλυκότητα ή **καθαρός** ανδρισμός με την ψυχολογική ή βιολογική σημασία.
2. Κάθε άτομο έχει αρσενικά και δηλυκά στοιχεία στον χαρακτήρα του.

ΚΑΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΘΑΡΑ "ΘΗΛΥΚΗ"...

Ο Φρόντντ είχε υπόψη του ότι τα κοινωνικά ήθη και έθιμα εξαναγκάζουν τις γυναίκες σε παθητικούς ρόλους, που υποτίθεται ότι είναι "πραγματικά θηλυκοί".

Ο Φρόντ συνεχώς ανέπτυσσε την θεωρία του για τη δηλυκή σεξουαλικότητα. Να πώς έκλεισε μια διάλεξή του πάνω στην δηλυκότητα το 33: *“Ο,τι είχα να πω για τη δηλυκότητα δεν ακούγεται πάντοτε σαν κάτι το φιλικό. Είναι στελές. Αν θέλτε να μάθετε περισσότερα, συμβουλευτείτε τη δικιά σας εμπειρία απ’ τη ζωή...”*

Διάφορες γυναίκες ψυχολόγοι από καιρό τώρα ξανασκέφτονται και αναπτύσσουν τις θεωρίες του Φρόντ. Η Λου Αντρέας Σαλομέ, η Άννα Φρόντ, η Μαρί Μποναπάρτ, η Έλεν Ντούτς, η Κάρεν Χόρνεϋ, η Μέλανι Κλάιν, η Κλάρα Τόμσον, η Τζούλιετ Μίτσελ και πολλές άλλες.

4. ΤΟ ΛΑΝΘΑΝΟΝ ΣΤΑΔΙΟ

Από την ηλικία των 6 χρόνων μέχρι την εφηβεία, η σεξουαλική ενόρμηση μοιάζει να εξαφανίζεται.

Τη θέση της παίρνει η νηπιακή αμνησία: τόσο ολοκληρωτικά που οι άνθρωποι αργότερα αρνούνται τις πρώτες σεξουαλικές εμπειρίες τους. Το νηπιακό στάδιο της σεξουαλικότητας τελειώνει με την **απώθηση** του Οιδιπόδειου Συμπλέγματος.

Οι ιδέες και ενορμήσεις που συνδέονται με το στοματικό, πρωκτικό και φαλλικό στάδιο σπρώχνονται στο ασυνείδητο (δηλ. **απωθούνται**) και τους αφαιρείται η έκφραση. Οι ενορμήσεις όμως βρίσκονται ακόμη εκεί -σε λανθάνουσα μορφή, και αποτελούν τη δομή που έχει αποκτήσει πια το λίμπιντο. Οι σεξουαλικά οργανωμένες αναμνήσεις των 3 σταδίων θα επηρεάσουν τους μελλοντικούς συνειρμούς.

Η σεξουαλικότητα επιστρέφει στην εφηβεία με το πρόβλημα της φυσικής ικανότητας για σεξ!

Όλα αυτά θα αποτελούσαν ζοφερή εικόνα της ανθρωπίνης ανάπτυξης...

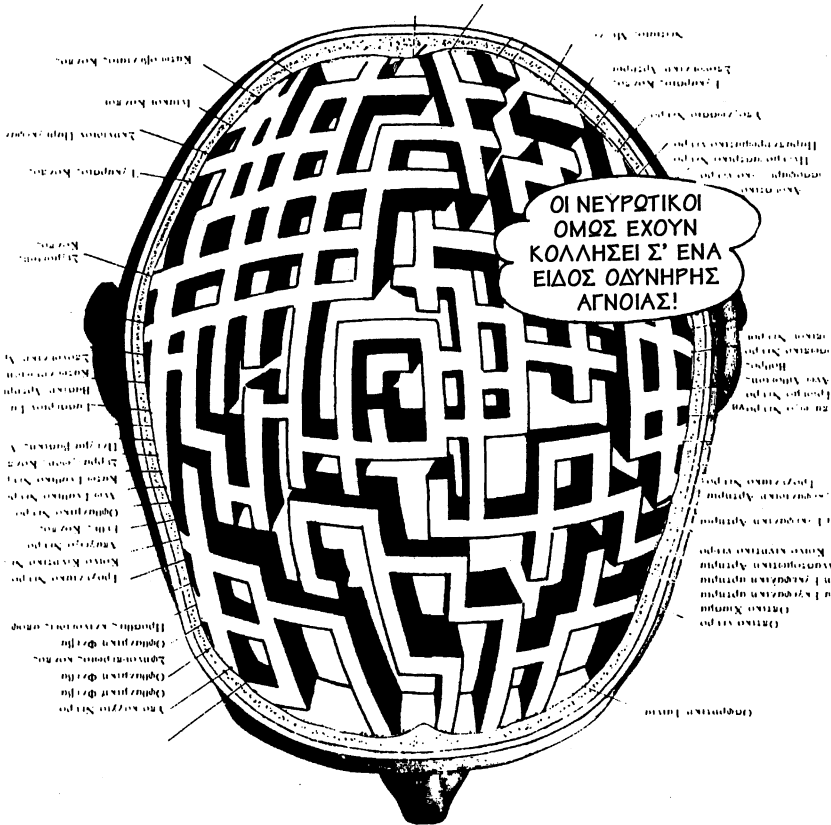
Στα ζώα, το σεξουαλικό ένστικτο είναι προσαρμοσμένο από πριν στην πραγματικότητα. Είναι βιολογικά καθορισμένο.

“Μόνο στους ανθρώπους η σεξουαλική ζωή εμφανίζεται σε δύο φάσεις, στη νηπιακή ηλικία και στην εφηβεία. Πράγμα που είναι άγνωστο στα άλλα ζώα και που παίζει σπουδαίο ρόλο στον εξανθρωπισμό.”

Είμαστε φυσιολογικοί (ψυχολογικά υγιείς), όταν η αναζήτηση της γνώσης γίνεται **χωρίς αναστολές** από μέρους μας.

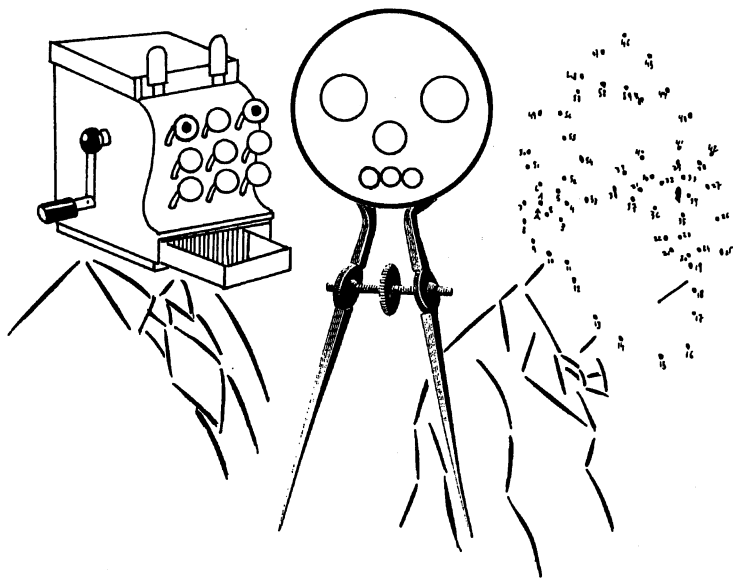
Από ποιο πράγμα έχουν "άγνοια" οι νευρωτικοί; Κάτι τους **εμποδίζει** να μάθουν τι προκαλεί την δυστυχία τους. Ή όπως θά'λεγε ο Φρόυντ, είναι θύματα **ασυνειδήτων αναστολών**. Αναστολή σημαίνει απλά ότι κάποιος **περιοριστικός παράγων** εμποδίζει την γνώση της καταγωγής του προβλήματος που προκαλεί τον δύσκαμπτο τρόπο συμπεριφοράς του νευρωτικού.

Ο Φρόνιτ αναζητεί τις ρίζες των νευρωτικών προβλημάτων στην παιδική ηλικία. Κάτι μπορεί να πάει στραβά στην διαδικασία εκμάθησης, στον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται η δομή του ανδρώπινου σεξουαλικού ενστίκτου.

Να τι συμβαίνει:

1. **Καθήλωση** (σταμάτημα της ανάπτυξης) του λίμπιντο μπορεί να συμβεί σε κάποιο συγκεκριμένο στάδιο της παιδικής ηλικίας (στοματικό, πρωκτικό, οιδιπόδειο).
 2. **Παλινδρόμηση** (οπισθοδρόμηση) σ' αυτό το πρώιμο "καθηλωμένο" επίπεδο, που μπορεί να επέλθει προκαλώντας διάφορες μορφές ενήλικης νεύρωσης.
- Οι νευρωτικοί βρίσκονται στην κυριολεξία "καθηλωμένοι", "δεμένοι". Η **πρωκτική καθήλωση**, π.χ. εκφράζεται με όλους τους πιθανούς τρόπους ανασταλτικής συμπεριφοράς.

ο τσιγγούνης εμμονή στην τάξη ανεκπλήρωτοι στόχοι

Συνειδητά ο τσιγγούνης επιμένει να "σφίγγει" τα λεφτά του. Α-συνειδητά όμως "εμμένει" στη συμβολική αξία που έχουν τα περιττώματα στο πρωκτικό στάδιο της παιδικής ηλικίας. Έμμονες είναι οι ιδέες που παραμένουν παρ' όλο που δεν συμβιβάζονται πια με το συνειδητό τμήμα της προσωπικότητας.

Για τον φετιχιστή, ένα παπούτσι, μια γούνα ή ένα τμήμα του σώματος μπορεί να αντικαταστήσει ολόκληρη ανθρώπινη σχέση.

Αλλη μια μορφή ατελούς ωριμότητας του σεξουαλικού σκοπού ή αντικειμένου είναι η **αναστροφή** (ή "σύμπτυξη" του λήμπιντο πάνω σ' ένα αντικείμενο, που μοιάζει με τον ίδιο τον εαυτό), πράγμα που είναι γνωστό σαν ομοφυλοφιλία.

Η σεξουαλική ανάπτυξη εύκολα μπορεί να "πάει στραβά". Αυτό οδήγησε τον Φρόυντ σε μια καινούργια επαναστατική ιδέα.

Η ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ
ΟΡΜΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ
ΦΥΣΙΚΟ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ!

Η φυσιολογική σεξουαλικότητα είναι απλώς ένας από τους δρόμους που μπορεί να πάρει το λήμπιντο. Αποτελείται από πολλές συνιστώσες, που μπορούν ξαφνικά να αποσχιστούν και να καθηλωθούν.

Η θεωρία της σεξουαλικότητας του Φρόυντ τον έκανε παγκόσμια γνωστό... για άλλους λόγους βέβαια!

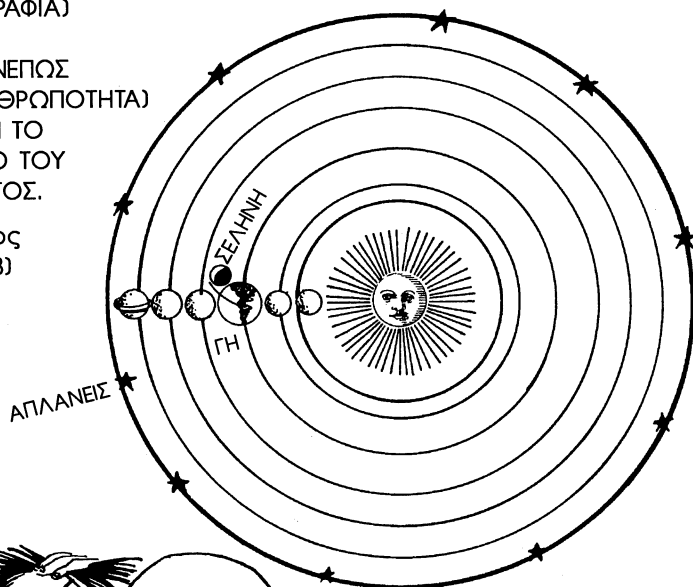

Η εκθρική αυτή στάση είναι κατανοητή. Ο Φρόυντ έδωσε το τρίτο επαναστατικό χτύπημα στην ανθρώπινη περηφάνια.

1η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ (ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ)

Η ΓΗ (ΣΥΝΕΠΩΣ
ΚΑΙ Η ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ)
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟ
ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ
ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ.

Κοπέρνικος
(1473-1543)

2η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ (ΒΙΟΛΟΓΙΑ)

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΔΕΝ
ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑ
ΤΟΥ ΘΕΟΥ.
ΕΙΝΑΙ ΕΞΕΛΙΓΜΕΝΟΣ
ΠΙΘΗΚΟΣ.

Δαρβίνος
(1809-1882)

Η ΤΡΙΤΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΡΟΥΝΤ: Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ

Οι φιλόσοφοι ανέκαθεν προτιμούσαν να εξισώνουν το μυαλό με την συνείδηση. Ο Φρόυντ όμως είπε κάτι διαφορετικό. Ένα μικρό μόνο μέρος του μυαλού είναι συνειδητό. Το υπόλοιπο είναι **ασυνείδητο** και αποτελείται από απαγορευμένες και αυθόρμητες ιδέες, που υποκινούν την συμπεριφορά.

ΔΗΛΑΔΗ, ΘΕΣ ΝΑ
ΠΕΙΣ ΠΩΣ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ
ΜΥΑΛΟ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑΛΟΓΟ;

ΕΝΝΟΩ ΟΤΙ ΤΟ ΛΟΓΙΚΟ ΔΕΝ
ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΙ ΤΟ ΔΕΔΟΜΕΝΟ.
ΑΠΟΚΤΙΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΜΕΤΑ ΑΠΟ
ΠΟΛΛΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ.

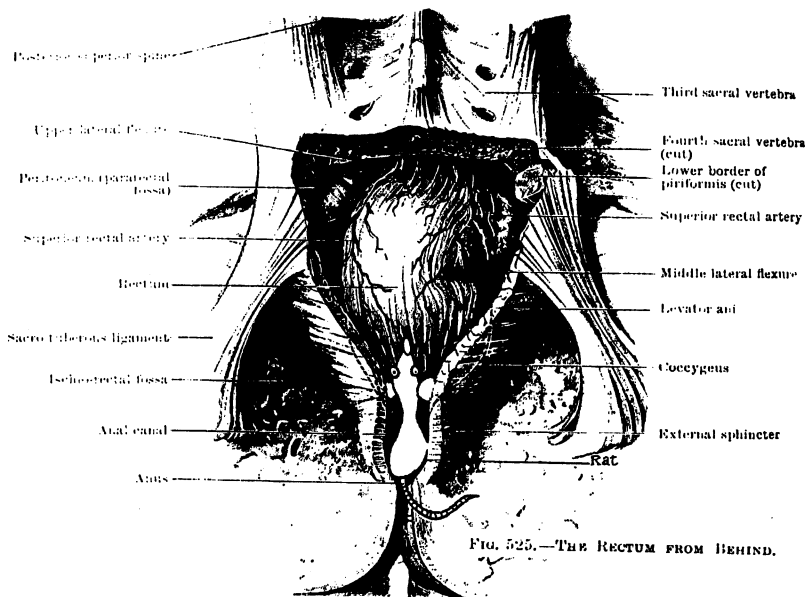
Ο ΠΟΝΤΙΚΑΝΘΡΩΠΟΣ (1907-09)

Σημειώσεις πάνω σε μια Περίπτωση
Ιδεοψυχαναγκαστικής Νεύρωσης

ΕΝΑΣ ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΟΣ ΝΕΑΡΟΣ 29 ΧΡΟΝΩΝ ΗΡΘΕ ΝΑ ΜΕ ΔΕΙ...

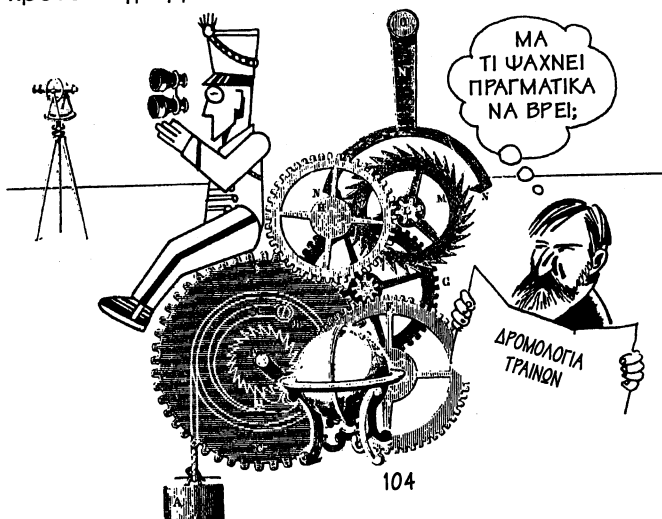
<<...ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΕΝΑΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΣ
ΑΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΜΟΥ ΕΙΠΕ ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΙΝΕΖΙΚΟ
ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΟ... ΕΝΑ ΔΟΧΕΙΟ ΓΕΜΑΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙΑ ΔΕΝΕΤΑΙ
ΑΝΑΠΟΔΟΓΥΡΙΣΜΕΝΟ ΣΤΑ ΟΠΙΣΘΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΑΝΙΖΟΜΕΝΟΥ.
ΟΙ ΠΟΝΤΙΚΟΙ ΕΙΣΔΥΟΥΝ ΚΑΤΑΤΡΩΓΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΡΩΚΤΟ ΤΟΥ
ΣΤΟ ΔΙΑΒΑ ΤΟΥΣ... Η ΙΔΕΑ ΜΟΥ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕ ΦΡΙΚΗ -ΚΑΙ
ΣΥΓΧΡΟΝΩΣ ΜΕ ΣΥΝΑΡΠΑΞΕΙ>>

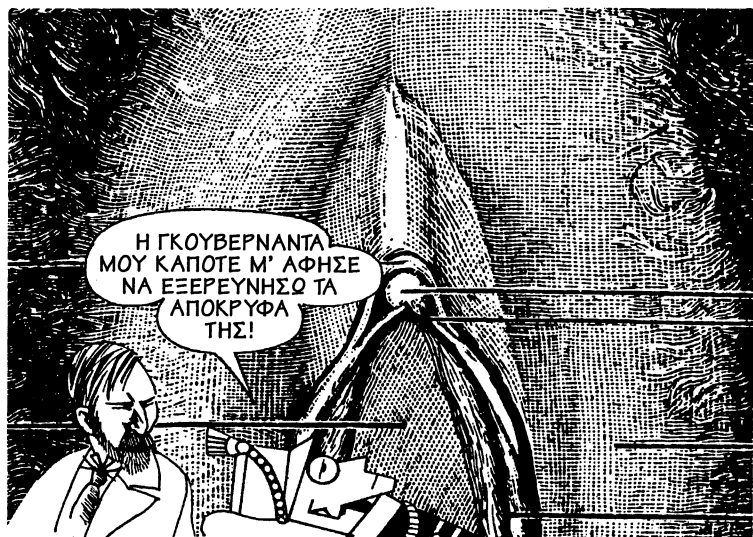
Ο ασθενής είχε χάσει τα γυαλιά του λίγες μέρες προτού ακούσει για το βασανιστήριο. Έγραψε στη Βιέννη να του ετοιμάσουν καινούργιο ζευγάρι και κανόνισε να τα παραλάβει ένας αξιωματικός από το διπλανό χωριό. Τότε όμως άκουσε την "ιστορία με τα ποντίκια"...

Για να αποτρέψει αυτόν τον κίνδυνο ο Ποντικάνθρωπος έπρεπε να ακολουθεί μια σειρά από αλλόκοτες "οδηγίες" που είχε επιβάλει ο ίδιος στον εαυτό του. Οι οδηγίες ήταν τόσο πολύπλοκες, που ήταν αδύνατο να τις ακολουθήσει. Ακόμη κι ο ίδιος ο Φρόνιτ χρειάστηκε να σχεδιάσει χάρτες και χρονοδιαγράμματα!

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΑΝΗΓΑΓΕ ΤΕΛΙΚΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΝΕΥΡΩΤΙΚΗ "ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ"
ΣΕ ΜΙΑ ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑΣ.

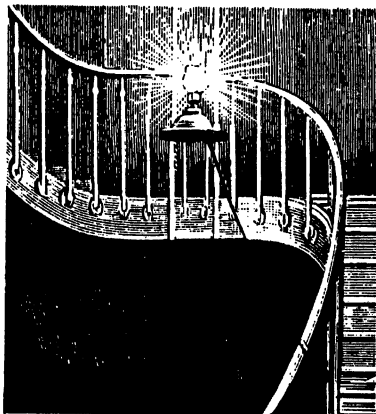
Η σεξουαλική διέγερση συνδέθηκε με το αίσθημα της τιμωρίας
και έχδρας απέναντι στον πατέρα του.

Αυτή η παιδική καθήλωση φαίνεται και σε μια από τις "τελετουργίες" που επινόησε ο Ποντικάνθρωπος, όταν διάβαζε για τις εξετάσεις του. Έμενε ξύπνιος μέχρι τις 12-1 κάθε βράδυ...

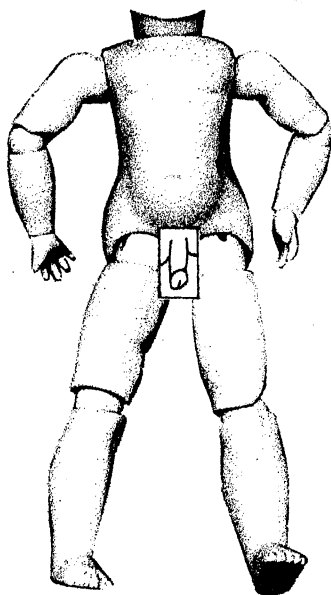
ΤΗΝ ΩΡΑ ΠΟΥ ΑΠΟ ΣΤΙΓΜΗ ΣΕ
ΣΤΙΓΜΗ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ
ΕΜΦΑΝΙΣΤΕΙ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΜΟΥ!
ΤΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ ΕΓΙΝΕ ΑΔΥΝΑΤΟ...
ΠΗΓΑΙΝΑ ΚΑΙ ΑΝΟΙΞΑ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ
ΓΙΑ ΝΑ ΕΡΘΕΙ ΜΕΣΑ...

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΧΩΛ...
ΑΝΑΒΑ ΟΛΑ ΤΑ ΦΩΤΑ...

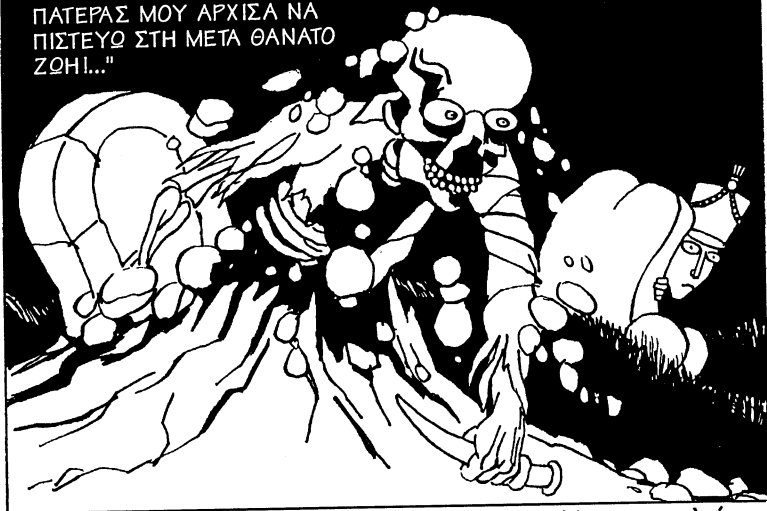
... ΚΑΙ ΓΥΜΝΟΣ... ΚΟΙΤΑΖΑ ΤΟ ΠΕΟΣ ΜΟΥ ΣΤΟΝ ΚΑΘΡΕΦΤΗ.

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΕΜΑΘΕ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ...

"ΕΙΜΑΙ ΑΘΕΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΣΗ ΜΟΥ... ΑΦΟΤΟΥ ΟΜΩΣ ΠΕΘΑΝΕ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΜΟΥ ΑΡΧΙΣΑ ΝΑ ΠΙΣΤΕΥΩ ΣΤΗ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟ ΖΩΗ..."

Υιοθέτησε μια νέα δοξασία για να προστατέψει μια παλιά: ότι ο πατέρας του θα εξακολουθούσε να επεμβαίνει στην ζωή του ακόμη και μετά τον θάνατό του.

Η ΠΡΩΙΜΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΚΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΙΧΕ ΣΥΝΔΥΑΣΤΕΙ ΜΕ ΕΝΤΟΝΕΣ ΑΜΦΙΒΟΛΙΕΣ.

ΟΤΑΝ ΕΙΧΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΣΤΥΣΕΙΣ ΜΟΥ... ΠΗΓΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΟΝΕΘΗΚΑ ΣΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ. ΔΕ ΒΑΡΥΕΣΑΙ ΟΜΩΣ... ΞΕΡΟΥΝ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ ΕΤΣΙ ΚΙ ΑΛΛΙΩΣ!

Η ενόχληση που έδειξε για τις γενετήσιες παρορμήσεις του υποδηλώνει κάποια καθήλωση στο πρωκτικό στάδιο. Το στάδιο ακριβώς που προσέχουν ιδιαίτερα οι γονείς! Οι περισσότερες περιπτώσεις ιδεοψυχαναγκαστικής νεύρωσης μπορούν ν' αναχθούν σε πρωκτικές καθηλώσεις, που συνδέονται συχνά με σαδιστικές παρορμήσεις. Γι' αυτόν τον λόγο και η "ιστορία με τα ποντικά" τον έχει καταλάβει.

Σιγά-σιγά ο Φρόνιτ άρχισε να συναρμολογεί το κρυμμένο νόημα των ασυνείδητων ιδεών του Ποντικάνθρωπου.

Μετά απ' αυτό αισθανόθηκε ότι έπρεπε να ξαναβάλει την πέτρα ακριβώς εκεί που ήταν πριν...

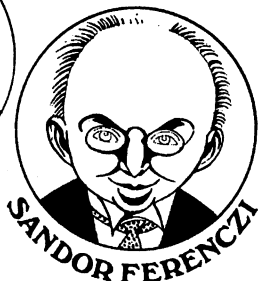
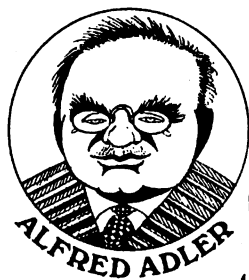
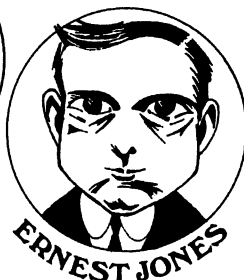
Οι προθέσεις του Ποντικάνθρωπου αντιστρέφονται. Η τιμωρία που φοβάται για τους άλλους είναι στην πραγματικότητα αυτό που φοβάται για τον εαυτό του. Η φυσιολογική συμπεριφορά λειτουργεί στην πραγματικότητα και στο παρόν. Οι πράξεις όμως του Ποντικάνθρωπου δεν έχουν κανένα νόημα "εδώ-και-τώρα", γιατί το σεξουαλικό άγχος του αναφέρεται στο παρελθόν. Οι πράξεις του έχουν νόημα μόνο σαν ανάγκη να επαναλαμβάνει κάτι που ανήκει στο παρελθόν. Ο νευρωτικός επαναλαμβάνει αντί να θυμάται.

Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΚΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΡΑΤΗΣΕ 11 ΜΗΝΕΣ. Η ΝΕΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΙΧΕ ΠΙΑ ΞΕΚΑΘΑΡΙΣΤΕΙ ΤΕΛΕΙΩΣ ΟΤΑΝ ΣΚΟΤΩΘΗΚΕ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ.

Η ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Μεταξύ 1902-08, ο Φρόυντ προσέλκυσε οπαδούς και πρωτοπόρους ψυχαναλυτές. Οι πρώτοι αυτοί ψυχαναλυτές αποτέλεσαν την Ψυχαναλυτική Εταιρία της Βιέννης.

Το πρώτο Διεθνές Συνέδριο έγινε στο Σάλτσμπουργκ, τον Απρίλιο του 1908.

Μετά από πρόσκληση του Στάνλεϋ Χωλ, Προέδρου του Πανεπιστημίου Κλαρκ, να δώσει διαλέξεις στις Η.Π.Α., ο Φρόντντ έβαλε πλώρη για την Αμερική μαζί με τον Γιουνγκ και τον Φερέντσι. Πάνω στο *Γεώργιος Ουάσιγκτον*, ο Φρόντντ βλέπει τον καμαρότο του να διαβάζει...

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΑΝΤΙΠΑΘΗΣΕ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ...

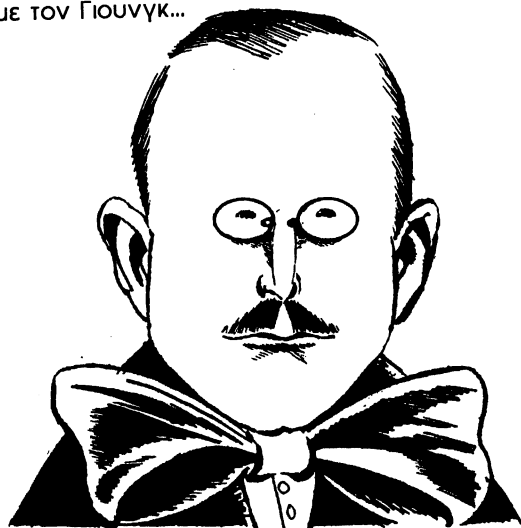
Μέχρι το 1910 ο Φρόυντ είχε αναγνωριστεί διεθνώς. Τότε όμως άρχισε να αντιμετωπίζει προβλήματα μέσα στην ίδια την ψυχαναλυτική κίνηση. Διαφωνίες οδήγησαν σε σχίσμα μεταξύ του Φρόυντ και των πρώτων οπαδών του, Αντλερ, Στέκελ, Γιουνγκ, Ρανκ κ.λ.π.

ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΦΟΡΕΣ ΠΡΟΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΤΥΡΑΝΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΦΡΟΪΝΤ ΣΑΝ ΑΙΤΙΑ ΓΙ ΑΥΤΑ ΤΑ ΣΧΙΣΜΑΤΑ. ΟΠΩΣ Ο-ΜΩΣ ΕΙΠΕ Ο ΙΔΙΟΣ Ο ΦΡΟΪΝΤ ΣΤΟ ΒΙΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΕΡΝΕΣΤ ΤΖΟΟΥΝΣ:

Ας δούμε σύντομα το πιο ξακουστό απ' όλα τα σχίσματα -του
Φρόυντ με τον Γιουνγκ...

Ο Καρλ Γιουνγκ (1875-1961) ήταν ψυχίατρος στο ψυχιατρείο Μπουρκγ-χέλτζλι της Ζυρίχης. Ήταν ο πρώτος που δοκίμασε τις ψυχαναλυτικές μεθόδους του Φρόυντ στις ψυχωτικές ασθένειες, που είναι σοβαρότερες από τις νευρώσεις. Ο Γιουνγκ ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε τον όρο **σύμπλεγμα** και, επίσης, επινόησε διάφορα τεστ συνειρμικών - συνδυασμών- λέξεων για διαγνωστική χρήση.

Ήταν σημαντικό για τον Φρόυντ το ότι ο Γιουνγκ ήταν αναγνωρισμένος ψυχίατρος, μη Βιεννέζος και μη Εβραίος.

Ο Φρόυντ είχε πει στον συνάδελφό του Καρλ Αμπραχαμ...

ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΟΙ ΑΠΟ ΜΑΣ
ΕΙΝΑΙ ΕΒΡΑΙΟΙ... ΔΕΝ ΘΕΛΩ
ΝΑ ΓΙΝΕΙ Η ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ
ΕΘΝΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΩΝ
ΕΒΡΑΙΩΝ!

Ήδη όμως απ' την αρχή της φιλίας τους ο Γιουνγκ παραδεχόταν ότι έτρεφε συγκεχυμένα συναισθήματα απέναντι στον Φρόυντ.

Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΠΟΥ ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ
ΓΙΑ ΣΕΝΑ ΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ
"ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΞΕΛΟΓΙΑΣΜΑ".

<<Αν και δεν μ' ενοχλεί πραγματικά, εν τούτοις εξακολουθώ να αισθάνομαι ότι είναι αηδιαστική και γελοία, επειδή έχει κάποιο αναμφισβήτητο ερωτικό υπόστρωμα. Αυτό το απαίσιο συναίσθημα προέρχεται από το γεγονός ότι όταν ήμουν μικρός, έπεσα θύμα σεξουαλικής επίθεσης από έναν άνθρωπο, που κάποτε λάτρευα σα θεό...>>

Από το γράμμα του Γιουνγκ στον Φρόυντ, 28 Οκτ. 1907.

Η απάντηση του Φρόντ ήταν ότι τα "θρησκευτικά
ξελογιάσματα" συνήθως τελειώνουν άσχημα -με ανταρσία.

<<Θα κάνω ό,τι περνάει από το χέρι μου για να σου αποδείξω ότι δεν
είμαι κατάλληλος για να γίνω αντικείμενο λατρείας.>>

Ο Φρόντ στον Γιουνγκ, 15 Νοεμ. 1907.

Αυτή η υπόθεση "πατέρα-γιου" οδήγησε σε προβλήματα. Τον
Σεπτέμβριο του 1912, ο Γιουνγκ είχε πάει μόνος στη Ν. Υόρκη,
να δώσει διαλέξεις στο Πανεπιστήμιο Φόρντχαμ. Ενώ ο ίδιος
πίστευε ότι "υπερασπιζόταν" τον Φρόντ, η κριτική που έκανε
στις βασικές ιδέες του πήγαινε αρκετά βαθιά.

Ο Γιουνγκ χτύπησε στη ρίζα των ανακαλύψεων του Φρόντ -την
παιδική και σεξουαλική προσέλευση των νευρωτικών διαταραχών.
Ο Φρόντ είδε την "ανεξαρτησία" του Γιουνγκ σαν αντίσταση
στο ασυνειδητό και επιθυμία να καταστρέψει τον πατέρα.

ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥΣ, ΣΕ ΜΙΑ ΣΥΣΚΕΨΗ ΣΤΟ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΠΑΡΚ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 1912,
ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΕΝΤΑΞΕΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ.
ΜΕΤΑ ΟΜΩΣ ΑΠΟ ΔΙΩΡΗ "ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ"...

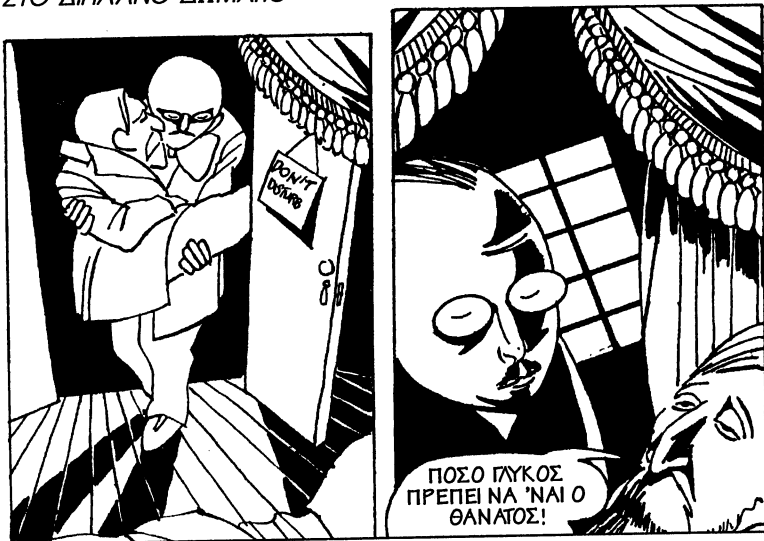

Η "ΜΙΚΡΗ ΝΙΚΗ" ΤΟΥ ΦΡΟΨΤ ΔΕΝ ΔΙΕΛΥΣΕ ΤΗΝ ΕΝΤΑΣΗ... ΓΙΑΤΙ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟΥ ΦΑΓΗΤΟΥ...

Ο ΓΙΟΥΝΓΚ ΤΟΝ ΚΟΥΒΑΛΗΣΕ
ΣΤΟ ΔΙΠΛΑΝΟ ΔΩΜΑΤΙΟ

ΚΙ ΟΤΑΝ Ο ΦΡΟΥΝΤ ΣΥΝΗΛΘΕ...

Τι εννοούσε ο Φρόυντ; Είχε ποτέ λιποθυμήσει στο παρελθόν; Ναι. Αλλη μια φορά το 1909, όταν είχε πείσει το Γιούνγκ, που δεν έπινε καθόλου, να γιορτάσουν το ταξίδι τους στις ΗΠΑ μ' ένα ποτήρι κρασί. Χρόνια πριν απ' αυτό το γεγονός, είχε πάλι παρόμοια συμπτώματα στο ίδιο δωμάτιο του ξενοδοχείου Παρκ. Όπως είπε στον Τζόουνς...

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΤΟ ΑΝΑΛΥΣΕ ΑΥΤΟ ΣΑΝ...

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΡΟΥΝΤ ΜΕ ΤΟΝ ΓΙΟΥΝΓΚ ΠΗΓΑΙΝΑΝ ΟΛΟ ΚΑΙ ΠΙΟ ΑΣΧΗΜΑ. ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ, ΣΤΙΣ 18 ΔΕΚ. ΤΟΥ 1912, Ο ΓΙΟΥΝΓΚ ΕΡΙΧΝΕ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΑ ΣΧΙΣΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ, ΣΤΟΝ ΦΡΟΥΝΤ.

Την άνοιξη του 1913 ο Φρόυντ τέλειωσε το καινούργιο βιβλίο του, **Τοτέμ και Ταμπού**, που κατάλαβε ότι θα επιτάχυνε το σχίσμα του με τον Γιουνγκ. Ο Γιουνγκ ήθελε να μειώσει τη σπουδαιότητα των αιμομικτικών φαντασιώσεων. Σ' αυτό το βιβλίο, ο Φρόυντ διευρύνει τη σημασία του Οιδιπόδειου συμπλέγματος ανάγοντάς το στις αρχές της ιστορίας της ανθρώπινης κοινωνίας!

ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΙΜΟΜΙΞΙΑ

Το τοτέμ είναι το πνεύμα ή ο πρόγονος μιας φυλετικής ομάδας και συμβολίζεται συνήθως με ένα ζώο, που απαγορεύεται να το πειράξεις ή να το σκοτώσεις.

Ο τοτεμισμός συνδέεται με την **εξωγαμία**: σύστημα συγγένειας που απαγορεύει τις σεξουαλικές σχέσεις ανάμεσα στα μέλη της ίδιας τοτεμικής ομάδας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η αιμομιξία καθιερώνεται σαν παράνομη.

ΓΙΑΤΙ
ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ
Η ΑΙΜΟΜΙΞΙΑ;
ΠΡΟΦΑΝΩΣ ΟΧΙ ΓΙΑ
ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ,
ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΚΑΠΟΙΟ
ΑΥΣΤΗΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ
ΣΚΟΠΟ.

Κοινωνία μπορεί να υπάρξει μόνο αν οι σχέσεις μεταξύ διαφορετικών οικογενειών περάσουν κάτω από σεξουαλικούς νόμους.

Μια φορά το χρόνο όμως, ο τοτεμικό ζωο-πρόγονος σκοτώνεται και τρώγεται. Η τελετουργική θλίψη συνοδεύεται από μια άγρια χαρά. Τι σημαίνει αυτός ο ετήσιος τελετουργικός φόνος του τοτεμικού προγόνου; Ο τοτεμισμός πρέπει να υποδηλώνει κάποιον άλλο βαθύτερο μύθο. **ΤΟΝ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟ ΜΥΘΟ.**

Ο Δαρβίνος ισχυρίζεται ότι οι πρώτοι πιθηκάνθρωποι ζούσαν σε μικρές ομάδες, που αποτελούνταν από ένα πανίσχυρο πατριάρχη και τις γυναίκες του.

Ο Φρόυντ ισχυρίζεται ότι ο ανταγωνισμός για τις γυναίκες έσπρωξε τους νεώτερους αρσενικούς να σκοτώσουν και να φάνε τον γέρο πατέρα.

Η ενοχή που συνόδευε αυτό το αρχικό Οιδιπόδειο έγκλημα οδήγησε στους φυλετικούς τοτεμικούς νόμους ενάντια στον φόνο και την αιμομιξία. Η απώθηση στο ασυνείδητο αυτού του πρωτόγονου Οιδιπόδειου εγκλήματος βρίσκεται στις ρίζες όλης της ανθρωπίνης κουλτούρας, δρασκείας και τέχνης.

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΗΤΑΝ ΣΙΓΟΥΡΟΣ ΟΤΙ Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ
ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ ΗΤΑΝ ΣΩΣΤΗ. ΑΥΤΟ ΟΜΩΣ ΔΕΝ
ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΜΦΙΒΟΛΙΕΣ ΤΟΥ.

ΑΝ ΟΛΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΞΗΓΗΘΟΥΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ...

ΠΩΣ ΕΞΗΓΟΥΝΤΑΙ ΟΙ
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΝΕΥΡΩΤΙΚΕΣ
ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ
ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ;

ΑΝ ΟΛΑ ΤΑ ΕΝΣΤΙΚΤΑ ΕΙΝΑΙ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ...

ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ
Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ
ΑΠΩΘΗΣΗΣ;

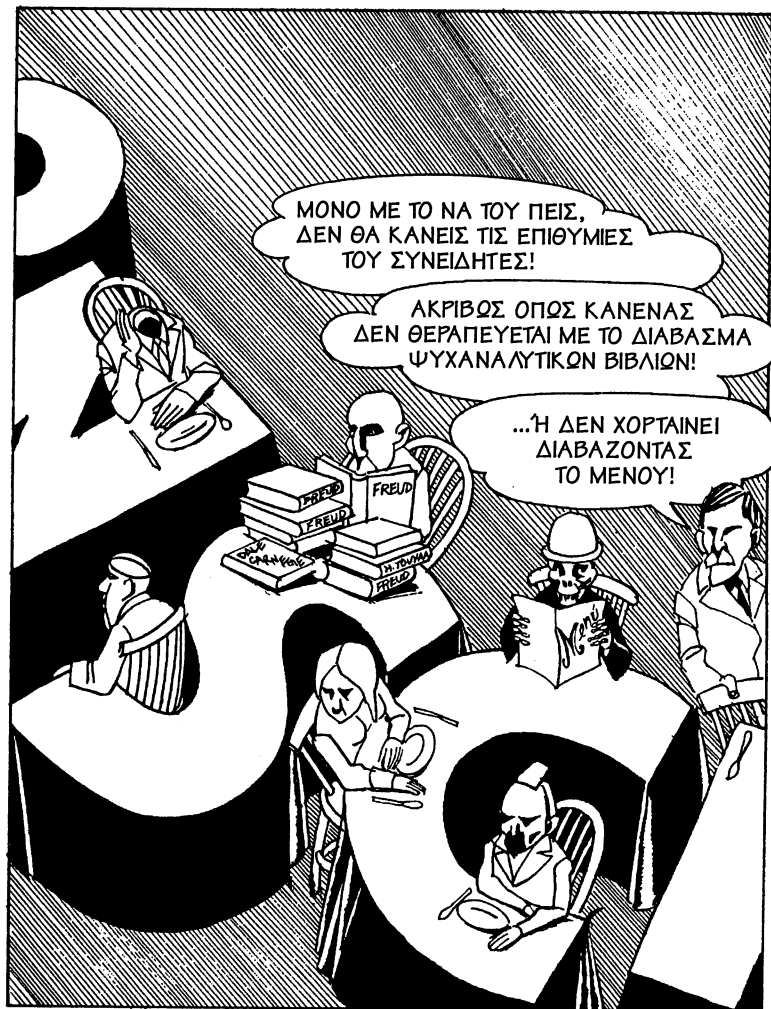

Ο Φρόνιτ αντιλήφτηκε ότι χρειαζόταν κάτι καλύτερο για να εξηγήσει την προέλευση της σύγκρουσης και της απώθησης. Δεν ήταν απλώς ένα θεωρητικό πρόβλημα, αλλά το πρακτικό πρόβλημα του πώς μπορείς να υποβάλλεις κάποιον ασθενή σε επιτυχή θεραπεία.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Η επιτυχία της θεραπείας εξαρτάται από την υπερπήδηση των δυνάμεων που λειτουργούν ενάντια στην θεραπεία. Πόσο βαθιά πάνε αυτές οι "δυνάμεις"; Και τι ακριβώς είναι;

Τα συμπτώματα που εμφανίζει ο νευρωτικός μπορούν να αναχθούν σε απωθημένες, ασυνείδητες επιθυμίες ή παρορμήσεις. Τι μπορεί όμως να κάνει ο θεραπευτής προς αυτή την κατεύθυνση; Πώς μπορεί να συνειδητοποιήσει ο ασθενής το ασυνείδητό του;

Πώς όμως μπορεί η ανάλυση να κάνει ό,τι είναι ασυνειδητό συνειδητό; Ο Φρόυντ χρησιμοποίησε κάτι που ήξερε ήδη από το 1895. Είχε εντοπίσει τότε δύο εμπόδια, που μπορούν να μεσολαβήσουν ανάμεσα στον ασθενή και το γιατρό:

- 1) Ο ασθενής αρχίζει να **αντιστέκεται** στη θεραπεία.
- 2) Όπως συνέβη στην περίπτωση της Άννας Ο, με τον Μπρούερ...

ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1914 Ο ΦΡΟΥΝΤ ΚΑΤΟΡΘΩΣΕ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΙ ΤΗ
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ...

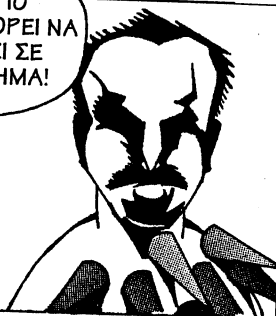
...ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ
ΞΕΠΕΡΑΣΩ ΤΗΝ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΗ.

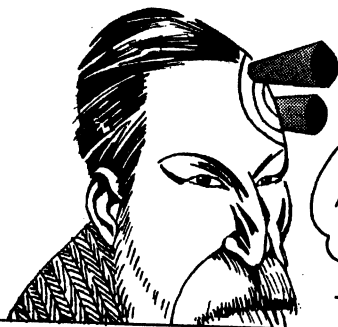
Όμως τα "αισθήματα αγάπης" του ασθενή έχουν την τάση
να μετατρέπονται σε εχθρικά συναισθήματα...

ΚΑΙ ΑΥΤΟ ΤΟ
ΕΜΠΟΔΙΟ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ
ΜΕΤΑΤΡΑΠΕΙ ΣΕ
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ!

Πώς μπορεί η εχθρική μεταβίβαση να βοηθήσει τον αναλυτή
να ξεπεράσει την αντίσταση; Ας δούμε ξανά την περίπτωση
του Ποντικάνθρωπου...

ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΣΗΜΕΙΟ
ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ...
ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΖΕΙ
ΕΝΤΟΝΑ ΕΧΘΡΙΚΑ
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ.

ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΟΥΣΕ ΝΑ ΒΡΙΖΕΙ ΤΟΝ ΦΡΟΥΝΤ ΚΑΙ ΑΡΝΙΟΤΑΝ ΝΑ
ΞΑΠΛΩΣΕΙ ΣΤΟΝ
ΚΑΝΑΠΕ.

ΕΠΕΜΒΑΙΝΕΙΣ
ΣΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ
ΜΟΥ ΖΩΗ ΣΑΝ ΤΟΝ

♂★!ΑΜ6
ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ
ΜΟΥ!

ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ
ΞΑΠΛΩΝΕΙΣ;

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΥΓΕΝΙΚΟ ΝΑ
ΞΑΠΛΩΝΩ ΜΕ ΑΝΕΣΗ ΤΗΝ
ΩΡΑ ΠΟΥ ΣΕ
ΒΡΙΖΩ!

ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο
ΜΟΝΟΣ ΛΟΓΟΣ;

ΕΕ, ΝΑ...
ΟΧΙ...

Ο Ποντικάνθρωπος παραδέχτηκε ότι φοβόταν πως ο Φρόυντ θα τον τιμωρούσε για τις βρισιές του.

Άρα λοιπόν, ακόμη και η εκθρική μεταβίβαση μπορεί να αποκτήσει σημασία. Γιατί; Διότι αναπαράγει μια "μίνι" νεύρωση στο παρόν. Ο Φρόυντ είπε: "ο νευρωτικός επαναλαμβάνει αντί να θυμάται". Επαναλαμβάνει διότι κάτι το ασυνείδητο, το απωθημένο στο παρελθόν, προβάλλει αντίσταση στην ανάμνηση. Όταν όμως επαναλαμβάνει με το να αισθάνεται εκθρικά προς τον Φρόυντ στο παρόν, αυτό μπορεί ΤΩΡΑ να γίνει αντικείμενο ερμηνείας και να μεταβληθεί σε πραγματική ανάμνηση. Μόνον όταν το ασυνείδητο υλικό έρδει στο φως (αναβιούμενο σαν μια δεύτερη νεύρωση κατά την διάρκεια της ανάλυσης), μπορεί να ξεδιαλυθεί. Αυτό το πράγμα ο Φρόυντ το ονόμασε "νεύρωση μεταβίβασης", και μπορεί να θεραπευτεί.

Ας υποδέσουμε όμως πως δεν υπάρχει μεταβίβαση! Τι γίνεται τότε; Τέτοιες περιπτώσεις είναι πιο σοβαρές.

Όσο υπάρχει **κάποια** ερωτική σχέση (έστω και στη φαντασία), το πρόβλημα είναι θεραπεύσιμο. Τι γίνεται όμως όταν δεν μπορεί να δημιουργηθεί μεταβιβαστική σχέση αγάπης ή μίσους; Αυτό σημαίνει ότι ο ασθενής έχει εγκαταλείψει κάθε ερωτική διάθεση για ανθρώπους ή πράγματα. Αν ο ασθενής δεν μπορεί να "προσεγγίσει", η ασθένεια δεν είναι θεραπεύσιμη με την ψυχαναλυτική μέθοδο της μεταβίβασης. Ο Φρόυντ ονόμασε αυτές τις αδεράπευτες ή ψυχωτικές περιπτώσεις **ναρκισσιστικές**. Τι εννοούσε μ' αυτό;

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΝΑΡΚΙΣΣΟΥ

Αρχαίος Ελληνικός θρύλος για κάποιον όμορφο νέο που ερωτεύτηκε το είδωλό του. Απογοητευμένος γιατί δεν μπορούσε να κατακτήσει τον εαυτό του, ξεθώριασε και μεταμορφώθηκε σε λουλούδι, τον νάρκισσο.

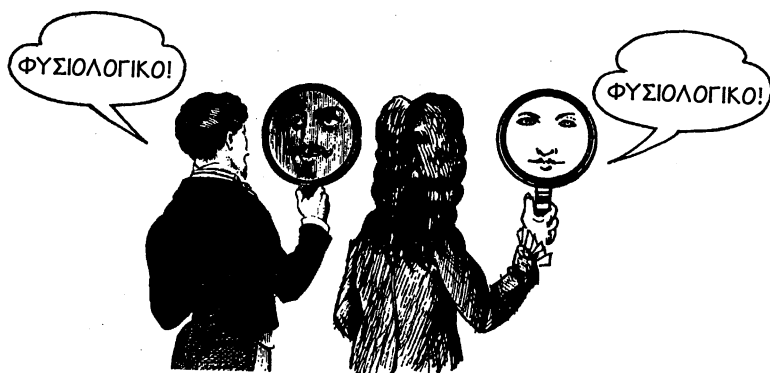

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΝΑΡΚΙΣΣΙΣΜΟΣ

Ο ναρκισσισμός είναι φυσιολογικό στάδιο της νηπιακής ηλικίας.
Οικοδομώντας το "εγώ" του, το νήπιο ψάχνει για τον
αντικατοπτριζόμενο εαυτό του.

Το νηπιακό ναρκισσιστικό λίμπιντο φυσιολογικά μεταφέρεται πάνω
σε "αντικείμενα"- δηλαδή σε ανθρώπους.
**ΣΕ ΚΑΘΕ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΗΛΙΚΗ ΑΓΑΠΗ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ ΚΑΠΟΙΟ
ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΑΓΑΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ.**

Τι συμβαίνει όμως με την αγάπη προς τον εαυτό εκείνο που
θα ήθελε κάποιος να είναι; Είναι κι αυτό φυσιολογικό;
Ναι. Ο Φρόνυτ το ονόμασε ΙΔΑΝΙΚΟ ΕΓΩ.
Το ιδανικό εγώ είναι το υποκατάστατο του χαμένου ναρκισσισμού
της παιδικής ηλικίας -της ηλικίας όπου το παιδί είχε τον δικό του
εαυτό σαν ιδανικό.

Το ισχυρό εγώ αποτελεί προστασία ενάντια στις αρρώστιες.
Τελικά, όμως, πρέπει να αρχίσουμε να αγαπάμε για να μην
αρρωστήσουμε. Θα αρρωστήσουμε οπωσδήποτε αν λόγω
απογοήτευσης δεν μπορούμε να αγαπήσουμε.

ΑΝΩΜΑΛΟΣ ΝΑΡΚΙΣΣΙΣΜΟΣ

Τι συμβαίνει όμως όταν το άτομο αποτραβήξει το λιμπιντό του από τον κόσμο και το στρέψει ξανά πίσω στον εαυτό του;

Και αυτή η παλινδρόμηση στον νηπιακό ναρκισσισμό μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές ψυχικές ασθένειες. Παρανοϊκές ψευδαισθήσεις ότι παρακολουθείσαι· φωνές που ακούγονται· υπερβολική κατάθλιψη· υποχονδρία· σχιζοφρένεια· μεγαλομανία κλπ. Αυτές είναι οι λεγόμενες ναρκισσιστικές ψυχωτικές καταστάσεις.

Η μεταβίβαση, σαν μια δεύτερη "εκδραματιζόμενη" νεύρωση γίνεται αδύνατη, γιατί ο ασθενής είναι απρόσιτος σε εξωτερικές ερωτικές σχέσεις.

Αλλά... να ένα καινούργιο πρόβλημα. Ο ναρκισσισμός φαίνεται να αποκλείει την ύπαρξη μη σεξουαλικών ένστικτων. Ακόμη και τα ένστικτα του εγώ μπορούν να περιληφθούν στα λιμπιντικά ένστικτα!

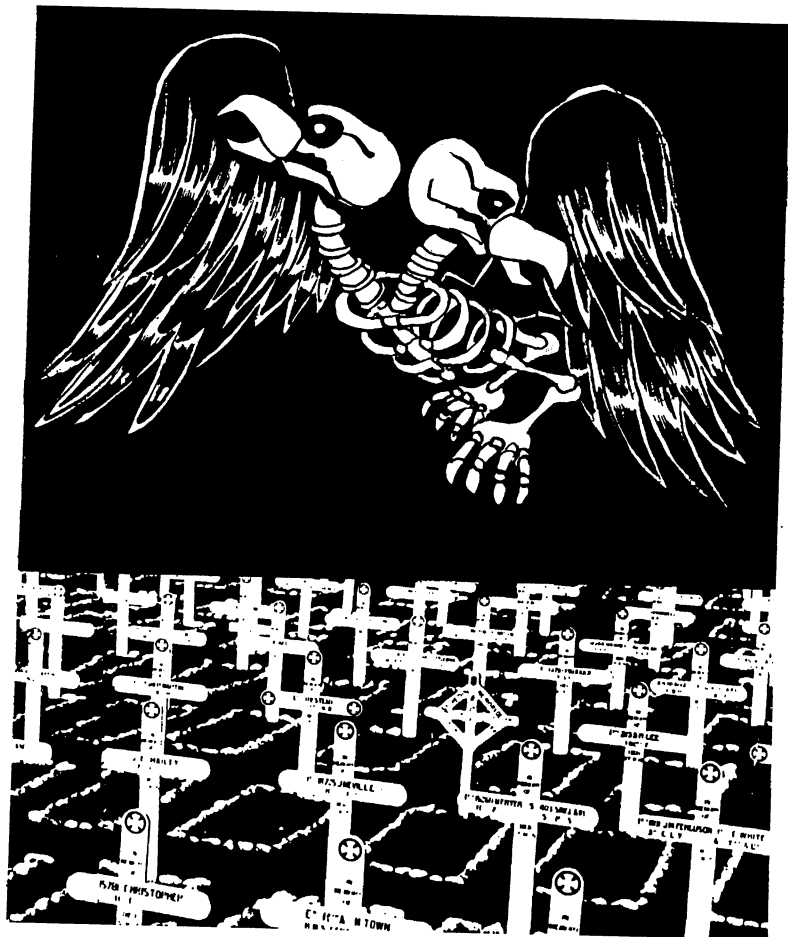

Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ ΠΑΡΕΜΕΝΕ ΑΓΝΩΣΤΗ...

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, ΜΙΑ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΕΙΧΕ ΞΕΣΠΑΣΕΙ.

1914 - ΠΡΩΤΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ- 1918

Ο ΦΡΟΥΝΤ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΟ-ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ,
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΟΛΕΜΟΥΣΑΝ ΟΙ ΓΙΟΙ ΤΟΥ.

Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΟΜΩΣ ΕΠΑΦΕ ΜΕΤΑ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ
ΠΟΛΕΜΟΥ.

*"Μια γιγαντιαία υποκρισία έχει παραμορφώσει τον πολιτισμό μας.
Μπορούμε να υποστηρίξουμε ποτέ ξανά ότι είμαστε πολιτισμένοι;"*

ΜΕΤΑ ΤΟ 1917,
Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΒΙΕΝΝΗ
ΕΓΙΝΕ
ΠΟΛΥ
ΔΥΣΚΟΛΗ...

Η Αυστρο-Γερμανική ήττα δημιούργησε καλπάζοντα πληθωρισμό το 1919-20. Ο Φρόντ έχασε όλες τις αποταμιεύσεις του. Και οι ασθενείς του μόλις που του έφταναν για να ζήσει.

Παρ' όλες τις δυσκολίες, την κατήφεια και την μελαγχολία,
ο Φρόνυτ εξακολουθούσε να εργάζεται πάνω στην ιδέα του
Ναρκισσισμού.

ΠΕΝΘΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ (1915)

*Η Μελαγχολία (όπως εμφανίζεται στην γκραβούρα του Ντύρερ, 1514)
είναι αρχαίο όνομα για την ψυχωτική κατάθλιψη.*

ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ
ΑΝΑΞΙΑ, ΕΝΟΧΗ, ΚΑΙ ΕΧΩ
ΤΑΣΕΙΣ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ.

ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΥΤΗ Η ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΕΝΟΧΗ
ΚΑΙ ΑΥΤΟ-ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ;

Το να πενθεί κανείς την απώλεια κάποιου αγαπημένου προσώπου είναι φυσικό. Στην ψυχωτική κατάθλιψη όμως το πένθος του ασθενή κρύβει ασυνείδητα συναισθήματα μίσους. Επειδή τα συναισθήματα αυτά δεν είναι παραδεκτά, το χαμένο αντικείμενο αγάπης ταυτίζεται με το εγώ του ασθενούς.

Τι συμβαίνει τότε;

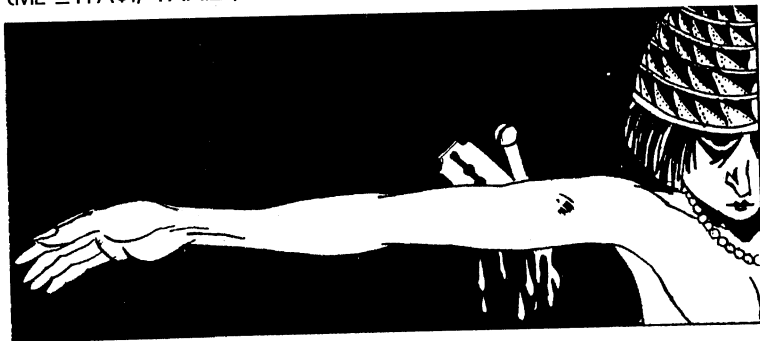
Το ασυνείδητο μίσος, αντί να διοχετεύεται στο χαμένο αντικείμενο αγάπης, διοχετεύεται **λανθασμένα** στον εαυτό του ασθενούς.

Η καταθλιπτική ενοχή και η αυτο-κατηγορία βασίζονται στην αφύσικη παλινδρόμηση στον νηπιακό ναρκισσισμό.

Ένα παράδειγμα. Μια νεαρή γυναίκα 19 χρονών μπαίνει σε
ψυχιατρική κλινική.

ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΠΟΠΕΙΡΑΘΗΚΕ Ν' ΑΥΤΟΚΤΟΝΗΣΕΙ ΚΑΙ
ΕΠΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΑ ΕΚΟΒΕ ΕΝΑ ΣΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΡΟΥ ΧΕΡΙΟΥ ΤΗΣ
(ΜΕ ΞΥΡΑΦΙ, ΨΑΛΙΔΙ, ΝΥΧΙΑ).

Η θεραπεία άρχισε να
ξεδιαλύνει το ιστορικό της.

ΗΜΟΥΝ ΠΟΛΥ ΣΤΕΝΑ ΔΕΜΕ-
ΝΗ ΜΕ ΤΗ ΜΑΝΑ ΜΟΥ...

ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΕΝΑ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ...

...ΒΡΕΘΗΚΕ ΦΡΙΚΤΑ ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΜΕΝΗ... ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΗΚΕ ΧΑΡΗ
ΣΕ ΕΝΑ ΣΗΜΑΔΙ ΠΟΥ ΕΙΧΕ ΣΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΧΕΡΙ ΑΠΟ ΓΕΝΝΗΣΙΜΙΟΥ ΤΗΣ!

"ΜΕΤΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΜΟΥ, ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΗΚΑ
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ."

ΧΩΡΙΣ ΚΑΝΕΝΑ ΦΑΝΕΡΟ ΛΟΓΟ, ΔΙΕΚΟΨΕ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ
ΠΑΛΙΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ, ΚΙ ΕΠΙΑΣΕ ΠΑΡΕΑ ΜΕ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥΣ "ΚΑΚΟΥΣ".

ΑΛΛΑΞΕ ΡΙΖΙΚΑ ΚΑΙ ΕΓΙΝΕ Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ! ΑΥΤΟ ΤΟ "ΥΠΟΘΕΤΙΚΟ
ΤΜΗΜΑ" ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΤΗΣ ΕΓΙΝΕ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΑΠΩΘΗΜΕΝΗΣ
ΕΧΘΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ.

ΚΑΝΟΝΤΑΣ "ΚΑΚΕΣ" ΠΡΑΞΕΙΣ ΜΠΟΡΕΣΕ ΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΗΣΕΙ
ΕΜΜΕΣΑ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ.

Η "ΝΕΑ" ΑΥΤΗ "ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ" ΤΗΝ ΑΠΑΛΛΑΣΣΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑ
ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ Η ΙΔΙΑ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΕΙ ΤΑ ΔΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΝΗΤΙΚΑ
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ.

Αυτή η ακραία ταύτιση ονομάζεται **ΕΝΔΟΠΡΟΒΟΛΗ**.

Το χαμένο αντικείμενο αγάπης ενσωματώνεται, στην κυριολεξία, ή
"καταπίνεται" από το εγώ. Το ασθενές άτομο παλινδρομεί σε
κάποιο συγκεκριμένο στάδιο του νηπιακού ναρκισσισμού -στη
φάση όπου τα τελευταία σημάδια του στοματικού
σταδίου αποτραβιούνται δίνοντας τόπο
στο πρωκτικό στάδιο. Στη διάρκεια αυτής
της περιόδου, κυριαρχούν το
δάγκωμα και η **αφόδευση**, και
το νήπιο αμφιταλαντεύεται
μεταξύ αγάπης και μίσους.

Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΕΓΙΝΕ ΔΥΝΑΤΗ ΟΤΑΝ ΕΣΠΑΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΤΖΑΜΙΑ
ΜΙΑΣ ΠΟΡΤΑΣ.

ΘΥΜΗΘΗΚΕ ΚΑΙ, ΤΕΛΙΚΑ, ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΠΑΡΑΔΕΧΕΤΑΙ ΕΝΑ
ΣΥΝΕΙΔΗΤΟ ΜΙΣΟΣ ΑΓΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ.

ΓΙΑ ΤΟ "ΕΝΣΤΙΚΤΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ" (1915-1919)

Ο Φρόυντ συνέχιζε την αναζήτηση μιας ικανοποιητικής θεωρίας των **ενστικτωδών συγκρούσεων**. Από το 1895 και μετά ο Φρόυντ είχε υιοθετήσει την υπόθεση ότι η ανθρωπίνη συμπεριφορά βασίζεται σε **δύο** αντιπαραβαλλόμενες τάσεις: την **αρχή της ηδονής** και την **αρχή της πραγματικότητας**. Αυτές οι αρχές της ψυχικής δραστηριότητας είχαν την έδρα τους στο νευρικό σύστημα.

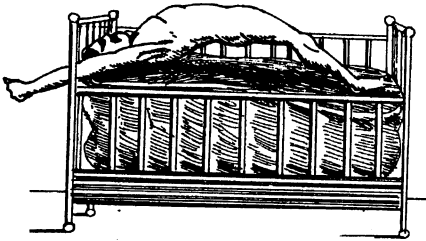
1. Η αρχή της ηδονής είναι πρωταρχική, με την έννοια ότι παρακινεί τον οργανισμό σε άμεση, παρορμητική και εκπληρωτική της επιθυμίας ικανοποίηση. Συνδέεται με το ασυνείδητο.
2. Η αρχή της πραγματικότητας επιτρέπει στον οργανισμό να ανέχεται **καθυστερήσεις** ή **αναβολές** στην ικανοποίηση. Αυτή η δευτερογενής διαδικασία είναι υπεύδυνη για την **σκέψη**. Επιτρέπει ένα είδος ανεξαρτησίας από τις σεξουαλικές ενορμήσεις και μια αναδιοχέτευση της ενέργειας στη σκέψη, τη δουλειά και το παιχνίδι.

Ο περίφημος μηχανισμός της **μετουσίωσης** εξαρτάται από την αρχή της πραγματικότητας. Η μετουσίωση δεν είναι -όπως νομίζεται από το πλατύ κοινό- είδος απώθησης των σεξουαλικών ενορμήσεων, αλλά αναδιοχέτευση λιμπιντικής ενέργειας για την επίτευξη μιας αναγκαίας προσαρμογής στην πραγματικότητα. Ο Φρόυντ αναγνώρισε τώρα ότι οι αρχές της ηδονής και της πραγματικότητας δεν είναι πραγματικά ανταγωνιστικές, αφού και οι δύο σκοπεύουν στην **εκφόρτιση της έντασης**. Η ηδονή είναι το ψυχικό αποτέλεσμα της εκφόρτισης μιας ποσότητας διέγερσης, ερεθισμού ή έντασης, που προκύπτει μέσα στον ίδιο τον οργανισμό. Η αρχή της πραγματικότητας είναι απλώς μια καθυστερημένη, τροποποιημένη διαδικασία για την εξασφάλιση του ίδιου σκοπού -της ηδονής.

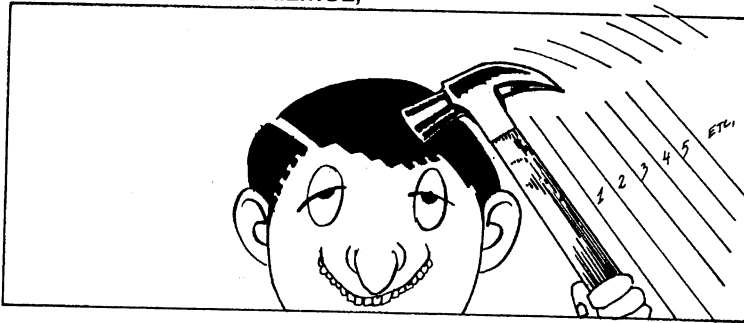
**ΟΛΗ Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ
ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ.**

ΜΙΑ ΣΤΙΓΜΗ ΟΜΩΣ...
ΑΝ Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ
ΕΙΝΑΙ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗ...

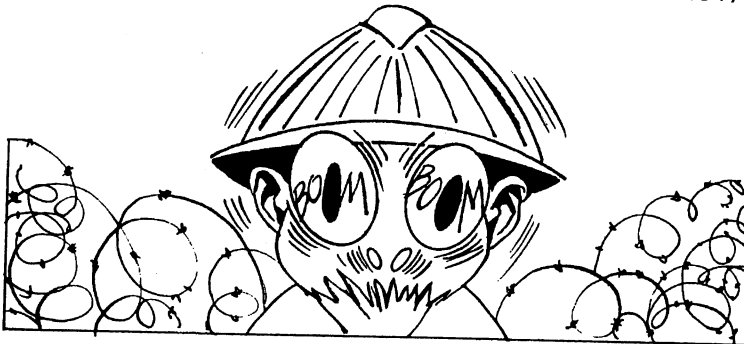
ΚΑΙ Η ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΔΙΕΓΕΡΣΗ ΕΙΝΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗ...

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΦΑΣΚΕΙ Σ' ΑΥΤΟ;
ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥ,
ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΜΑΖΟΧΙΣΜΟΣ;

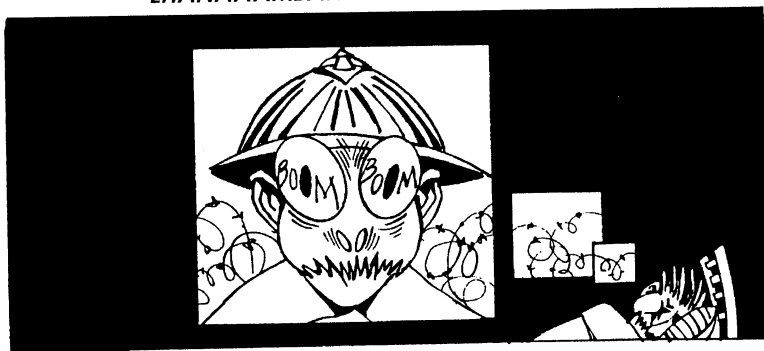

ΚΑΙ ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΟΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΕΙΤΑΙ ΤΟ
ΛΕΓΟΜΕΝΟ "ΣΟΚ ΤΗΣ ΟΒΙΔΑΣ" ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ;

ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ ΟΜΩΣ ΗΤΑΝ ΟΤΙ ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΟΥΣ
ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΑΝ ΤΟ ΦΟΒΕΡΟ ΤΡΑΥΜΑ.

Η ΔΥΣΑΡΕΣΤΗ ΕΝΤΑΣΗ ΔΙΑΙΩΝΙΖΕΤΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ.

ΕΝΑ ΑΚΟΜΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΕΞΕ
Ο ΦΡΟΥΝΤ.

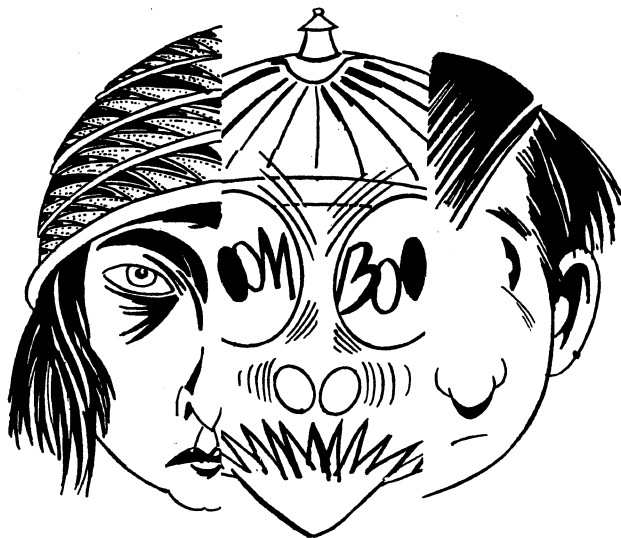
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΣΕ ΤΟΝ ΕΓΓΟΝΟ ΤΟΥ, ΗΛΙΚΙΑΣ ΕΝΑΜΙΣΙ
ΧΡΟΝΩΝ, ΣΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΟΥ.

ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕ ΤΗΝ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΤΟΥ.

Η ΕΡΩΤΗΣΗ ΠΟΥ ΠΡΟΒΑΛΕ ΤΩΡΑ Ο ΦΡΟΥΝΤ ΗΤΑΝ:
**ΠΩΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΖΕΤΑΙ Η ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΜΙΑΣ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΣ
ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΗΔΟΝΗΣ;**

Ο Φρόυντ ονόμασε αυτήν την αινιγματική τάση για αναβίωση δυσάρεστων ή τραυματικών καταστάσεων **ψυχαναγκαστική επαναληπτικότητα**.

1. Μια δυσάρεστη έκπληξη προηγείται πάντοτε της ανάγκης για επανάληψη.

2. Υπό κανονικές συνθήκες, το **άγχος** μάς προετοιμάζει για την αναμονή του κινδύνου.

3. Μερικές φορές η ψυχή υφίσταται κάποιο σοκ ή τρόμο, για τα οποία δεν έχει προετοιμαστεί. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η τραυματική νεύρωση δεν προκαλείται από το άγχος. Αντίθετα, το άγχος είναι εκείνο που συνήθως μας προστατεύει από τον τρόμο ή την νεύρωση του τρόμου.

4. Αρα, λοιπόν, αυτό είναι το μυστικό της ψυχαναγκαστικής επαναληπτικότητας. Δημιουργεί αναδρομικό άγχος στη ψυχή. Με άλλα λόγια, η οδυνηρή ανάμνηση αναβιώνει ξανά και ξανά, μέχρις ότου οικοδομηθεί επαρκής άμυνα "μετά το γεγονός". Αυτή η διαδικασία περιγράφεται στο βιβλίο του Φρόυντ **Πέρα από την Αρχή της Ηδονής** (1920). Το βιβλίο όμως πηγαίνει και παραπέρα.

Η ΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΙ
ΔΑΙΜΟΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ, ΜΠΟΡΕΙ
ΝΑ ΣΤΡΑΦΕΙ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΑΤΟΜΟ
-ΣΕ ΣΗΜΕΙΟ ΑΥΤΟΕΞΟΝΤΩΣΗΣ...

ΠΑΡΟΜΟΙΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΤΩΡΑ ΤΟΝ ΦΡΟΥΝΤ ΣΤΟ
ΝΑ ΠΡΟΒΑΛΕΙ ΝΑ ΑΛΛΟ ΕΝΣΤΙΚΤΟ -ΤΟ ΕΝΣΤΙΚΤΟ ΤΟΥ
ΘΑΝΑΤΟΥ!

Το ένστικτο του θανάτου ή "ΘΑΝΑΤΟΣ"

ΟΙ ΣΟΛΩΜΟΙ ΠΑΛΕΥΟΥΝ Ν'
ΑΝΕΒΟΥΝ ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΓΙΑ ΝΑ
ΕΠΙΣΤΡΕΨΟΥΝ...

...ΝΑ ΓΕΝΝΗΣΟΥΝ...

...ΝΑ ΠΕΘΑΝΟΥΝ...

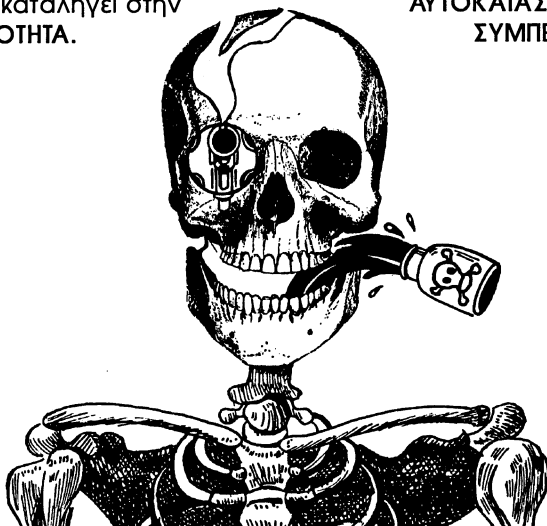

ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ
ΕΝΑΝ ΟΠΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ
ΘΑΝΑΤΟ... ΑΛΛΑ ΓΙΑ
ΘΑΝΑΤΟ ΠΟΛΥ
ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ...

Ο οργανισμός αυτοπροστατεύεται από όλες τις θανατηφόρες
απειλές, που δεν είναι προφανείς σ' αυτόν.
Κατά παράδοξο τρόπο, το ένστικτο του θανάτου μπορεί να
συμβάλει στην επιμήκυνση της ζωής.

Το ένστικτο του θανάτου είναι
ευπροσάρμοστο -όταν
αντιμετωπίζει εξωτερικά
εμπόδια καταλήγει στην
ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ.

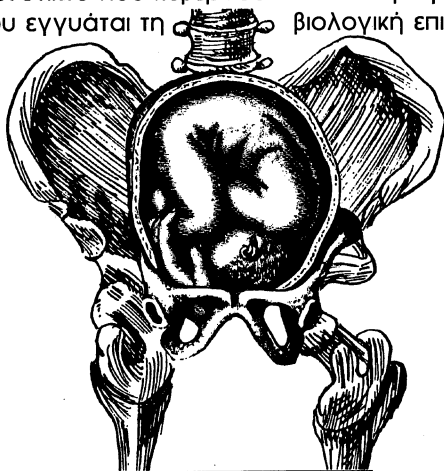
Όταν κατευθύνεται
προς τον εαυτό,
καταλήγει σε
ΑΥΤΟΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΗ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ.

Το ένστικτο της ΖΩΗΣ ή ΕΡΩΣ

(Θεός της Αγάπης στην αρχαία Ελληνική Μυθολογία).

Η ζωή του ατόμου προχωράει προς τον "φυσικό" θάνατο. Η επιβίωση του είδους όμως δεν εξαρτάται από το άτομο. Το σεξουαλικό ζωικό ένστικτο που κυβερνάει τα αναπαραγωγικά κύτταρα, είναι που εγγυάται τη βιολογική επιβίωση.

1. Ο σκοπός της ψυχικής δραστηριότητας είναι να **μειώσει** την ένταση που προκαλείται από κάποια ενστικτική ή εξωτερική διέγερση.

2. Το νευρικό σύστημα ενός οργανισμού ρυθμίζεται από την **ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ** -μια συντηρητική έφεση για σταθερότητα.

3. Το ένστικτο συνεπώς είναι μια τάση που έχουν όλες οι μορφές οργανικής ζωής να επαναφέρουν μια **προηγούμενη** κατάσταση πραγμάτων. Μέχρι ποιο σημείο όμως μπορεί να προχωρήσει αυτή η συντηρητική τάση;

4. Εφ' όσον όλη η ζώσα ύλη, αποτελείται από μη ζώσα, ανόργανη ύλη, μπορεί να υπάρχει ένα ένστικτο, πέρα από το ένστικτο της ηδονής, που αποσκοπεί σε μια επιστροφή στην κατάσταση της ανόργανης αδράνειας.

5. Η ψυχαναγκαστική επαναληπτικότητα είναι μια ενστικτώδης παλινδρομική αρχή, που αποσκοπεί στην επιστροφή σε μια κατάσταση τελείως απαλλαγμένη από κάθε μορφή ενέργειας -τον θάνατο.

ΣΚΟΠΟΣ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

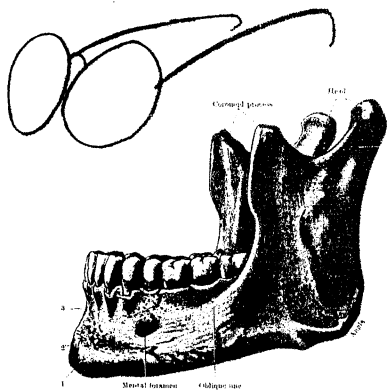
1920: Το "παιδί της Κυριακής" του Φρόυντ, η Σόφη, πεθαίνει. Ήταν 26 χρονών.

1923: Το αγαπημένο εγγόνι του Φρόυντ (το παιδί της Σόφης) πεθαίνει σε ηλικία 4 χρονών.

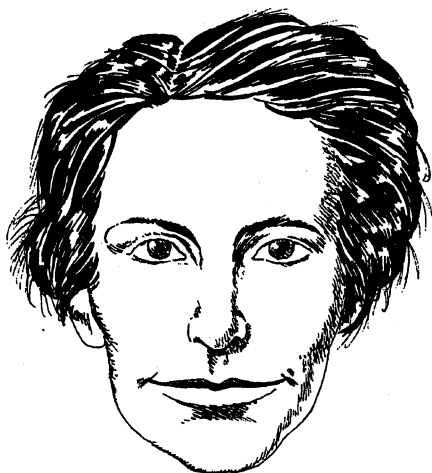
Τον ίδιο μήνα, Απρίλιο του 1923, ο Φρόυντ εγχειρίζεται για καρκίνο στο σαγόι και τον ουρανίσκο. Ήταν η πρώτη από τις 33 εγχειρήσεις που ακολούθησαν!

Ολόκληρο το πάνω δεξιό σαγόι και το δεξιό τμήμα του ουρανίσκου του αφαιρέθηκαν. Στα τελευταία 16 χρόνια της ζωής του ο Φρόυντ συχνά υπέφερε από αγωνιώδεις πόνους. Η ομιλία και η ακοή του προσβλήθηκαν και δυσκολευόταν πολύ στο μάσημα.

Μια πρόσδεση (ένα είδος τεράστιας οδοντοστοιχίας) χρειάστηκε να τοποθετηθεί για να απομονώσει το στόμα από την ρινική κοιλότητα.

Η κόρη του Φρόυντ Άννα ήταν η νοσοκόμα του μέχρι το θάνατό του.

Ο Φρόνυτ δεν κατόρθωσε να βρει πραγματικά ικανοποιητική απάντηση σε μια ερώτηση που τον απασχολούσε εδώ και καιρό: Από πού προέρχεται η απώθηση; Πού μπορούμε να βρούμε ένα "μη σεξουαλικό" ένστικτο ικανό να απωθήσει ένα σεξουαλικό-πράγμα που μπορεί να οδηγήσει σε νευρωτική σύγκρουση;

Ας πάμε λίγο πιο πίσω.

Μέχρι τώρα, ο Φρόνυτ είχε υποθέσει ότι η νεύρωση πρέπει να προέρχεται από άλυτες συγκρούσεις μεταξύ της συνειδητής αντίληψης του εαυτού και διαφόρων απωθημένων ασυνειδήτων επιθυμιών. Δεν μπορούσε όμως να εξηγήσει πώς συνέβαινε αρχικά η απώθηση.

Είχε επίσης υποθέσει ότι τα ένστικτα "αυτο-συντήρησης" του εγώ περιορίζονταν στην πείνα, την δίψα και την σεξουαλική αναπαραγωγή. Η πείνα όμως και η δίψα δεν αρκούν για να διατηρηθεί ο εαυτός· η δε αναπαραγωγή είναι χαρακτηριστικό όλων των ειδών και δεν είναι καθαρά ατομική. Αρα, δεν οδηγούμαστε πουθενά!

Ας κάνουμε όμως ένα άλμα με τη φαντασία μας...

Ας υποθέσουμε -για να το πούμε απλά- ότι κύριο πρόβλημα του εγώ είναι να διατηρήσει την συναίσθηση ασφάλειάς του, υπευθυνότητας και ευυποληψίας. Ο Φρόνυτ αντιλήφθηκε ότι αυτή η διαρκής προσπάθεια του εγώ να διαφυλάξει την ακεραιότητά του ήταν η βάση της απώθησης, των αποκλεισμένων από τη συνείδηση ασυνειδήτων ιδεών, που δεν μπορούν να ομολογηθούν. Αυτό σημαίνει ότι η απώθηση ήταν απλώς ένα τέχνασμα της γενικότερης άμυνας του εαυτού.

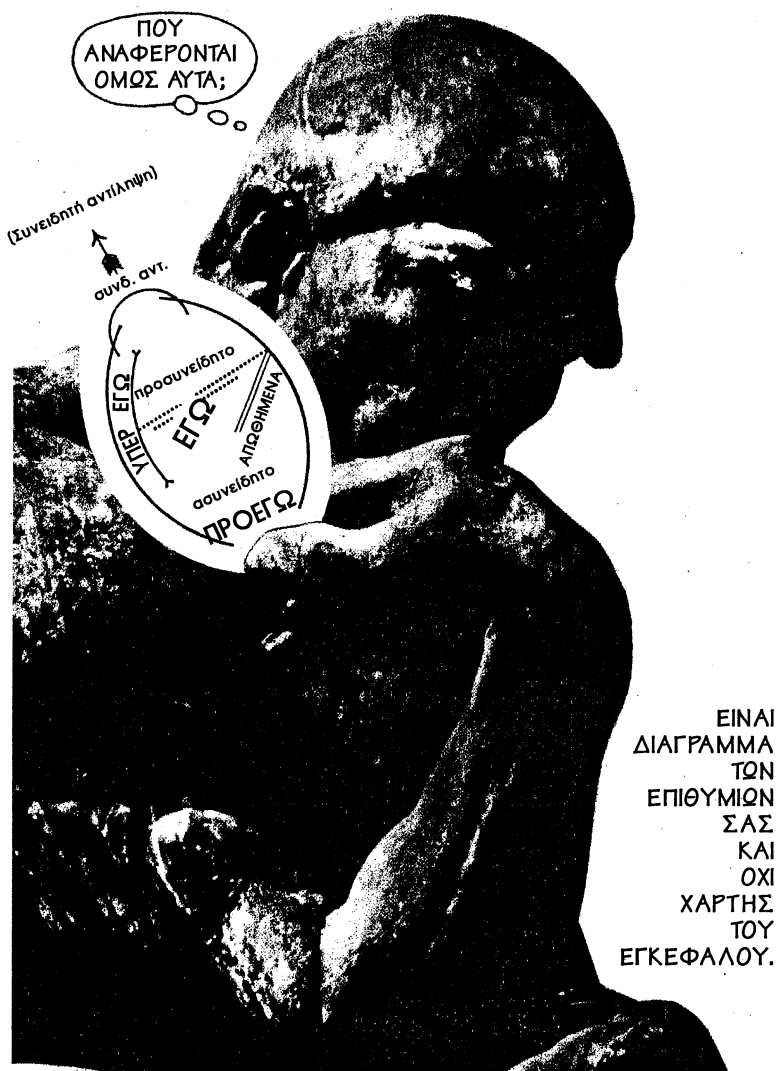
Εφ' όσον η απώθηση προϋποθέτει "κάτι" που πραγματοποιεί την απώθηση, τότε, για την αμυντική δραστηριότητα της απώθησης, ευθύνεται ή το εγώ ή κάποια αποσχισμένη πλευρά του.

Συνεπώς, η απώθηση προέρχεται από το εγώ. Η απώθηση είναι άμυνα του εγώ. Άμυνα ενάντια σε τι; Ενάντια σε ελλείψεις στην ανάπτυξη του εγώ. Το άγχος είναι η ιδιάζουσα ανθρωπινή προειδοποίηση για αδυναμίες του εγώ. Και, φυσικά, το ισχυρό ή το ασθενές εγώ θα εξαρτηθεί από το ιστορικό ολόκληρης της προσωπικότητας, από την παιδική ηλικία και δώδε.

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι η ανθρωπινή προσωπικότητα έχει διάφορα δυναμικά χαρακτηριστικά με συγκεκριμένους εσωτερικούς και δομικούς ρόλους.

Το 1923 ο Φρόυντ προτείνει ένα καινούργιο δυναμικό μοντέλο για το μυαλό.

ΤΟ ΕΓΩ, ΤΟ ΠΡΟΕΓΩ (ES)* ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΕΡ-ΕΓΩ

*Η γερμανική λέξη που χρησιμοποίησε ο Φρόυντ για το προεγώ. Σημαίνει "αυτό".

ΤΟ ΠΡΟΕΓΩ

Το προεγώ είναι η πρωτόγονη, ασυνείδητη βάση της ψυχής, που κυριαρχείται από πρωταρχικές ενορμήσεις.

Η ψυχή ενός νεογέννητου παιδιού είναι κατά κύριο λόγο προεγώ.

Η επαφή όμως με τον εξωτερικό κόσμο τροποποιεί ένα τμήμα του προεγώ.

Η αντίληψη αυτής της διαφοράς αρχίζει να διαφοροποιεί το ΕΓΩ. Η ανάπτυξη του εγώ σημαδεύεται από την ενστικτική δομή του λίμπιντο (στόμα, πρωκτός, γεννητικά όργανα). Με άλλα λόγια, η συνείδηση του εαυτού και η σωματική δραστηριότητα εξελίσσονται ταυτόχρονα.

ΤΟ ΕΓΩ

Ο Φρόνιτ αποδίδει στο εγώ διάφορες σημαντικές λειτουργίες.

1. *Το εγώ είναι ο οδηγός μέσα στην πραγματικότητα.* Μπορεί να προσαρμοστεί ή να αλλάξει.
2. *Οι συνειδητές αντιλήψεις ανήκουν στο εγώ.* Αποτελούν την πλευρά του εγώ που στρέφεται προς την εξωτερική πραγματικότητα.
3. *Το εγώ όμως δρά και σαν ανασταλτικός παράγοντας.* Αυτό αποτελεί μια άλλη πλευρά του εγώ, που στρέφεται προς το εσωτερικό και λειτουργεί ασυνείδητα. Για παράδειγμα, η απώθηση του προεγώ από το εγώ είναι ασυνείδητη. Αυτή είναι μια από τις αμυντικές λειτουργίες του εγώ. Όλες αυτές οι λειτουργίες είναι ασυνείδητες.

Να ένα παράδειγμα αμυντικού μηχανισμού του εγώ:

ΤΟ ΥΠΕΡ-ΕΓΩ

Το υπέρ-εγώ δεν είναι απλώς η "φωνή της συνείδησης". Είναι ο διάδοχος του Οιδιπόδειου συμπλέγματος. Λειτουργεί ως εξής: ΤΟ ΝΗΠΙΟ ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ ΒΑΘΙΑ ΕΧΘΡΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥ, ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΕΙ...

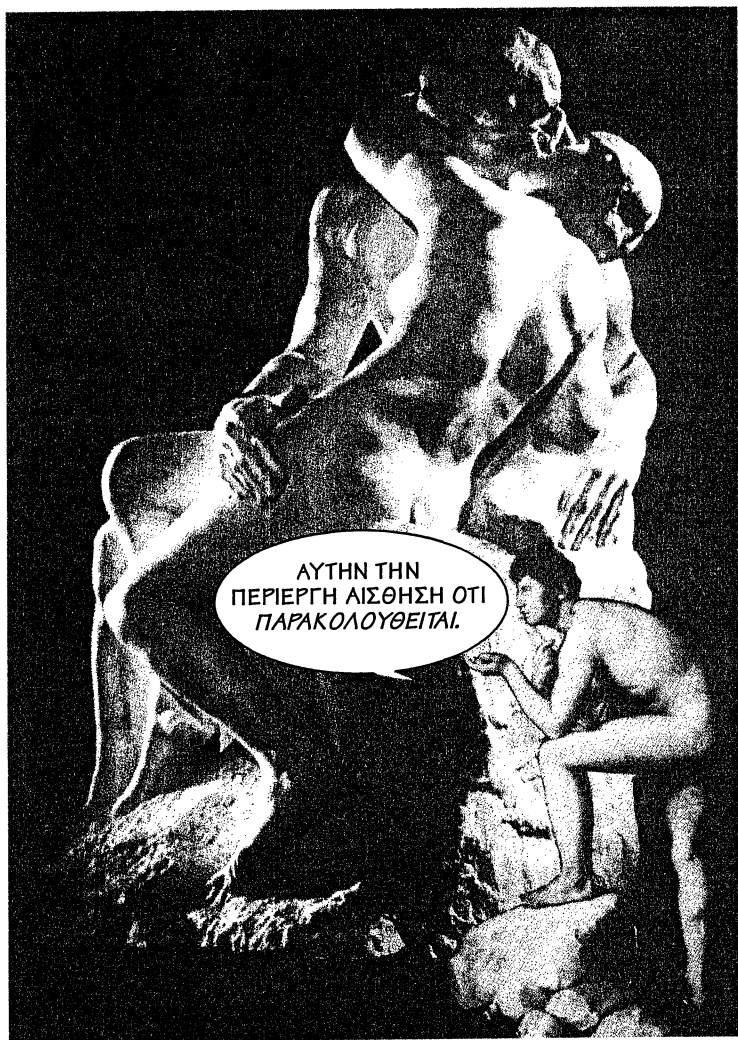

ΤΟ ΝΗΠΙΟ ΠΡΟΒΑΛΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΑΝΩ ΤΟΥΣ...

ΠΟΥ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΜΟΙΑΖΕΙ ΝΑ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΖΕΤΑΙ ΠΑΝΩ ΤΟΥ, ΣΑΝ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΑΥΣΤΗΡΟΤΗΤΑ ΑΠΟ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ...

ΤΟ ΝΗΠΙΟ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ -ΠΑΝΤΟΤΕ ΟΜΩΣ ΔΙΑΤΗΡΕΙ...

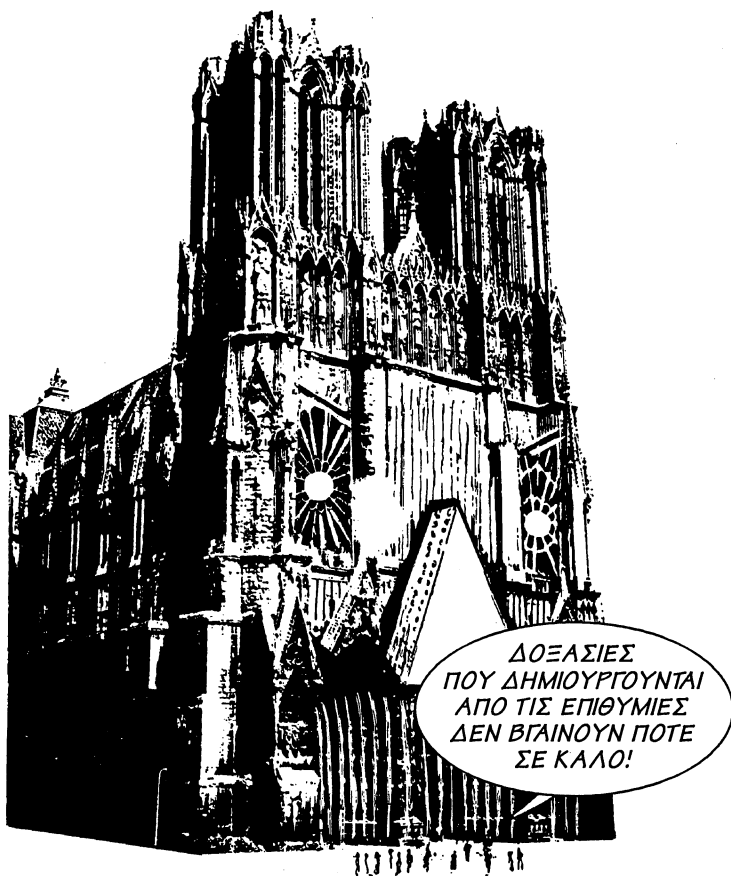

Καθώς οι Οιδιπόδεις παρορμήσεις απωθούνται και εξαφανίζονται, η θέση τους καταλαμβάνεται από το υπέρ-εγώ. Το υπέρ-εγώ είναι η εξουσία των γονέων ενδοπροβαλλόμενη. Είναι το αποτέλεσμα μιας αμυντικής προσπάθειας, που εμποδίζει την έκφραση των Οιδιπόδειων επιθυμιών.

Ο Φρόντ ανάτρεψε την συμβατική άποψη για την ηθική και την "συνείδηση".

Δεν είναι κάποια αυστηρή ηθική ιδέα μας, που εμποδίζει την επιθετική συμπεριφορά. Μάλλον έχουμε ηθικές ιδέες, επειδή αποκηρύσσουμε την επιθετικότητα.

Τι συμβαίνει όμως με την θρησκεία; Ο Φρόντ συζήτησε το θέμα αυτό στο **Μέλλον μιας Πλάνης** (1928).

ΔΟΞΑΣΙΕΣ
ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ
ΔΕΝ ΒΓΑΙΝΟΥΝ ΠΟΤΕ
ΣΕ ΚΑΛΟ!

Ο Φρόντ ήταν εκθρόνος κάθε θρησκείας. Δεν πίστευε στη "συνείδηση" που βασίζεται σ' ένα απωθημένο τμήμα της προσωπικότητας. Εστρεψε την πίστη του στο λογικό και την επιστημονική ανάλυση.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος έμοιαζε να είναι μια τραγική απόδειξη της πάλης των ενστίκτων της Ζωής και του Θανάτου, μέσα στον ίδιο τον πολιτισμό.

Στο **“Ο Πολιτισμός και οι Δυσάρεστες Συνέπειές του”** (1930), ο Φρόυντ προσπάθησε να διερευνήσει την αξία του πολιτισμού.

Οι άνθρωποι μπορεί να επιζητούν ενστικτωδώς την ηδονή, καταβάλλουν όμως περισσότερη προσπάθεια προκειμένου να αποφύγουν τον πόνο. Η πραγματικότητα παρέχει πολύ περισσότερες ευκαιρίες να δοκιμάσει κανείς την εμπειρία του πόνου παρά αυτήν της ηδονής. Γι' αυτό ο περισσότερος κόσμος θα θυσιάζε την ηδονή, αν ο πολιτισμός μπορούσε σ' αντάλλαγμα να προσφέρει λιγότερο πόνο. ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΟΜΩΣ ΕΙΝΑΙ ...

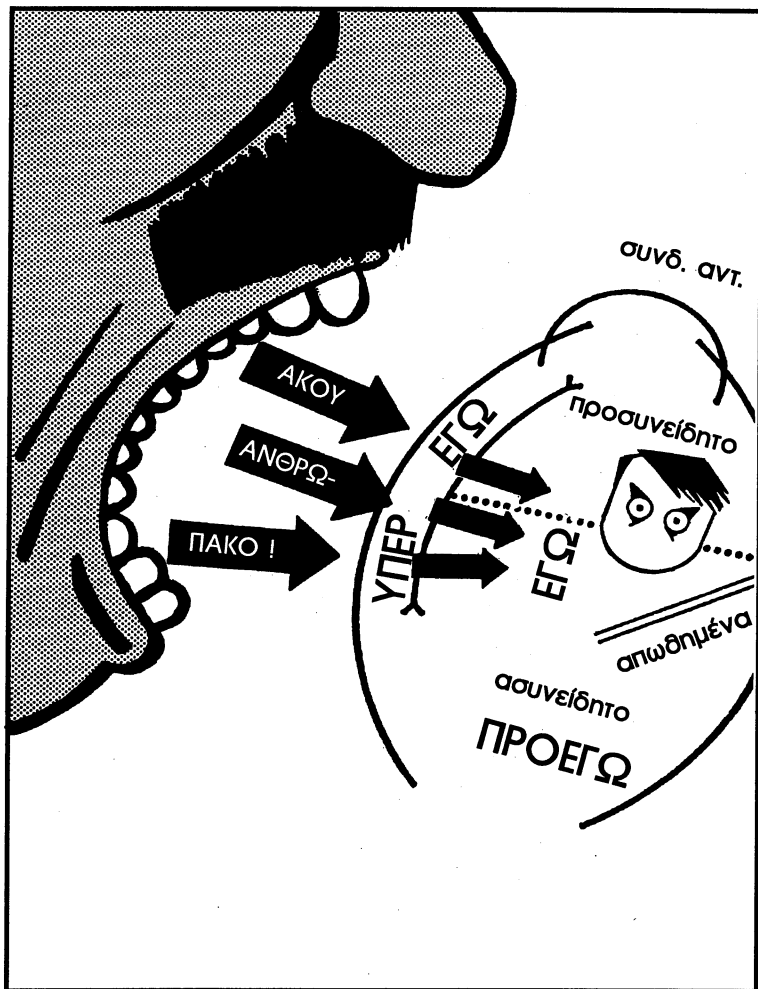

Η εργασία, που χάρη σ' αυτήν υπάρχει πολιτισμός, προσφέρεται από μια καταπιεσμένη πλειοψηφία ανθρώπων που μοιράζεται τελικά πολύ μικρό τμήμα από τον πλούτο του πολιτισμού. Σ' αυτό, ο Φρόυντ συμφωνούσε με τον Μαρξ.

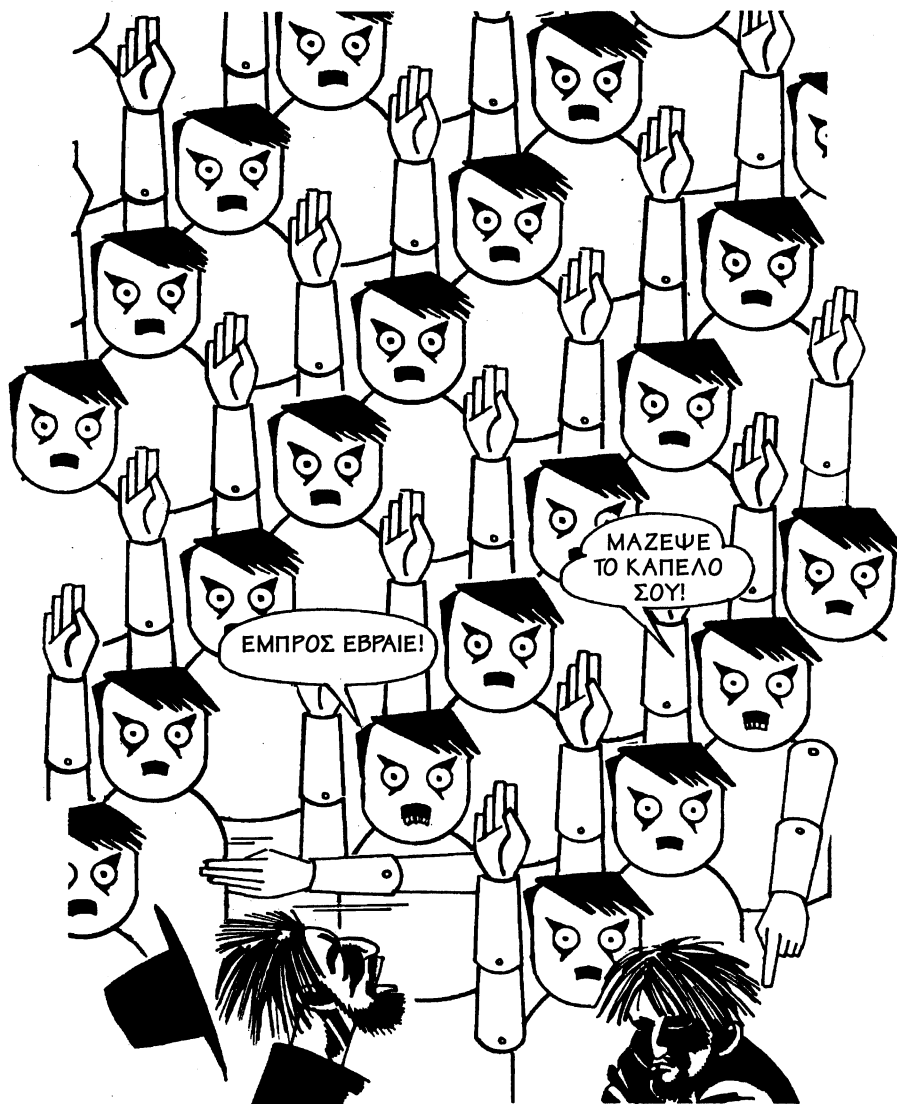
Ο Φρόντλ έδωσε στον εαυτό του και μια άλλη ερώτηση:
Πώς ταυτίζονται οι άνθρωποι τον εαυτό τους με μια ομάδα ή κοινωνία;

Η πρόσδεση του λιμπιντο σ' ένα αντικείμενο μπορεί να γίνει σε μαζική κλίμακα. Τα άτομα βάζουν ένα και το αυτό αντικείμενο στη θέση του υπέρ-εγώ.

Μέσα στο εγώ τους, ταυτίζουν τους εαυτούς τους ο ένας με τον άλλο.

Ας πούμε όμως ότι το υπέρ-εγώ παραδίνεται σε κάποιον
αρχηγό. Τι συμβαίνει τότε;
Δημιουργείται ένα πολύ επικίνδυνο είδος μαζικής
"ερωτοπληξίας". Που είναι ακριβώς ό,τι συνέβη στη Γερμανία
της δεκαετίας του 30!

Στο Βερολίνο, το Μάιο του 1933, οι Ναζήδες καίνε τα βιβλία του Φρόντ και πολλών άλλων μεγάλων σύγχρονων στοχαστών.

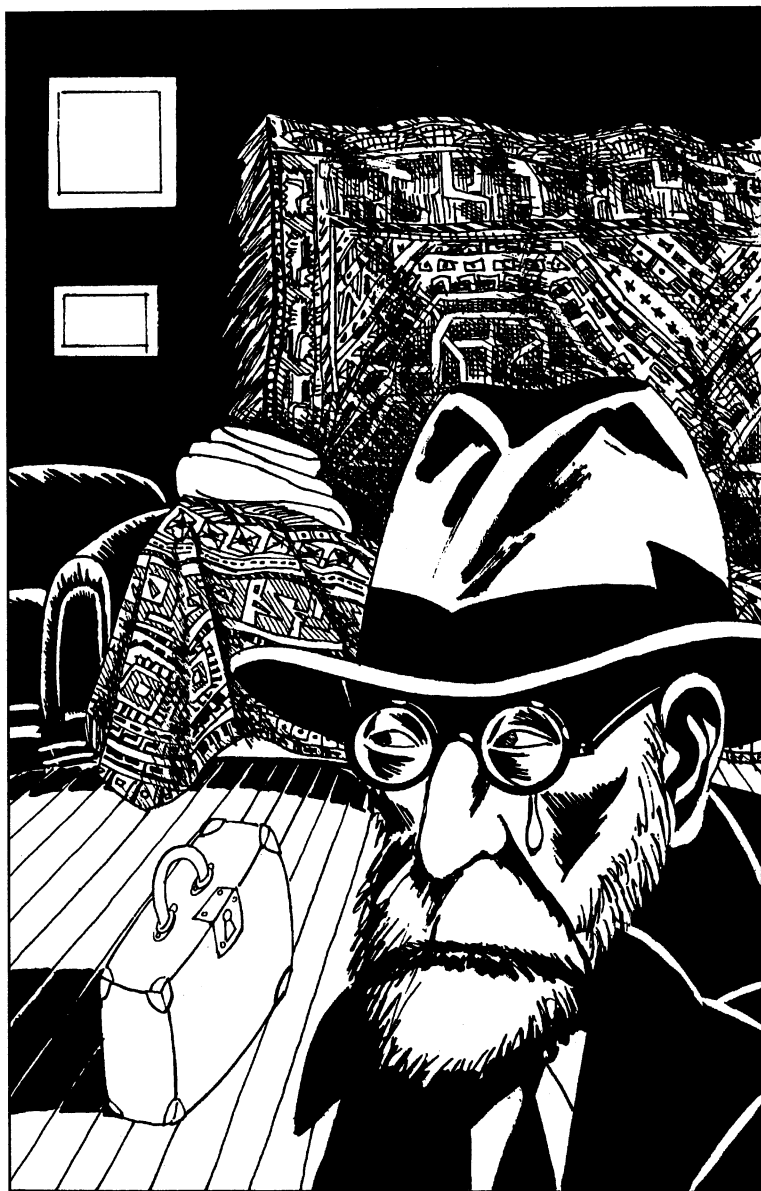

Ο Φρόντ έκανε λάθος! Χωρίς αμφιβολία θα τον είχαν και αυτόν κλείσει σε στρατόπεδο συγκεντρώσεως και θα τον είχαν στείλει στα αέρια και στους φούρνους... όπως έγινε και με εκατομμύρια άλλους Εβραίους -μεταξύ των οποίων και οι αδελφές του Φρόντ.

Μάρτιος 1938: Οι Ναζήδες κυριεύουν την Αυστρία. Μπαίνουν στο σπίτι του Φρόντ ψάχνοντας για πολύτιμα αντικείμενα. Η επιβλητική του όψη που δύμιζε μορφή της Π. Διαθήκης, τους φοβίζει και φεύγουν. Η Άννα συλλαμβάνεται και κρατείται στην Γκέστάπο μια ολόκληρη μέρα.

Ιούνιος 1938: Ο Φρόυντ και η οικογένειά του μεταναστεύουν
στο Λονδίνο.

Ο Φρόυντ εξακολουθούσε να εργάζεται, παρ' όλη την επιδείνωση του καρκίνου του, μέχρι το θάνατό του. Πέθανε στις 23 Σεπτεμβρίου του 1939.

ΛΕΞΙΚΟ ΟΡΩΝ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ

Το λεξικό έχει συνταχθεί με βάση το γνωστό άριστο λεξικό "*Vocabulaire de la Psychanalyse*", των T. Laplanche και J-B Pontalis, (Presses Universitaires de France 1967), το λιγότερο εξειδικευμένο αλλά κριτικό λεξικό "A critical Dictionary of Psychoanalysis" του C. Rycroft, (Penguin books 1972) και το κατατοπιστικό αλλά όχι τόσο ακριβολόγο από ψυχαναλυτική άποψη "A Comprehensive dictionary of psychological and psychoanalytical terms" των H. B. English και A. C. English, (David McCay Co inc, 1958).

Δευτερευόντως χρησιμοποιήθηκαν και τα παρακάτω βιβλία:

1. "A Layman's guide to Psychiatry and Psychoanalysis", του E. Berne.
2. "The Psychotic-Understanding Madness", A. Crowcroft.
3. "A primer of Jungian Psychology", C. S. Hall και V. T. Norby.
4. "Radical perspectives in Psychology", N. Heather
5. "Η ψυχανάλυση των παιδιών", της Μ. Κλάιν.
6. "A complete guide to therapy from Psychoanalysis to Behaviour Modification", J. Kovel.
7. "La Psychanalyse", D. Lagache,
8. "Humanistic Psychology", T. B. P. Shaffer και
9. "The Myth of Mental Illness", T. S. Szasz.

Το νόημα των όρων που γράφονται με κεφαλαία μέσα στα κείμενα, μπορεί να κοιταχτεί στα αντίστοιχα λήμματα του λεξικού.

Ευχαριστώ τον Γ. Πέρρο και την Μ. Σαζαντζόγλου για τη βοήθειά τους.

Γιάννης Χιτζος

ΑΓΧΟΣ: Αντιδράση στην αύξηση συναισθηματικής ή/και ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ, που προκαλείται από την αίσθηση επερχόμενου αγνώστου κινδύνου. Πηγάζει από αλλαγές στο περιβάλλον ή/και από διαταραχή του ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ. Διακρίνεται σε **πρωταρχικό**, που συνοδεύει γενικότερη αποδιοργάνωση του ΕΓΩ, και σε **προειδοποιητικό**, που προειδοποιεί το εγώ να ορθώσει τους ΑΜΥΝΤΙΚΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ του για να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο.

ΑΜΥΝΑ· ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ... Τεχνικές που χρησιμοποιεί το ΕΓΩ, σχεδόν πάντα ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΑ, για την προστασία του στις ψυχοσυνκρούσεις, που μπορούν να οδηγήσουν στη ΝΕΥΡΩΣΗ. Η υιοθέτησή τους από το άτομο γίνεται αντιληπτή όταν ή εκάστοτε συμπεριφορά του δεν "αντιστοιχεί" στα αντικειμενικά γεγονότα. Στη διάρκεια της ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ εκφράζονται σαν ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ. Συμβάλλουν και στην φυσιολογική ανάπτυξη της προσωπικότητας.

Κυριότερες:

1. **ΑΝΑΙΠΕΣΗ:** Το άτομο πιστεύει ότι μπορεί να "ακυρώσει" μια ενέργεια που έκανε, εκτελώντας την (σε νόημα ή όψη) αντίθετή της. Είναι σημάδι σύγκρουσης δύο αντίθετων και ισοδύναμων ΕΝΟΡΜΗΣΕΩΝ, συνήθως αγάπης και μίσους. (Τυπική στις ιδεοψυχοναγκαστικές ΝΕΥΡΩΣΕΙΣ.)

2. **ΑΝΤΙΚΑΘΕΞΗ:** Η ΚΑΘΕΞΗ, εκ μέρους του ΕΓΩ, ΙΔΕΑΣ, συστήματος ιδεών ή τρόπων συμπεριφοράς, που ανήκουν στο ΠΡΟΣΥΝΕΙΔΗΤΟ-ΣΥΝΕΙΔΗΤΟ, ικανών να εμποδίσουν ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΕΣ ιδέες ή επιθυμίες να γίνουν συνειδητές. Π.χ. μίσος για κάποιο πρόσωπο εμφανίζεται σαν συμπάθεια στο επίπεδο του συνειδητού. Χαρακτηρίζει πολλούς α.μ. του εγώ.

3. **ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ:** Μεταστροφή του σκοπού του ΕΝΣΤΙΚΤΟΥ στο αντίθετό του, κατά την αλλαγή από τον ενεργητικό τρόπο συμπεριφοράς σε παθητικό ή και αντίστροφα (π.χ. στη μετάβαση από το ΣΑΔΙΣΜΟ στο ΜΑΖΟΧΙΣΜΟ). Η ικανότητα του ενστίκτου για αντιστροφή φαίνεται στον ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ.

4. **ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ:** Επιβολή απόλυτης διακοπής της ψυχικής δραστηριότητας, με σκοπό την απομόνωση ΙΔΕΑΣ ή συμπεριφοράς από προηγούμενη ή επόμενη. Μοιάζει με είδος "βουλητικής" κινητοποίησης "αντανakλαστικού" μηχανισμού, που σκοπεύει να απομονώσει μια δυσάρεστη ή με ΝΕΥΡΩΤΙΚΕΣ προεκτάσεις ιδέα

από τη ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ της. (Τυπική στις ιδεοψυχαναγκαστικές ΝΕΥΡΩΣΕΙΣ.)

5. **ΑΠΩΘΗΣΗ:** Η διαδικασία που καθιστά ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΕΣ τις ΙΔΕΕΣ που εκφράζουν κάποιο ΕΝΣΤΙΚΤΟ στη ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ. Θεμελιώδης έννοια της ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ, προϋποθέτει την ύπαρξη Ασυνείδητου και απωθητικού μηχανισμού (ΕΓΩ-ΥΠΕΡΕΓΩ). Μια μορφή α. είναι απαραίτητη για την ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ.

6. **ΑΡΝΗΣΗ-ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ:** Αλληλένδετες έννοιες. Δηλώνουν ότι ο εαυτός αρνείται ότι κάποια οδυνηρή ΙΔΕΑ ή εμπειρία αποτελεί μέρος του ψυχικού κόσμου του, ισχυριζόμενος είτε ότι το λογικά αντίθετο συμβαίνει, είτε ότι η ιδέα ή εμπειρία καθαυτή δεν του ανήκει.

7. **ΔΙΑΖΕΥΞΗ:** Διαδικασία με την οποία μια ψυχική δομή διασπάται και αντικαθίσταται από δύο άλλες υπο-δομές, ανεξάρτητες μεταξύ τους. Όταν η πραγματικότητα εμποδίζει μια ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗ ΕΝΟΡΜΗΣΗ, το ΕΓΩ μπορεί να διασπαστεί σε δύο ψυχικές τάσεις: η μία που λαμβάνει υπόψη την πραγματικότητα, η άλλη που την αντικαθιστά με κάποιο προϊόν που εκπληρώνει συμβολικά την ενόρμηση που του απαγορεύεται. Χαρακτηρίζει κυρίως τον φετιχισμό και την ΨΥΧΩΣΗ.

8. **ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ:** Ανάλυση ενός προβλήματος με λογιστισμούς για να αποφευχθούν οι ΣΥΓΚΙΝΗΣΙΑΚΕΣ ή/και πρακτικές επιπτώσεις του. Π.χ. Κάποιος, αντιμέτωπος με προβλήματα γάμου, αποφεύγει να συζητάει τα συγκεκριμένα προβλήματα και προτιμάει, αντίθετα να συζητάει για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του γάμου γενικά.

9. **ΕΚΛΟΓΙΚΕΥΣΗ:** Η ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΗ επινόηση δικαιολογιών για την υπεράσπιση κάποιας πράξης/γνώμης, που έχει γίνει/εκφραστεί. Στην ουσία ισοδυναμεί με απόκρυψη των πραγματικών λόγων, που οδήγησαν στην πράξη/γνώμη, και την δικαιώνει μόνον επιφανειακά.

10. **ΕΝΔΟΓΠΡΟΒΟΛΗ:** Η διαδικασία "μεταφοράς" ενός εξωτερικού ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ στο εσωτερικό του εαυτού και η αντικατάστασή του μ' ένα άλλο, ΦΑΝΤΑΣΙΩΜΕΝΟ, εσωτερικό. Π.χ. το ΥΠΕΡΕΓΩ είναι το αποτέλεσμα των μορφών και λειτουργιών των γονέων.

11. **ΕΞΙΔΑΝΙΚΕΥΣΗ:** Η υπερβολική εξύψωση και ωραιοποίηση ενός ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ. Συνήθως, κρύβει κάποια ΑΜΦΙΘΥΜΙΑ, που αισθάνεται το άτομο για το αντικείμενο. Η ΤΑΥΤΙΣΗ με το εξιδανικευμέ-

νο αντικείμενο (π.χ. κάποιο παιδικό ήρωα) συμβάλλει στην οικοδόμηση του ιδανικού-ΕΓΩ του ατόμου.

12. ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ: Η προσπάθεια του ατόμου να επανορθώσει τις συνέπειες που φαντάζεται ότι έχουν προκαλέσει κάποιες "κακές" σκέψεις του στο ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΑΓΑΠΗΣ του. Πολλές φορές, η προσπάθεια είναι καθαρά συμβολική και προκαλείται από ενοχές ή ΑΡΝΗΣΗ να δεχτεί το άτομο ότι περιτριγυρίζεται από "κακά" αντικείμενα.

13. ΜΕΤΑΘΕΣΗ: Μεταφορά ΣΥΓΚΙΝΗΣΗΣ από μια ΙΔΕΑ σε κάποια άλλη, που συνδέεται με την πρώτη μόνο ΣΥΝΕΙΡΜΙΚΑ, π.χ. το "ξέσπασμα" για μια προσωπική αποτυχία σε κάποιο πρόσωπο που δεν ευθύνεται. Είναι χαρακτηριστικό όλων των ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΩΝ σχηματισμών και, ειδικότερα, της ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ και της σχέσης ΕΚΔΗΛΟΥ και ΛΑΝΘΑΝΟΝΤΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ των ΟΝΕΙΡΩΝ.

14. ΜΕΤΟΥΣΙΩΣΗ: ΜΕΤΑΘΕΣΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗΣ ενέργειας σε νέα, μη σεξουαλικά και κοινωνικά αποδεκτά ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ, όπως η καλλιτεχνική δημιουργία και η διανοητική έρευνα. Συμβάλλει και στην ανάπτυξη του ΕΓΩ, καθώς διάφορες νηπιακές ενστικτικές συγκρούσεις βρίσκουν, μέσω αυτής, ικανοποιητική διέξοδο.

15. ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ: Επιστροφή σε προηγούμενα εκφραστικά μέσα ή στάδια ψυχικής ανάπτυξης, στα οποία έχει ΚΑΘΗΛΩΘΕΙ το άτομο στη διάρκεια της ψυχοσεξουαλικής εξέλιξής του, με σκοπό την αποφυγή ΑΓΧΟΥΣ. Στη θεραπευτική διαδικασία, "ξεδιπλώνει" το παρελθόν του ψυχαναλυόμενου στον ψυχαναλυτή.

16. ΠΡΟΒΟΛΗ: Η ΜΕΤΑΘΕΣΗ σε άλλο πρόσωπο ή πράγμα ιδιοτήτων, συναισθημάτων και επιθυμιών, που, στην πραγματικότητα ανήκουν στο ίδιο το άτομο. Στηρίζεται στην πρωτόγονη ψυχική λειτουργία να ΑΡΝΕΙΣΑΙ την κυριότητα κάποιας δυσάρεστης εμπειρίας και να αναζητάς εξωτερική αιτία για αυτήν.

17. ΣΤΡΟΦΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ: Αναδιοχέτευση ΕΝΣΤΙΚΤΟΥ, με ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ τον ίδιο τον εαυτό π.χ. η επιθυμία για βασανισμό κάποιου μετατρέπεται σε αυτο-βασανισμό. Πραγματοποιείται με την συμβολή της ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗΣ.

18. ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ: Υιοθέτηση τρόπου συμπεριφοράς, διαμετρικά αντίθετου από κάποια ΕΝΟΡΜΗΣΗ, σαν αντίδραση προς αυτήν, π.χ. πολλές φορές, κάποιος υιοθετεί συμπερι-

φορά υπερβολικής τόλμης για να ξεπεράσει κάποιο φόβο. Ο σ.α. βοηθάει και στην οικοδόμηση του ΥΠΕΡΕΩ, στην περίοδο του ΛΑΝΘΑΝΟΝΤΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, καθώς μετατρέπει την αντίδραση που προκαλείται από την εμφάνιση των διαφόρων σεξουαλικών ενορμήσεων, σε αηδία, ντροπή και ηθικότητα. Αποκτάει παθολογική σημασία όταν έχει στοιχεία ακαμψίας ή ΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΜΟΥ.

19. ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Συμβολική ικανοποίηση μιας ΕΝΟΡΜΗΣΗΣ, που έχει ΑΠΩΘΗΣΕΙ, με άλλες πράξεις, ΙΔΕΕΣ, ΠΑΡΑΠΡΑΞΕΙΣ, αστεία κ.ο.κ. βασίζεται στην ΜΕΤΑΘΕΣΗ της ΣΥΓΚΙΝΗΣΗΣ, που συνδέεται με την ενόρμηση, στα συμπτώματα.

ΑΜΦΙΘΥΜΙΑ: Συνύπαρξη αντιθέτων συναισθημάτων, ΕΝΟΡΜΗΣΕΩΝ ή τρόπων συμπεριφοράς στο ίδιο άτομο, στον ίδιο βαθμό, προς το ίδιο ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ. Συνήθως αγάπη και μίσος. Το αίτιο της αμφ. βρίσκεται στον εαυτό και όχι στο περιβάλλον και φαίνεται σαν αξεπέραστη κατάσταση στο ίδιο το άτομο. Όλες οι ΝΕΥΡΩΤΙΚΕΣ συγκρούσεις οδηγούν σε α.

ΑΜΦΙΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ: Η συνύπαρξη θηλυκών και αρσενικών σεξουαλικών προδιαθέσεων ή/και στοιχείων του ΧΑΡΑΚΗΡΑ. Οφείλεται στην ΤΑΥΤΙΣΗ (σε διαφορετικούς βαθμούς) και με τους δυο γονείς στην παιδική ηλικία ή/και στην συνύπαρξη ανατομικών στοιχείων και των δύο φύλων. (Για την προβληματικότητα της έννοιας βλ. ΣΕΞ.)

ΑΝΑΙΡΕΣΗ: (βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΑΝΑΚΛΙΣΗ: Περιγράφει την εξάρτηση που έχουν τα ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΕΝΣΤΙΚΤΑ από τα ένστικτα της Αυτο-συντήρησης, στην πρώιμη νηπιακή ηλικία προκειμένου να εξασφαλίσουν, μέσω αυτών, πηγή (βλ. ΕΝΣΤΙΚΤΟ), προσανατολισμό και ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, που την περίοδο αυτή μόνο τα ένστικτα Αυτοσυντήρησης διαθέτουν, με τη μορφή του στόματος του νήπιου (πηγή ηδονής) και του στήθους της μητέρας (αντικείμενο). **Ανακλιτική επιλογή** αντικειμένων λέγεται αυτή, που βασίζεται στο πρότυπο της εξάρτησης του νήπιου από άτομο διαφορετικού φύλου, δηλ. η ΕΤΕΡΟΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ επιλογή αντικειμένου.

ΑΝΑΣΤΟΛΗ: Αυτόματη απαγόρευση της εμφάνισης ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΡΜΗΣΗΣ στη ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ, από μέρους του ΕΓΩ/ΥΠΕΡΕΩ. Δι-αφέρει από την ΑΠΩΘΗΣΗ στο ότι η τελευταία προϋποθέτει την διαρκή συγκράτηση της ενόρμησης εκ μέρους του εγώ/υπερεγώ. Αντίθετα, η α. δηλώνει *ακαριαία* απαγόρευση της ενόρ-

μησης και *απουσία* κάθε συνεχιζόμενης προσπάθειας. Δεν είναι φανερό πότε αποτελεί παθολογικό σύμπτωμα και πότε φυσιολογική λειτουργία.

ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΕΚΦΟΡΤΙΣΗΣ: Η διαδικασία απαλευθέρωσης ΑΠΩΘΗΜΕΝΗΣ ΣΥΓΚΙΝΗΣΗΣ που συνδέεται με κάποια παρελθοντική ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΗ εμπειρία. Λαμβάνει χώρα μαζικά ή σταδιακά, καθώς η τραυματική εμπειρία αναβιώνει, στη διάρκεια της ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ, στις πράξεις, στα συναισθήματα, στη φαντασία ή στα λόγια του ψυχαναλυόμενου. Η απουσία της οφείλεται σε ΑΜΥΝΑ.

ΑΝΤΙΚΑΘΕΞΗ: (Βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: Εκτός από τη συνηθισμένη σημασία του, έχει και τις εξής άλλες 2 σημασίες: 1) Αυτό μέσω του οποίου το ΕΝΣΤΙΚΤΟ βρίσκει ικανοποίηση (συνήθως άνθρωπος) και 2) το ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΓΑΠΗΣ.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΓΑΠΗΣ: ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ με το οποίο σχετίζεται το ΛΙΜΠΙΝΤΟ. Δεν ικανοποιεί απλώς κάποιο ΕΝΣΤΙΚΤΟ, αλλά ολόκληρο αποτελεί "αντικείμενο" αγάπης ή έλξης για το άτομο.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΟ... Επίκαιρη τάση της ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ θεωρίας. Διαφέρει από την ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΕΝΣΤΙΚΤΩΝ στη σημασία που αποδίδει στον ρόλο των ΦΑΝΤΑΣΙΩΜΕΝΩΝ σχέσεων του ατόμου με τα ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ του. Θεωρεί ότι το άτομο διαμορφώνει τα αντικείμενά του, τόσο όσο και ότι τα αντικείμενα διαμορφώνουν το άτομο και συνδέει νοηματικά την ψυχανάλυση με τις κοινωνικές επιστήμες.

ΑΝΤΙ-ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ: (Βλ. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ)

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ: ΑΜΥΝΤΙΚΗ αντίδραση του ΕΓΩ/ΥΠΕΡΕΓΩ ή μηχανισμός του ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ ενάντια στις προσπάθειες να αποκαλυφτεί το περιεχόμενο του ασυνειδήτου. Στη διάρκεια της ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ, εκφράζεται με παραβιάσεις του ΒΑΣΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΑ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ και αντίθεση στις ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ του ψυχαναλυτή. Ανάλυση των διαφορών α. οδηγεί συνήθως στη ρίζα της ΝΕΥΡΩΣΗΣ.

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ: (Βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ: (Βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΑΠΩΘΗΣΗ: (Βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΑΡΝΗΣΗ: (Βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ: Η επιτομή της ανακάλυψης του Φρόυντ. Σύστημα

τμημάτων της καθημερινής εμπειρίας που έχουν ΑΠΩΘΗΘΕΙ. Το περιεχόμενό του αποτελείται κυρίως από ΚΑΘΗΛΩΜΕΝΕΣ παιδικές επιθυμίες ή ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΕΙΣ, που υποκινήθηκαν από τα ΕΝΣΤΙΚΤΑ. Στο α. δεν ισχύει η έννοια της αντίφασης, καθώς αντιφάσκουσες ΙΔΕΕΣ συνυπάρχουν. Αποτελεί ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ και είναι άχρονο και απομακρυσμένο από την εξωτερική πραγματικότητα. Προβάλλει συνεχώς απαιτήσεις στην πραγματικότητα, δυσκολεύοντας σημαντικά, πολλές φορές, τη ζωή του ατόμου.

ΑΥΤΟ-ΑΝΑΛΥΣΗ: Περισσότερο ή λιγότερο συστηματική προσπάθεια κατανόησης του ατόμου από το ίδιο το άτομο, μέσα από τη διερεύνηση των ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ, ΟΝΕΙΡΩΝ, ικανοτήτων, κινήτρων και τρόπων συμπεριφοράς του. Δεν μπορεί να αντικαταστήσει την θεραπεία με την καθοδήγηση του ψυχαναλυτή, απλώς την προετοιμάζει ή την συνεχίζει. Η Α. δεν είναι πλήρης ανάλυση διότι εξ ορισμού δεν μπορεί να υπάρξει ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ στη διάρκεια της.

ΒΑΣΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ: ΒΛ. ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ.

ΓΕΝΕΤΙΚΟ-Σ: ΒΛ. ΛΙΜΠΙΝΤΟ, ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ... & ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ.

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Ένας από τους δυο τρόπους λειτουργίας του ψυχικού κόσμου*. Αντίθετα προς την ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ, χαρακτηρίζει την ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ και υπακούει στους κανόνες της λογικής και της γραμματικής. Εκδηλώνεται με τη σκέψη, κρίση, προσοχή, προμελετημένη δράση κ.λ.π. Διέπεται από την ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ και βοηθάει στην ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ του ΕΓΩ.

*βλ. ΜΕΤΑΨΥΧΟΛΟΓΙΑ.

ΔΙΑΖΕΥΞΗ: (ΒΛ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ: (ΒΛ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΔΙΑΣΤΡΟΦΗ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ: Κοινωνικά μη αποδεκτή παρέκλιση από την κυρίαρχη σεξουαλική ηθική. Η σ.δ. δεν έχει γενετική βάση και μπορεί να αποτελέσει αντικειμενικό παθολογικό σύμπτωμα μόνο όταν η σεξουαλική δραστηριότητα του ατόμου εκφράζεται αποκλειστικά ή κυρίως μέσω της παρέκλισης. Αποτελεί απλώς υποκειμενικό πρόβλημα για το άτομο όταν η προσωπικότητά του αποτελείται από κοινωνικές έννοιες που δεν επιτρέπουν την αποδοχή της παρέκλισης. Οι κυριότερες σ.δ. είναι: η ΟΜΟΦΥΛΟΦΙ-

ΛΙΑ, η επιδειξιμανία, η ηδονοβλεψία, η παιδεραστία, ο ΝΑΡΚΙΣ-
ΣΙΣΜΟΣ, ο σαδισμός, ο μαζοχισμός και ο τρανοβεστισμός.

ΕΓΩ: Το κέντρο γύρω από το οποίο συγκεντρώνονται οι ιδιότη-
τες ενός προσώπου, ο εαυτός. Επίσης, το μέρος της ψυχής που
είναι ΣΥΝΕΙΔΗΤΟ και σ' επαφή με την εξωτερική πραγματικότητα.
Παίζει το ρόλο του μεσολαβητή μεταξύ του ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ, του
ΥΠΕΡΕΓΩ και της εξωτερικής πραγματικότητας προς όφελος του
ατόμου συνολικά. Η γένεσή του συντελείται με την ΕΝΔΟΠΡΟ-
ΒΟΛΗ διαφόρων ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ή την ΤΑΥΤΙΣΗ του ατόμου με α-
ντικείμενα.

ΕΓΩ, ΙΔΑΝΙΚΟ... Τμήμα της προσωπικότητας, στενά συνδεδεμένο
με άλλα, και διακρινόμενο από το ΥΠΕΡΕΓΩ. Είναι αποτέλεσμα
του συνόλου των θετικών ΤΑΥΤΙΣΕΩΝ του ατόμου με τους γονείς
του, υποκατάστατά τους, όπως η πατρίδα, ο δάσκαλος, ο Θεός
κ.λ.π. ή με συλλογικά ιδεώδη. Αντιπροσωπεύει αυτό που πραγ-
ματικά θέλει να είναι το άτομο και το τροφοδοτεί στην προσπά-
θειά του να εκπληρώσει τα ιδανικά του.

ΕΚΔΡΑΜΑΤΙΣΗ: Η αποφυγή αναγνώρισης και ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ από το
άτομο ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΩΝ ΕΠΙΘΥΜΙΩΝ ή ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΕΩΝ, που το πιέ-
ζουν εσωτερικά, και η προσφυγή σε πράξεις που εμποδίζουν
την συνειδητοποίηση αυτών των επιθυμιών ή φαντασιώσεων.
Στην ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ διαδικασία υποδηλώνει ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ στις
ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ του ψυχαναλυτή και εμποδίζει την ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ.

ΕΚΛΟΓΙΚΕΥΣΗ: (βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ-ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ: Η εκφόρτιση ψυχικής έντασης με το να
φαντάζεται κανείς κάποια κατάσταση που μειώνει το ΑΓΧΟΣ. Το
ΠΡΟΕΓΩ δεν διακρίνει την φανταστική εικόνα από την πραγματι-
κότητα, γιαυτό και η φαντασία της εικόνας εκπληρώνει κάποια ε-
πιθυμία. Τα ΟΝΕΙΡΑ, διάφορα συμπτώματα και ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΕΙΣ είναι
Ε.Ε., που είτε είναι απαράδεκτες στον ξύπνιο εαυτό στο παρόν,
είτε έχουν ΑΠΩΘΕΙ από τη νηπιακή ηλικία.

ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ, ΚΑΝΟΝΑΣ: (βλ. ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙ-
ΚΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ)

ΕΝΔΟΠΡΟΒΟΛΗ: (βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΕΝΟΡΜΗΣΗ, (ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗ): Ενέργεια που προκαλείται από κάποιο
ΕΝΣΤΙΚΤΟ και διοχετεύεται χωρίς καθυστέρηση, σκέψη ή φανερή
σχέση με το ένστικτο. Ξεκινάει από το ΠΡΟΕΓΩ και, μόλις φτάσει

στο ΕΓΩ, ή μετατρέπεται σε πράξη ή ΑΠΩΘΕΙΤΑΙ. Ενορμήσεις είναι και οι ευχές, επιθυμίες κ.λ.π.

ΕΝΣΤΙΚΤΟ: Έμφυτος τρόπος ενορμητικής συμπεριφοράς που διακρίνει ένα βιολογικό είδος. Συνήθως οι δυνάμεις (που υποθέτουμε ότι κρύβονται πίσω από τις ανάγκες του ΠΡΟΕΓΩ) που προκαλούν την ψυχική ΕΝΤΑΣΗ. Αποτελείται από 4 μέρη: 1. την πηγή -κάποιος σωματικός ερεθισμός, 2. την πίεση, που κατευθύνει το Ε. σ' ένα συγκεκριμένο σκοπό, 3. τον σκοπό -μείωση της ενστικτικής έντασης που συσσωρεύεται στην πηγή, και 4. το αντικείμενο - οτιδήποτε ευνοεί την εκπλήρωση του σκοπού.

Τα Ε. αποτελούν τρόπον τινά τον αντιπρόσωπο του σώματος στην ψυχή (βλ. επίσης ΕΡΩΣ, ΘΑΝΑΤΟΣ και ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΣΤΙΚΤΑ) και μπορούν να ταξινομηθούν σε ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ και αυτοσυντήρησης, καθώς και σε Ε. ζώης (ΕΡΩΣ) και Ε. θανάτου (ΘΑΝΑΤΟΣ).

ΕΝΣΤΙΚΤΟ, ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ... Τα ΕΝΣΤΙΚΤΑ, που αντιπροσωπεύουν τις συγκεκριμένες ερωτογενείς ζώνες, και τα οποία, αργότερα, με την αλληπάλληλη επίδρασή τους, συνθέτουν το σεξουαλικό ένστικτο του μεγαλωμένου ατόμου.

ΕΝΣΤΙΚΤΩΝ, ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ: Σε αντίθεση με την ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, αναφέρεται στις ψυχαναλυτικές θεωρίες που δέχονται ότι το άτομο ΠΡΟΣΑΡΜΟΖΕΤΑΙ στη ζωή απρόθυμα, και ότι η σημασία των αντικειμένων βρίσκεται στην ικανότητά τους να παρέχουν στο άτομο ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗ ικανοποίηση. Η Θ. Τ. Ε. συνδέει νοηματικά την ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ με την βιολογία.

ΕΞΙΔΑΝΙΚΕΥΣΗ: (βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ: Παράλογη ανάγκη συνεχούς επανάληψης κάποιου τρόπου συμπεριφοράς ή κάποιας ΣΥΝΕΙΔΗΤΗΣ σκέψης. Αναπαράγει με καλυμμένο τρόπο στοιχεία κάποιας παλιάς ψυχασύγκρουσης που είτε επιστρέφει από το ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ, είτε το ΕΓΩ προσπαθεί να την διατηρήσει ΑΠΩΘΗΜΕΝΗ.

Δεν είναι ξεκάθαρο πως ωφελείται το άτομο από την Ψ. Ε. Η αναπαραγωγή της Ψ. Ε. στην ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ έχει θεραπευτική αξία.

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ: (βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...)

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ, ΣΤΑΔΙΑΚΗ: (βλ. ΚΑΝΟΝΕΣ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ)

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ: Πραγματικές ή συμβολικές πράξεις ή/και συναισ-

θήματα που επιδιώκουν να προκαλέσουν αρνητικές επιδράσεις στα ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ στα οποία απευθύνονται. Χαρακτηρίζει κάθε ΕΝΣΤΙΚΤΟ. Συμβάλλει στην αυτοσυντήρηση, καθώς βοηθάει το Ε-ΓΩ να ξεπεράσει διάφορα εμπόδια. Στην σεξουαλική δραστηριότητα εμφανίζεται σαν σαδισμός. Στην ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ διαδικασία υποδηλώνει ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ: Η εξήγηση, από μέρους του ψυχαναλυτή προς τον ψυχαναλυόμενο, του συμβολικού περιεχόμενου ή νοήματος οποιουδήποτε τμήματος της συμπεριφοράς του δεύτερου (ηράξης, ΟΝΕΙΡΟΥ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΣΥΝΕΙΡΜΟΥ κ.λ.π.), με σκοπό να αυξηθεί η αυτοεπίγνωσή του. Η Ε επιβεβαιώνεται ή απορρίπτεται από τον ψυχαναλυόμενο.

Νοηματικός δεμέλιος λίθος της ψυχανάλυσης. Είναι φιλοσοφικά ενδιαφέρουσα έννοια, μια και θίγει το πρόβλημα του αν αυτό που αλλάζει μέσω αυτής είναι απλώς έννοιες ή ψυχικά γεγονότα.

ΕΡΩΣ ή ΕΝΣΤΙΚΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ: Το ΛΙΜΠΙΝΤΟ. Αρχαία μυθική θεότητα που χρησιμοποιήθηκε από τον Φρόυντ σαν ονομασία της κατηγορίας ΕΝΣΤΙΚΤΩΝ που περιλαμβάνει τα ένστικτα της αυτοσυντήρησης και τα σεξουαλικά, και που αντιμάχεται τα ένστικτα του ΘΑΝΑΤΟΥ -ή ΘΑΝΑΤΟ. Χαρακτηρίζουν την τάση για ζωή και μεγάλωμα.

ΕΤΕΡΟΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ: Βλ. ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ.

ΕΥΝΟΥΧΙΣΜΟΥ, ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ... Στο αγόρι, ο ΑΠΩΘΗΜΕΝΟΣ φόβος απώλειας του πέους, που μπορεί να σημαίνει και φόβο απώλειας του ανδρισμού ή της σεξουαλικής ικανότητας. Ξεκινάει από την απειλητική ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΗ ότι ο πατέρας θα τον τιμωρήσει για την ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΑ επιθυμία που αισθάνεται για την μητέρα του. Στο κορίτσι, η προσπάθεια να αποζημιώσει την έλλειψη πέους (βλ. ΦΘΟΝΟΣ ΤΟΥ ΠΕΟΥΣ), που αισθάνεται σε σχέση με το αγόρι. Αποτελεί οικουμενική πηγή άγχους στα μικρά παιδιά και μπορεί να προκαλέσει αισθήματα κατωτερότητας.

ΗΔΟΝΗ, ΑΡΧΗ ΤΗΣ: Μαζί με την ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ αποτελούν τις δύο αρχές που κυβερνούν τον ψυχικό μηχανισμό. Η Α. τ. Η. τον ωθεί να αποφεύγει την μη ευχαρίστηση και να επιζητά την ευχαρίστηση (με μια μορφή βέβαια διατήρησης της ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ σε βέλπιστα και όχι ελάχιστη στάθμη), ικανοποιώντας μια ενστικτική ΕΠΙΘΥΜΙΑ άμεσα, είτε με πραγματικά μέ-

σα, είτε με ΦΑΝΤΑΣΙΩΜΕΝΑ, είτε με ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ. Χαρακτηρίζει το ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ.

ΗΛΕΚΤΡΑΣ, ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ...: Σπάνια χρησιμοποιούμενος όρος, αναφέρεται στο αντίστοιχο του ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟΥ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΟΣ για τις γυναίκες (βλ. ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ)

ΘΑΝΑΤΟΣ ή ΕΝΣΤΙΚΤΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ: Διαμφισβητούμενος όρος. Τα Ε. Τ. Θ. αντιμάχονται τον ΕΡΩΤΑ και αποσκοπούν στον περιορισμό των ψυχικών ΕΝΤΑΣΕΩΝ μέσω της επιστροφής σε κάποια ανόργανη σταθερότητα δηλ. τον "θάνατο". Λογικά, σχετίζεται με την γενικότερη τάση που έχουν τα ΕΝΣΤΙΚΤΑ και επιστρέφουν σε πιο αρχέγονα είδη συμπεριφοράς. Δεν υπάρχει βιολογική απόδειξη ύπαρξης τέτοιου ενστίκτου, αλλά η ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ή το μίσος μπορούν να κατανοηθούν σαν ΠΡΟΒΟΛΗ της έμφυτης τάσης του ατόμου για αυτοκαταστροφή.

ΙΑΣΗ: Εάν ασθένεια θεωρούνται τα συμπτώματα, τότε η άρση των συμπτωμάτων συνιστά Ι. Αν όμως η ασθένεια έχει και υποκειμενική διάσταση, τότε η Ι. καθορίζεται από πολλούς υποκειμενικούς παράγοντες. Συνήθως, Ι. λέμε ότι επέρχεται όταν η θεραπεία φτάσει στις ρίζες των ΝΕΥΡΩΣΕΩΝ, επανασυγκολληθούν τα χαμένα (ΑΠΩΘΗΜΕΝΑ) τμήματα του εαυτού και κατορθωθεί να μπει σε κίνηση μια διαρκής-εσωτερική διαδικασία θετικής ενίσχυσης του αυτο-σεβασμού του ατόμου και της ικανότητας ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ του. Με πιο τεχνικούς όρους: Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ και διαλεύκανση των ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (βλ. ΨΥΧΙΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ)

ΙΔΕΑ: Οτιδήποτε αποτελεί αντικείμενο νόησης όταν ο άνθρωπος σκέπτεται. Διαφέρει από την ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ ως προς το ότι αυτή μπορεί να ΜΕΤΑΤΕΘΕΙ από μια παθογόνο Ι. σε άλλη. Έχει σημασία για την ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ διότι άπτεται προβλημάτων σχετικών με τη φύση του ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ και της ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ θεραπείας. Π.χ. υπάρχουν "ασυνείδητες ιδέες"; Πρέπει μια ιδέα να πάρει γλωσσική μορφή για να γίνει αντικείμενο ενθύμησης; /βλ. ΜΕΤΑΨΥΧΟΛΟΓΙΑ/.

ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ: (βλ. ΝΕΥΡΩΣΗ & ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ).

ΙΜΑΓΚΟ (ΕΙΔΩΛΟ): Σε αντίθεση με εκείνες τις ΙΔΕΕΣ (βλ. λέξη), που έχουν τη μορφή Λεκτικής Παράστασης, το είδωλο είναι η Εικονική Παράσταση ενός ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ, όπως "παρουσιάζεται" στο ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ, με τα χαρακτηριστικά που έχει αφήσει το

πραγματικό αντικείμενο στη μνήμη. (Η μετατροπή Εικονικής Παράστασης σε Λεκτική είναι η διαδικασία της Συνειδητοποίησης και αποτελεί τη βάση της ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ θεραπείας). Το Ι. είναι και η αναπαράσταση κάποιας αρχέτυπης μορφής, που σχηματίστηκε αυθεντικά ή ΦΑΝΤΑΣΙΩΜΕΝΑ, στο Ασυνειδητο, στην πρώιμη παιδική ηλικία (συνήθως πατέρα ή μητέρας) και που διέπει και τις τωρινές σχέσεις αντικειμένου του ατόμου.

ΚΑΘΕΞΗ: Το ποσό ψυχικής ενέργειας που επενδύεται σε μια ΙΔΕΑ ή ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ από το ΠΡΟΕΓΩ. Η ύπαρξη της Κ. επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ μιας ιδέας και του ΣΥΓΚΙΝΗΣΙΑΚΟΥ φορτίου της.

Αντικάθεξη: Η ψυχική ενέργεια που επενδύεται από το ΕΓΩ σε μια ΙΔΕΑ ή ψυχική διαδικασία του ΠΡΟΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ-ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ, που μπορεί να κρατήσει ΑΠΩΘΗΜΕΝΕΣ στο ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ άλλες ιδέες ή ψυχικές διαδικασίες. Η αντικάθεξη χρησιμοποιείται σε πολλούς ΑΜΥΝΤΙΚΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ.

ΚΑΘΗΛΩΣΗ: Ισχυρή προσκόλληση σε κάποιο ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, που διαρκεί και υπάρχει φανερά ή καλυμμένα. Έχει συμβεί σε κάποιο στάδιο της νηπιακής ή πρώιμης παιδικής ηλικίας και εμποδίζει την ανάπτυξη κανονικής σχέσης με άλλα αντικείμενα. Οι ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΡΟΦΕΣ, διάφορες ΝΕΥΡΩΣΕΙΣ, το ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ κ.λ.π. οφείλονται εν μέρει σε κ., που έχει προκληθεί από υπερβολική ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ και ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ, υπερβολική ΑΓΑΠΗ και ΜΙΣΟΣ κ.ο.κ. Η κ. προέρχεται είτε από το περιβάλλον, είτε από την ίδια τη φύση του ατόμου.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ:

α. Για τον ψυχαναλυόμενο:

1. ΒΑΣΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ

Ο ψυχαναλυόμενος πρέπει να λέει στον ψυχαναλυτή ό,τι του έρχεται στο μυαλό, χωρίς να κατακρατάει τίποτε. Η μη εφαρμογή του κανόνα δηλώνει την ύπαρξη ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ. Ο β.κ.τ.ψ. καθιστά τους ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΣΥΝΕΙΡΜΟΥΣ το αποφασιστικό μέσο ψυχαναλυτικής διαδικασίας και θεωρεί την ΕΚΔΡΑΜΑΤΙΣΗ αποφευκτέα.

2. ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΗΣ ΛΕΚΤΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

Ο ψ/νος πρέπει να εκφράζει με λόγια -αποφεύγοντας την ΕΚΔΡΑΜΑΤΙΣΗ- τις εικόνες ή τις μισο-νεφελώδεις ΙΔΕΕΣ που υπάρχουν ή του έρχονται αυτόματα στο νου κατά την ψυχαναλυτική

διαδικασία. Προϋποθέτει ότι η ΙΑΣΗ μπορεί να έλθει μόνο με την αφομοίωση εκείνης της ΣΥΓΚΙΝΗΣΙΑΚΗΣ σημασίας που απορρέει από την γλωσσική διατύπωση μόνο.

3. ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΣΤΑΔΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η εμφύτευση μιας ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ του ψυχαναλυτή στο μυαλό του ψ/νου και η επακολουθούσα σταδιακή επενέργειά της στον ψυχικό κόσμο του. Ο ψ/νος αποδεχόμενος την ΣΥΓΚΙΝΗΣΙΑΚΗ σημασία της ερμηνείας, αρχίζει να αντιλαμβάνεται την ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ του, την τάση του για ΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ και να αποδέχεται τις ΑΠΩΘΗΜΕΝΕΣ ιδέες του. Λειτουργεί περισσότερο σε περιόδους όπου η όλη θεραπεία μοιάζει να έχει περιπέσει σε τέλμα.

4. ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ

Ο ψ/νος ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΛΕΚΤΙΚΑ κάθε ΙΔΕΑ που παρατηρεί μέσα του ή του έρχεται αυτόματα στο στόμα, ανεξάρτητα από σοβαρότητα ή γελοιότητα που παρουσιάζει. Δεν μπορεί να είναι πάντοτε τελειώς "ελεύθερος" στους συνειρμούς του διότι οι ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ του ψ/τη καθαυτές συνιστούν προηγούμενα που δεν διαφεύγουν από την προσοχή του. Όσο λιγότερο είναι ελεύθερος στους συνειρμούς του τόσο περισσότερες είναι οι ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ του.

5. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ /βλ. λήμμα/

6. ΕΝΘΥΜΗΣΗ

Επιδιώκεται η ενθύμηση των ΑΠΩΘΗΜΕΝΩΝ στοιχείων.

Β. Για τον ψυχαναλυτή:

1. ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΑΜΕΘΕΞΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Ο ψ/τής δεν πρέπει να ενδίδει στις απαιτήσεις και παραξενιές του ψ/νου, αλλά απλώς να τον ακούει, να του προσφέρει ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ και -κατά καιρούς- να του επενδυμίζει -με την ανάλογη κατηγορηματικότητα- είτε ότι αποφεύγει την συνειδητοποίηση επώδυνων ΙΔΕΩΝ, είτε ότι η συμπεριφορά του παραβιάζει τους ψυχαναλυτικούς κανόνες και εμποδίζει την θεραπεία του.

2. ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ

Τυπικά, δυο διαφορετικοί κανόνες, ουσιαστικά όμως νοηματικά αλληλοσυμπληρούμενοι.

Ο ψυχαναλυτής πρέπει να ακούει τον ψ/νο με "ανοιχτό" τον ψυχικό κόσμο του, ώστε να μη πέφτει η προσοχή του σε στοιχεία

του δικού του προσωπικού ενδιαφέροντος. Χάρη στον κανόνα αυτό, ο ψ/τής μπορεί να συγκρατάει και να παραβλέπει μικρολεπτομέρειες που η σημασία τους φαίνεται μόνο αργότερα. Επίσης δεν πρέπει να δίνει συμβουλές στον ψυχαναλυόμενο και να τον κατευθύνει προς κάποιο δικό του θρησκευτικό, ηθικό και κοινωνικό ιδανικό. Ο κανόνας προϋποθέτει ότι ο ψ/τής μπορεί να χρησιμοποιεί την ευαισθησία που έχει αποκτήσει, για να ανακαλύπτει το πραγματικό νόημα αυτών που λέγονται, χωρίς προσωπικές διαστρευλώσεις.

ΛΑΝΘΑΝΟΝ ΣΤΑΔΙΟ: βλ. ΛΙΜΠΙΝΤΟ, ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ...

ΛΕΚΤΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ, ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΗΣ... βλ. ΚΑΝΟΝΕΣ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ

ΛΙΜΠΙΝΤΟ: Προβληματικός όρος. Στα Λατινικά σημαίνει ευχή, επιθυμία. Είναι υποθετική μορφή ψυχικής ενέργειας, το αποτέλεσμα της δυναμικής παρουσίας του σεξουαλικού ΕΝΣΤΙΚΤΟΥ στην ψυχική ζωή. Το Λ. αντιμάχεται τον ΘΑΝΑΤΟ. Χρησιμεύει σαν μέτρο των διαδικασιών και μετασχηματισμών που συντελούνται στο πεδίο των σεξουαλικών ερεθισμών. Υπάρχει με διάφορες μορφές, που σχετίζονται με τις συγκεκριμένες ερωτογενείς ζώνες (ΣΤΟΜΑΤΙΚΟ, ΠΡΩΚΤΙΚΟ, ΓΕΝΕΤΙΚΟ Λίμπιντο κλπ.)

Στάδια του Λίμπιντο: Τα στάδια του Λ. που εξελίσσονται συγχρόνως με τα στάδια ανάπτυξης του ΕΓΩ. Σταματούν στο ΛΑΝΘΑΝΟΝ ΣΤΑΔΙΟ (το στάδιο που μεσολαβεί από την διάλυση της νηπιακής σεξουαλικότητας, μετά τα 5-6 πρώτα χρόνια, μέχρι την έναρξη της εφηβίας· σ' αυτό το στάδιο ανακόπτεται η σεξουαλική εξέλιξη). Χωρίζονται, κατά σειρά χρονικής προτεραιότητας, στο ΣΤΟΜΑΤΙΚΟ, ΠΡΩΚΤΙΚΟ, ΦΑΛΛΙΚΟ (όλα μαζί αποτελούν το ΠΡΟ-ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ στάδιο) και στο ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΤΑΔΙΟ. Τα 3 πρώτα στάδια ονομάζονται ΠΡΟΓΕΝΕΤΙΚΑ διότι προηγούνται του ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ όπου εδραιώνεται η προτεραιότητα της γενετικής ζώνης. Το Οιδιπόδείο στάδιο χαρακτηρίζεται από την εμφάνιση του ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟΥ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΟΣ στην ηλικία των 3-5 χρόνων. Κάθε στάδιο παίρνει το όνομά του από την κύρια πηγή αποκόμισης λιμπιντικής ηδονής σ' εκείνη την χρονική περίοδο (το στόμα, τον πρωκτό και το πέος) και από την κυριαρχία ενός τρόπου ΣΧΕΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ.

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ: Η ΜΕΤΑΘΕΣΗ στον ψυχαναλυτή ΑΠΩΘΗΜΕΝΩΝ ΙΔΕΩΝ, συναισθημάτων κλπ, που ο ψυχαναλυόμενος βιώνει έντο-

να, σε διάφορες στιγμές, στη διάρκεια της ψυχανάλυσης -καθώς ο ψυχαναλυτής εμφανίζεται να παίρνει τη μορφή του πατέρα, της μητέρας, κοκ. Αποτελεί θεμελιώδη διαδικασία της ψυχαναλυτικής θεραπείας γιατί επιτρέπει στον ψυχαναλυόμενο να αναπαράγει αυθόρμητα προηγούμενες ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, που είναι αδύνατο να θυμηθεί απ' ευθείας. Η Μ. παρ' όλα αυτά μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον ψυχαναλυόμενο και σαν ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ στην ενδύμηση γεγονότων της ζωής του.

Αντιμεταβίβαση: Οι ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΕΣ αντιδράσεις του ψυχαναλυτή προς τον ψυχαναλυόμενο. Η α. συνήθως παρακωλύει την ψυχαναλυτική θεραπεία, γιαυτό και ο ψυχαναλυτής πρέπει να χει ξεκαθαρίσει πρώτα τον ψυχικό κόσμο του με τη δική του ανάλυση, που ονομάζεται εκπαιδευτική ψυχανάλυση. (Υποστηρίζεται ότι η αντιμεταβίβαση έχει και θεραπευτική αξία, καθώς ευνοεί τον ψυχαναλυτή να χρησιμοποιήσει την ευαισθησία που εδρεύει στο Ασυνείδητό του προς όφελος του ψυχαναλυόμενου).

ΜΕΤΑΘΕΣΗ: βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...

ΜΕΤΑΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: Η ψυχολογική θεωρία της ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ. Διατυπώνει γενικευμένα θεωρητικά μοντέλα της ψυχής ή σημαντικών τμημάτων της /βλ. Θεωρία των ΕΝΣΤΙΚΤΩΝ, "Ψυχικό σύστημα" και υποσυστήματα ή παράγοντές του, διαδικασία της ΑΠΟΘΕΣΗΣ κ.λ.π./ στην προσπάθειά της να προτείνει μια γενική θεωρία περί ψυχής. Αποτελεί κατά κάποιο τρόπο καινούργια απόκτηση σε παλιά μεταφυσικά προβλήματα, γιαυτό και πολλά φιλοσοφικά ζητήματα αποτελούν νόμιμο κομμάτι της. Ασχολείται με την **δυναμική** της ψυχής (δηλ. βλέπει τα ψυχικά φαινόμενα σαν αποτελέσματα συγκρούσεων και συνδυασμών ψυχικών δυνάμεων), την **οικονομική** πλευρά (δηλ. θεωρεί ότι οι ψυχικές διαδικασίες είναι κυκλοφορία και κατανομή ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗΣ ενέργειας που μπορεί να προσδιοριστεί ποσοτικά), και την **τοπογραφική** πλευρά (δηλ. διακρίνει κάποιο "ψυχικό σύστημα", που αποτελείται από 3 υποσυστήματα: ΕΓΩ, ΠΡΟΕΓΩ, ΥΠΕΡΕΓΩ, -στην 2η τοπογραφία- ή από 2 υποσυστήματα: ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ, ΠΡΟΣΥΝΕΙΔΗΤΟ-ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ- στην νωρίτερη, 1η τοπογραφία).

Φιλοσοφικά σχόλια: Οι φιλοσοφικές μέθοδοι στις οποίες στηρίζεται η ψυχανάλυση είναι οι της εμπειρικής παρατήρησης και της ενδοσκόπησης. Η θεμελιώδης έννοια της ψυχανάλυσης είναι το ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ. Και η φύση της ψυχαναλυτικής παρατήρησης

και η φύση του Ασυνειδήτου και η φύση της θεραπείας, συνδέονται άμεσα με τη Γλώσσα. Ο ρόλος της γλώσσας στην ψυχανάλυση είναι εξ' ίσου σημαντικός με την ερώτηση πόσο πραγματικά είναι τα περιεχόμενα του Ασυνειδήτου και πόσο σίγουρος είναι ο ψυχαναλυτής (ή ο ψυχαναλυόμενος) γι' αυτά που παρατηρεί. Λέμε: "Με την ερμηνεία, το Ασυνειδήτο ξεσκεπάζεται. Με την συνειδητοποίηση, που συντελείται με την ΛΕΚΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ και όχι με την ΕΚΔΡΑΜΑΤΙΣΗ, το άτομο θεραπεύεται. Στο εσωτερικό του Ασυνειδήτου, αναγνωρίζεται κατάλληλα, με την ενόραση, ότι υπάρχουν ΙΔΕΕΣ". Όλα μαρτυρούν την σημασία της Γλώσσας.

Από την άλλη μεριά, η ψυχανάλυση έχει αξία μόνο εφόσον μπορεί να γενικεύσει την ψυχολογική θεωρία της για όλες τις ανθρώπινες ψυχές. Και αυτό μπορεί να γίνει μόνο στο βαθμό που μπορεί να δείξει την ύπαρξη κανονικοτήτων στην ανθρώπινη ψυχή, δηλ. μόνο εφόσον δεχτεί ότι η ψυχή, όπως και ο φυσικός κόσμος, διέπεται από κάποιας μορφής αιτιακή σχέση, που φαίνεται καθαρά όταν θεωρεί ότι κάποιο ψυχικό φαινόμενο έχει προκληθεί από κάποιο προηγούμενο ψυχικό συμβάν.

Μια μεταψυχολογία, για να είναι φιλοσοφικά πλήρης, πρέπει με συνέπεια να λάβει υπ' όψη της και την αιτιολογική και την γλωσσική όψη της ψυχανάλυσης.

ΜΕΤΟΥΣΙΩΣΗ: βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...

ΝΑΡΚΙΣΣΙΣΜΟΣ: Όρος -παρμένος από το μύθο του Νάρκισσου- που σημαίνει την κατάσταση όπου ο ίδιος ο εαυτός, το σώμα του είναι το μοναδικό ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΓΑΠΗΣ. Επίσης ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΟΦΗ, όταν το προτιμότερο ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ του ατόμου είναι το σώμα του. Διακρίνεται σε:

Πρωτογενή Ν: Αγάπη του εαυτού, που εδραιώνεται στο νηπιακό στάδιο της σεξουαλικής ανάπτυξης /συγχρόνως με την διαμόρφωση του ΕΓΩ/ όταν υπάρχει πλήρης έλλειψη σχέσης με τον εξωτερικό κόσμο και διαφοροποίησης μεταξύ Εγώ και Προεγώ.

Δευτερογενή Ν: Το ΛΙΜΠΙΝΤΟ αποσύρεται από το αντικείμενο και κατευθύνεται στο ΕΓΩ καθώς διάφορα αντικείμενα ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΥΟΝΤΑΙ και ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ με το Εγώ. Αποτελεί ΑΜΥΝΑ ενάντια στον χαμό αγαπημένων αντικειμένων κλπ. Ο Ν. ως ένα σημείο είναι υγιής ένδειξη αυτοσεβασμού.

ΝΕΥΡΩΣΗ: Ψυχική διαταραχή που δεν οφείλεται σε δυσλειτουργ-

για του νευρικού συστήματος αλλά στην αδυναμία των ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΑΜΥΝΑΣ να εμποδίσουν την εμφάνιση μιας ψυχικής σύγκρουσης που κατάγεται από την παιδική ηλικία. Τα συμπτώματα με τα οποία εμφανίζεται, αποτελούν τους ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΥ μεταξύ της αρχικής ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ και της ΑΜΥΝΑΣ. Η Ν. διακρίνεται από την ΨΥΧΩΣΗ, τη ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΣΤΡΟΦΗ και την ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ. Διακρίνονται οι παρακάτω νεύρωσις:

1. *Αγχωτική νεύρωση*: ΠΑΡΟΥΣΑ Ν. /βλ. παρακάτω/ που οφείλεται στη συσσώρευση ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ και την έλλειψη ή ανεπάρκεια ΨΥΧΙΚΗΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΑΣ του σεξουαλικού ερεθισμού. Κύριο σύμπτωμά της το ΑΓΧΟΣ με τη μορφή χρόνιας αγχώδους αναμονής, προσβολών άγχους, στομαχικών διαταραχών κλπ.

2. *Ιδεοψυχαναγκαστική νεύρωση*: ΨΥΧΟΝΕΥΡΩΣΗ με συμπτώματα ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ σκέψεις, ΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ συμπεριφορά και εσωτερικό αγώνα του ασθενή ενάντια σ' αυτά.

3. *Νεύρωση Μεταβίβασης*: Οφείλεται στο ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟ ενδιαφέρον που αναπτύσσεται προς τον ψυχαναλυτή κατά τη ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ. Επίσης, νεύρωση όπου το ΛΙΜΠΙΝΤΟ πάντοτε ΜΕΤΑΤΙΘΕΤΑΙ σε πραγματικά ή φανταστικά ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ, αντίθετα με την

4. *Ναρκισσιστική νεύρωση*: όπου το Λίμπιντο αποσύρεται από αυτά τα αντικείμενα και επενδύεται αποκλειστικά στο ΕΓΩ.

5. *Νεύρωση του χαρακτήρα*: Ν. όπου οι αμυντικές συγκρούσεις δεν εμφανίζονται μέσα από ξεκάθαρα συμπτώματα αλλά μέσα από παθολογική οργάνωση ολόκληρου του ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ.

6. *Παρούσα Ν.*: Οφείλεται σε ανεπάρκεια της βιολογικής λειτουργίας της ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ.

7. *Τραυματική Ν.*: Οφείλεται σε ΨΥΧΙΚΟ ΤΡΑΥΜΑ το οποίο και καθορίζει το περιεχόμενο του συμπτώματος.

8. *Ψυχονεύρωση*: Οφείλεται σε *ψυχικές* συγκρούσεις, σε αντίθεση με την παρούσα νεύρωση που έχει σωματικά αίτια.

ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΤΑΔΙΟ: βλ. ΛΙΜΠΙΝΤΟ, ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ...

ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ: Οργανωμένο σώμα επιθυμιών αγάπης και μίσους του παιδιού προς τους γονείς. Εμφανίζεται στο ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΤΑΔΙΟ /3-5 χρονών/. Διακρίνεται σε *θετικό οιδιπόδειο σύμπλεγμα*: ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ επιθυμία προς τον γονέα του α-

ντίζεται φύλου και επιθυμία θανάτου του άλλου **αρνητικό οιδ.**
σύμπλεγμα: αγάπη του γονέα του ίδιου φύλου και μίσος του άλλου και **πλήρες οιδ.** **σύμπλεγμα:** συνδυασμός των δύο. Έχει οικουμενική ισχύ, καθώς μπορεί να προκληθεί παίρνοντας διάφορες μορφές, όχι μόνο από την πυρηνική ή πατριαρχική οικογένεια, αλλά οπουδήποτε ισχύει το σχήμα "παιδί-επιθυμία φυσικού ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ του-Νόμος-απαγόρευση-τιμωρία".

Η **επίλυση** του Ο.Σ. γίνεται στο αγόρι μέσω της αποκήρυξης του αιμομικτικού αντικειμένου-μητέρας κάτω από το ΑΓΧΟΣ ΕΥΝΟΥΧΙΣΜΟΥ και της ΤΑΥΤΙΣΗΣ με τον πατέρα, και στο κορίτσι μέσω της αποκήρυξης του πένους-πατέρα που πρέπει όμως να αποζημιώσει κάνοντας παιδί /=πένος/, (το τελευταίο σημείο έχει υποστεί αυστηρή κριτική από το φεμινιστικό κίνημα και γυναίκες ψυχαναλύτριες), και της ταύτισης με τη μητέρα.

Το Ο.Σ. έχει θεμελιώδη σημασία για την οργάνωση της προσωπικότητας -διαμόρφωση ΥΠΕΡΕΓΩ, ΙΔΑΝΙΚΟΥ ΕΓΩ- /και της κοινωνίας/, αλλά επίσης σημαντική είναι και η **Προ-οιδιπόδεια Περίοδος** όπου η σχέση με τη μητέρα προέχει και ο πατέρας δεν έχει εμφανιστεί ακόμη σαν απαγορευτικός παράγοντας.

ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ (& ΛΕΣΒΙΑΣΜΟΣ): Τάση να βρίσκει κανείς σεξουαλική ικανοποίηση με άτομα του ίδιου φύλου. Αποτελεί ΝΑΡΚΙΣΙΣΤΙΚΗ επιλογή ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ, καθώς οι ομοφυλόφιλοι παίρνουν τους εαυτούς τους σαν το σεξουαλικό αντικείμενό τους. Δηλ. ξεκινάν από ναρκισσιστική βάση και ψάχνουν για κάποιον που τους μοιάζει, και τον οποίο αγαπούν, όπως τους αγαπούσε η μητέρα τους.

Ετεροσεξουαλικότητα: ΑΝΑΚΛΙΤΙΚΗ (βλ. λέξη) επιλογή αντικειμένου. Το προτιμότερο σεξουαλικό αντικείμενο είναι του αντίθετου φύλου.

Λανθάνουσα Ο: ΑΜΥΝΤΙΚΑ αισθήματα υποταγής, μπροστά σε ισχυρότερα αρσενικά. Αναπαράγει τις παθητικές ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ προς τον ισχυρό πατέρα, που παρατηρούνται στο (ΑΡΝΗΤΙΚΟ) ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ.

ΟΝΕΙΡΟ: Γνωστός όρος. Το Ο. υποτίθεται ότι αποτελεί συμβολική ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΑΠΩΘΗΜΕΝΗΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ. Η ουσία του Ο. βρίσκεται στην **ονειρική διεργασία**, δηλ. τις ψυχικές ενέργειες που μετατρέπουν το ακατέργαστο υλικό του Ο. -σωματικούς ερεθισμούς, κατάλοιπα της ημέρας, ονειρικές σκέψεις- σε τελειωμένο Ο. Η

ΕΡΜΗΝΕΙΑ της οργάνωσης της ονειρικής διεργασίας αποκαλύπτει την ψυχική σημασία του Ο. για τον ασθενή και συνιστά το **Λανθάνον Περιεχόμενο** του Ο. Αυτό το οποίο θυμάται ότι είδε και διηγείται αυτός που ονειρεύτηκε, αποτελεί το **Έκδηλο Περιεχόμενο** του Ο.

ΒΛ. ΙΔΕΑ και ΙΜΑΓΚΟ

ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ: ΒΛ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...

ΠΑΡΑΠΡΑΞΙΑ: Ενέργεια εκ παραδρομής, που αποτελεί ένδειξη ύπαρξης ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΗΣ ψυχικής σύγκρουσης. Π. μπορεί να είναι παραδρομή της γλώσσας, της πέννας, μπλοκάρισμα της μνήμης κ.λ.π. Δεν περιλαμβάνει γενικά προβλήματα ομιλίας μνήμης κ.ο.κ. και έχει σημασία καθόσο το άτομο το ίδιο ξενίζεται από την παραδρομή και τείνει ΣΥΝΕΙΡΜΙΚΑ να εντοπίσει τους λόγους που το έκαναν να θεωρήσει την παραδρομική διατύπωση, αρχικά, φυσιολογική.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΑΡΧΗ ΤΗΣ...: Μαζί με την ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΗΔΟΝΗΣ, αποτελούν τις δύο αρχές που κυβερνούν τον ψυχικό μηχανισμό. Τον ωθεί στην συνειδητοποίηση των απαιτήσεων του περιβάλλοντος και στην προσαρμογή της συμπεριφοράς του, ώστε να μπορέσει να εξασφαλίσει τελικά ικανοποίηση των ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΥΜΙΩΝ του. Η Α.Τ.Π. ακολουθεί την ανάπτυξη της Αρχής της Ηδονής, την οποία και τροποποιεί, χωρίς να εκμηδενίζει. Ανήκει στο ΠΡΟΣΥΝΕΙΔΗΤΟ-ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ και αναπτύσσεται παράλληλα με την κρίση, μνήμη, προσοχή κ.λ.π. Τα ένστικτα της αυτοσυντήρησης προσαρμόζονται, στο τέλος, μ' αυτήν, ενώ τα ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ δεν "εκπαιδεύονται" ποτέ τελείως.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ...: Η ικανότητα του ατόμου να διακρίνει μεταξύ ψυχικών παραστάσεων και εξωτερικών αισθημάτων.

ΠΡΟΒΟΛΗ: ΒΛ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...

ΠΡΟΕΓΩ (DAS ES = Εκείνο): Ένας από τους 3 παράγοντες της ψυχής, διακρίνεται, στη δεύτερη φροϋδική θεωρία του ψυχικού μηχανισμού (βλ. ΜΕΤΑΨΥΧΟΛΟΓΙΑ), από το ΕΓΩ και το ΥΠΕΡΕΓΩ. (Η πρώτη κάνει διάκριση μεταξύ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ-ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ). Προϋπάρχει της ανάπτυξης του Εγώ και αποτελεί τη μεγάλη δεξαμενή του ΛΙΜΠΙΝΤΟ και των ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΥΜΙΩΝ της προσωπικότητας. Τα περιεχόμενά του είναι ασυνειδητα, η οργάν-

νωσή του χαοτική και γεμάτη ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΑ και λειτουργεί με την ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ. Συγκρούεται με το Εγώ και το Υ-περεγώ.

Δεν είναι ταυτόσημο με το Ασυνείδητο, διότι το Εγώ, που θεωρείται μέρος της Συνείδησης και οι ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΑΜΥΝΑΣ του είναι εν μέρει ασυνείδητα. Γενικά συμβολίζει το τμήμα του εαυτού που δεν μπορεί να ελεγχθεί.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ: Η ικανότητα να διακρίνει το άτομο το φανταστικό από το αντικειμενικό και η ικανότητα να δρα αποτελεσματικά πάνω στο περιβάλλον. Αποτελεί είτε το αποτέλεσμα αναγκαστικής μάθησης μέσα από τις απογοητεύσεις, είτε ένα από τα χαρακτηριστικά της ΙΑΣΗΣ που επιφέρει η ψυχαναλυτική ΘΕΡΑΠΕΙΑ.

ΠΡΟΣΥΝΕΙΔΗΤΟ: Τμήμα του συστήματος Π-ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ. Αναφέρεται σε ΙΔΕΕΣ που διαθέτουν γλωσσική μορφή και που, αν και δεν είναι άμεσα συνειδητές (αναμνήσεις, γνώσεις κ.λ.π.) εν τούτοις δεν είναι και ΑΠΩΘΗΜΕΝΕΣ και μπορούν να ανακληθούν στη Συνείδηση κατά βούληση. Κυβερνιέται από την ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ. Χωρίζεται από το μεν ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ με τη λογοκρισία (που απλώς απαγορεύει), από την δε Συνείδηση με τη "δεύτερη λογοκρισία" (που βοηθάει στη συγκέντρωση της προσοχής).

ΠΡΩΚΤΙΚΟ-Σ: Βλ. ΛΙΜΠΙΝΤΟ, ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ- & ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Σε αντίθεση με την ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ, χαρακτηρίζει την ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΗ ψυχική δραστηριότητα και ανήκει στο ΠΡΟΕΓΩ. Χαρακτηρίζεται από την ελεύθερη μετακίνηση της ψυχικής ενέργειας, που πηδάει από ΙΔΕΑ σε ιδέα (με τη βοήθεια της ΣΥΜΠΥΚΝΩΣΗΣ και της ΜΕΤΑΘΕΣΗΣ), και από την ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΗΔΟΝΗΣ.

Η ικανοποίηση που προσδίδει σε ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ τείνει να είναι φανταστική και άμεση. Τα ΟΝΕΙΡΑ είναι Π.Δ.

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ: Συνήθως ΕΝΟΡΜΗΣΕΙΣ, τρόποι συμπεριφοράς, συναισθήματα και αισθησιακές καταστάσεις, που συνδέονται με την δραστηριότητα της αναπαραγωγής. Η Σ. πάντως δεν αναφέρεται μόνο στη δραστηριότητα της γενετήσιας ζώνης αλλά και σε ένα είδος ηδονής που δεν εξηγείται σε αναφορά μ' αυτήν: Η ύπαρξη και το σύνθηδες των ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΔΙΑΣΤΡΟΦΩΝ, τα κοινά σημεία μεταξύ της διεστραμμένης και της λεγόμενης νορμάλ Σ., η ύπαρξη διεστραμμένων σεξουαλικών επιθυμιών πi-

σω από ΝΕΥΡΩΤΙΚΑ συμπτώματα και, τέλος, η νηπιακή σεξουαλικότητα, όλα επικυρώνουν την θέση αυτή, χωρίς όμως να προτείνουν ικανοποιητικό εναλλακτικό ορισμό. (Το πρόβλημα φαίνεται πιο έντονα στην νηπιακή Σ.: είναι η νηπιακή ηδονιστική δραστηριότητα σεξουαλική με την ενήλικη σημασία;)

Η Σ. είναι ΕΝΣΤΙΚΤΙΚΗΣ προέλευσης διότι ακολουθεί στάδια ανάπτυξης (τα ίδια περίπου σ' όλους τους ανθρώπους), είναι όμως και κοινωνικής προέλευσης διότι εισβάλλει στον κόσμο του νήπιου από τον κόσμο της οικογένειας και της κοινωνίας.

Νηπιακή Σ.: Η ανάλυση συμπτωμάτων στους ενήλικες και η εμπειρική παρατήρηση των νηπίων, μας οδηγεί στην ανάγκη παραδοχής της ύπαρξης νηπιακών ηδονιστικών δραστηριοτήτων οι οποίες συμβολίζονται ή ΜΕΤΟΥΣΙΩΝΟΝΤΑΙ, αργότερα, σε ενήλικη σεξουαλική συμπεριφορά ή ενήλικα σεξουαλικά συμπτώματα /βλ. και το πρόβλημα για την νηπιακή Σ. παραπάνω/.

ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ, ΑΡΧΗ ΤΗΣ...: Θεμελιώδης αρχή της ψυχικής οικονομίας, συγγείνει στη διατήρηση της ψυχικής ΕΝΤΑΣΗΣ σε ένα σταθερό επίπεδο. Η Α.Τ.Σ. λειτουργεί απέναντι (α) στους εξωτερικούς ερεθισμούς με την αποφυγή, (β) στην εσωτερική ένταση με την ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΕΚΦΟΡΤΙΣΗΣ και την ΑΜΥΝΑ. Συνδέεται με την ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΗΔΟΝΗΣ (όταν η Α.Τ.Σ. επιδιώκει τη μείωση της έντασης), αλλά όχι ξεκάθαρα: π.χ. ισοδυναμεί η ηδονή πάντα με λιγότερη ένταση;

ΣΤΟΜΑΤΙΚΟ-Σ: βλ. ΛΙΜΠΙΝΤΟ, ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ -& ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

ΣΤΡΟΦΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ: βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...

ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ: Συναισθημα, συναισθηματική κατάσταση, ψυχική διάθεση, εμπνεύραμένο. Μαζί με τις ΙΔΕΕΣ αποτελεί τον τρόπο έκφρασης των ΕΝΣΤΙΚΤΩΝ. Δεν πρέπει κατ' ανάγκη να είναι η ίδια προσαρτημένη σε μια ιδέα, καθώς απολαμβάνει και ελεύθερη μετακίνηση στο εσωτερικό του ψυχικού κόσμου. Η μετακίνησή της γίνεται με: μετασχηματισμό της, ΜΕΤΑΘΕΣΗ της και ανταλλαγή της. Σε αντίθεση με τις ιδέες, δεν υπάρχει ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΑ, μια και εκδηλώνεται ή φράσσεται εν τω γεννάσθαι. /Για τη σημασία της στη θεραπεία βλ. ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΕΚΦΟΡΤΙΣΗΣ/.

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ, ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ: ΑΠΩΘΗΜΕΝΕΣ αναμνήσεις, που τροποποιούνται (μέχρι παραμόρφωσης) από τους ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΑΜΥΝΑΣ, για να περάσουν την λογοκρισία του ΕΓΩ, ή

ΔΑΝΙΚΟΥ-ΕΓΩ ή ΥΠΕΡ-ΕΓΩ και να έρθουν στην ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ (σαν συμπτώματα, όνειρα κ.λ.π.). Αποτελεί τον συμβιβασμό μεταξύ της απωθημένης ΙΔΕΑΣ και αυτών που την απωθούν. Η πλειοψηφία των ΝΕΥΡΩΤΙΚΩΝ συμπτωμάτων είναι Σχηματισμοί Συμβιβασμού.

ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ: Ομάδα αλληλοσυνδεόμενων ΣΥΝΕΙΔΗΤΩΝ και Α-ΣΥΝΕΙΔΗΤΩΝ ΙΔΕΩΝ με ισχυρή ΣΥΓΚΙΝΗΣΙΑΚΗ επίδραση στην προσωπικότητα του ατόμου. Κύρια Σ. είναι το ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟ Σ. και το Σ. Ευνουχισμού (μερικοί συγγραφείς αναφέρουν μέχρι και 50 διαφορετικά σ.) Συγκροτούνται με βάση τις διαπροσωπικές σχέσεις της παιδικής ηλικίας.

Σαν όρος έχει περιγραφική αξία περισσότερο παρά θεωρητικό ενδιαφέρον για την ψυχανάλυση.

ΣΥΜΠΥΚΝΩΣΗ: Μηχανισμός της ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ του ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ, μέσω του οποίου επενδύεται, σε μια μοναδική ΙΔΕΑ, η ενέργεια πολλών ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ. Η ιδέα είναι το κοινό σημείο των συνειρμών στο ασυνείδητο και τους αντιπροσωπεύει σαν σύντομη μετάφρασή τους. Π.χ. η Σ. είναι υπεύθυνη για την αντιπροσώπηση πολλών λανθανόντων νοημάτων από ένα έκδηλο στοιχείο στα ΟΝΕΙΡΑ, στα αστεία κ.λ.π. Είναι ασυνέπεια της λογοκρισίας του ΕΓΩ, ΙΔΑΝΙΚΟΥ ΕΓΩ, ΥΠΕΡΕΓΩ και, συγχρόνως, τρόπος του ασυνείδητου να αποφεύγει τη λογοκρισία.

ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ: Εσωτερική εμπειρία κατά την οποία το άτομο έχει συνείδηση /1/ των πράξεών του και των σκέψεών του και /2/ της ύπαρξης του εαυτού του. Ο όρος περιέχει στοιχεία βιολογικά γνωστικά και ΣΥΓΚΙΝΗΣΙΑΚΑ.

Η ψυχανάλυση ασχολείται με την Σ. στο βαθμό που σχετίζεται με την τοπογραφία*, λειτουργικότητα, οικονομία* και δυναμική* της ψυχής. Ετσι, η Σ. αποτελεί την υποκειμενική πλευρά της βιολογικής λειτουργίας της αντίληψης και ανήκει στο σύστημα ΠΡΟΣΥΝΕΙΔΗΤΟ-ΣΥΝΕΙΔΗΤΟ αν και διαφέρει από το προσυνείδητο και το ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ ως προς το ότι δεν κατακρατάει αναμνήσεις. Διαθέτει τη λειτουργία της προσοχής, που είναι η ΚΑΘΕΞΗ κάποιου στοιχείου, με τη βοήθεια της ελεύθερης ενέργειας που διαθέτει και αποφεύγει ό,τι είναι δυσάρεστο. Με τη βοήθεια της Σ. επηρεάζει η ψυχαναλυτική θεραπεία το Ασυνείδητο.

* Βλ. ΜΕΤΑΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ: Βλ. ΑΜΥΝΑΣ, ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ

ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΙΑ: Βλ. ΨΥΧΩΣΗ

ΤΑΥΤΙΣΗ: Ψυχολογική διαδικασία αφομοίωσης χαρακτηριστικών ενός ατόμου από ένα άλλο, το οποίο και μεταμορφώνεται, ολικά ή μερικά, με βάση το πρότυπο του άλλου ατόμου. Η ανθρωπίνη προσωπικότητα συγκροτείται με βάση τις διάφορες ταυτίσεις. Π.χ. το ΙΔΑΝΙΚΟ ΕΓΩ είναι σύνολο ταυτίσεων με πολιτιστικά ιδεώδη. Υπάρχουν 4 είδη ταύτισης: /1/ **Πρωτογενής Τ:** το νήπιο ταυτίζεται με τα ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ του, που ακόμη δεν υπάρχουν ξεχωριστά απ' αυτό, π.χ. η πρωτογενής τ. με τους γονείς είναι η βάση του ΥΠΕΡΕΓΩ. /2/ **Δευτερογενής Τ:** τ. με αντικείμενο που έχουμε συνείδηση ότι είναι διαφορετικό από μας. Είναι ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΑΜΥΝΑΣ. /3/ **Προβολική Τ:** το άτομο φαντάζεται ότι βρίσκεται μέσα σε κάποιο εξωτερικό αντικείμενο. Είναι μηχανισμός άμυνας. /4/ **Ενδοπροβολική Τ:** τ. με αντικείμενο που έχει ΕΝΔΟΠΡΟΒΛΗΘΕΙ.

ΤΡΑΥΜΑ, ΨΥΧΙΚΟ: Εμπειρία, συνηθέστερη στην πρώιμη παιδική ηλικία, που επιφέρει στον ψυχικό μηχανισμό απότομη αύξηση των ερεθισμών, πολύ ισχυρή για να αντιμετωπιστεί με αποτελεσματικότητα, πράγμα που προκαλεί μόνιμες διαταραχές στον τρόπο που διακινείται η ψυχική ενέργεια. Η άμεση αντίδραση σ' ένα ψυχικό τραύμα είναι το σοκ, επακολουθούμενο είτε από αυτογενή ανάρρωση, είτε από ΝΕΥΡΩΤΙΚΑ συμπτώματα. Προκαλείται, είτε τη στιγμή που συντελείται η απότομη αύξηση, είτε αργότερα, όταν η ενθύμηση της στιγμής εκείνης προκαλεί παθολογικές αντιδράσεις (όπως στην ενήλικη ενθύμηση κάποιας αποπλάνησης στην παιδική ηλικία), είτε επειδή, για λόγους κοινωνικούς ή ψυχικής ΑΜΥΝΑΣ, το άτομο δεν μπορεί να αντιδράσει στη στιγμή εκείνη και η ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ δεν ΕΚΦΟΡΤΙΖΕΤΑΙ, είτε σημαίνει ΚΑΘΗΛΩΣΗ του ατόμου σε κάποιο ΣΤΑΔΙΟ ανάπτυξης του ΛΙΜΠΙΝΤΟ. Οι νευρώσεις όλες προέρχονται συνήθως από νηπιακά Ψ.Τ.

ΥΠΕΡΕΓΩ: Ένας από τους παράγοντες της προσωπικότητας. Τμήμα του ΕΓΩ, που μπορεί να κρίνει το ίδιο το Εγώ σύμφωνα με κοινωνικές και πολιτιστικές νόρμες. Περιλαμβάνει και ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΑ στοιχεία και παίρνει την ενέργειά του από το ΠΡΟΕΓΩ. Συγκροτείται είτε σαν αποτέλεσμα του ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟΥ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΟΣ καθώς το παιδί εγκαταλείπει τις προσπάθειές του για ικανοποίηση

των οιδιπόδειων ΕΠΙΘΥΜΙΩΝ του και ΤΑΥΤΙΖΕΤΑΙ με τους γονείς -Ε- ΣΩΤΕΡΙΚΕΥΟΝΤΑΣ την απαγόρευση- (το Υ-Ε διυλίζεται αργότερα και από τις κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις), είτε με βάση την εσωτερίκευση ΠΡΟ-ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΩΝ απαγορεύσεων της οικογενειακής εκπαίδευσης, όπως π.χ. με τον έλεγχο του πρωκτού.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Βλ. ΑΜΥΝΑΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ...

ΥΠΟΣΥΝΕΙΔΗΤΟ: Συνώνυμο του ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ ή αυτού που γίνεται μετά δυσκολίας ΣΥΝΕΙΔΗΤΟ. Δεν χρησιμοποιείται πια στα ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΑ γραπτά.

ΥΣΤΕΡΙΑ: Πανάρχαια ΨΥΧΙΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ. Περιγράφει ομάδα ΝΕΥΡΩΣΕΩΝ με μεγάλη ποικιλία συμπτωμάτων. Κύριες μορφές:

Υστερία Μετατροπής, όπου η ψυχική σύγκρουση εκδηλώνεται συμβολικά με σωματικά συμπτώματα, που δεν έχουν φυσική αιτία, (λιποθυμίες, καταστάσεις κρίσης, "εμπόδια στον λάρυγγα" κ.ο.κ.) και **Αγχωτική Υστερία** (ή ΦΟΒΙΑ), όπου το ΑΓΧΟΣ επενδύεται σε κάποιο εξωτερικό ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ.

Η Υ. οφείλεται σε ΚΑΘΗΛΩΣΗ σε κάποιο σημείο του ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ και διακρίνεται από την ηγετική παρουσία ενός συγκεκριμένου είδους ΤΑΥΤΙΣΗΣ καθώς και την παρουσία ΑΠΩΘΗΣΗΣ και ΔΙΑΣΕΥΞΗΣ.

ΦΑΛΛΙΚΟ-Σ: Βλ. ΛΙΜΠΙΝΤΟ, ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ & ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΗ: Η ΣΥΝΕΙΔΗΤΗ νοητική δραστηριότητα συνοδεύεται και από ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΕΣ φαντασιώσεις (δηλ. φανταστικές σκηνές του νου). Οι ασυνείδητες φαντασιώσεις είναι οι ψυχικοί αντιπρόσωποι ΛΙΜΠΙΝΤΙΚΩΝ και καταστροφικών ΕΝΣΤΙΚΤΩΝ και αποτελούν ΕΚΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ, (με τρόπο λιγότερο ή περισσότερο παραμορφωμένο). Υπάρχουν και συνειδητές Φ. ή ονειροπολήσεις. Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ απαιτεί και σύμπτωση με τις εκάστοτε αντίστοιχες φαντασιώσεις... (Για τη θέση και τη σημασία του φανταστικού -φαντασιωμένου στην ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ θεωρία, βλ. ΜΕΤΑΨΥΧΟΛΟΓΙΑ.)

ΦΘΟΝΟΣ ΤΟΥ ΠΕΟΥΣ: Θεμελιώδες στοιχείο της ανάπτυξης της θηλυκής ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ. Σημαίνει την ανακάλυψη που κάνει το κορίτσι ότι δεν έχει πέος σαν το αγόρι, και την ΕΠΙΘΥΜΙΑ να αποκτήσει ένα (ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΕΥΝΟΥΧΙΣΜΟΥ στα κορίτσια). Στη διάρκεια του ΟΙΔΙΠΟΔΕΙΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ, η επιθυμία του πέους μετα-

σχηματίζεται, σε επιθυμία για παιδί (=πέος εντός) (που αποτελεί απαραίτητη συνθήκη για την εδραίωση της δηλυκότητας).

Διάφορες φεμινίστριες και ψυχαναλύτριες κατηγορούν την όλη αντίληψη σαν "φαλλοκεντρική" και ισχυρίζονται ότι ο Φ.τ.Π. καλύπτει απλώς παλαιότερες επιθυμίες ή ότι το πέος φθονείται, διότι συμβολίζει την προνομιούχο θέση του άντρα στην πατριαρχική κοινωνία.

ΦΟΒΙΑ: ΝΕΥΡΩΣΗ με σύμπτωμα την αίσθηση υπερβολικού ΑΓΧΟΥΣ, σε σχέση με κάποια κατάσταση ή κάποιο ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, που "φοβίζει" επειδή συμβολίζει κάποια ψυχική σύγκρουση, που το άτομο θέλει να αποφύγει. Είναι μορφή ΥΣΤΕΡΙΑΣ (Αγχωτική Υστερία) ή και σχετίζεται με την ιδεοψυχαναγκαστική νεύρωση. Αναφέρονται μέχρι και 180 είδη φοβιών, όπως: αγοραφοβία, κλειστοφοβία, ακροφοβία κ.λ.π.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ: Οι ιδιότητες, που επιτρέπουν σ' ένα πρόσωπο να καταταχτεί σε κάποιο τύπο Χ. Τα στοιχεία χ. είναι ή παράγωγα των ΣΤΑΔΙΩΝ ανάπτυξης του ΛΙΜΠΙΝΤΟ -ή του ΕΓΩ- ή αποτέλεσμα ΑΜΥΝΑΣ, οπότε έχουμε σαν αποτέλεσμα τον **δώρακα** του Χ., που είναι σύστημα ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΑΜΥΝΑΣ που επιτρέπει σ' ένα πρόσωπο να πάρει ένα ρόλο ΣΥΝΕΙΔΗΤΑ στις διαπροσωπικές σχέσεις του τις οποίες δεν θα μπορούσε αλλιώς να διατηρήσει.

Οι μηχανισμοί άμυνας που συμβάλλουν περισσότερο στη διαμόρφωση του Χ. είναι η ΜΕΤΟΥΣΙΩΣΗ και ο ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ. Οι ανωμαλίες του Χ. είναι κάτι μεταξύ ΝΕΥΡΩΤΙΚΟΥ συμπτώματος και ΨΥΧΩΤΙΚΗΣ διαταραχής.

Διακρίνονται τύποι χαρακτήρα: ΠΡΩΚΤΙΚΟΣ, ΓΕΝΕΤΙΚΟΣ, ΣΤΟΜΑΤΙΚΟΣ, ΦΑΛΛΙΚΟΣ, ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ, ΥΣΤΕΡΙΚΟΣ, ΦΟΒΙΚΟΣ και ΣΧΙΖΟΕΙΔΗΣ. (Όλοι χαρακτηρίζονται από τις ιδιότητες που έχουν τα στάδια ανάπτυξης του λίμπιντο στα οποία αναφέρονται, ή τις ψυχικές ασθένειες στις οποίες αναφέρονται.)

ΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ: Εσωτερική δύναμη, που εξαναγκάζει το άτομο να παράγει (ΣΥΝΕΙΔΗΤΑ ή ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΑ και τελετουργικά) έναν τρόπο συμπεριφοράς, που δεν έχει εξωτερική λογική, έτσι ώστε, αν δεν παραχθεί αυτός ο τρόπος συμπεριφοράς (ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ σκέψεις, πράξεις πολύπλοκες ή απλές κ.λ.π.) το άτομο να αισθανθεί ΑΓΧΟΣ. Η Ψ. είναι βασική ιδιότητα των ΕΝΣΤΙΚΤΩΝ και μπορεί να θεωρηθεί σύμπτωμα ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ ή

προσπάθειας να κρατηθούν ΑΠΩΘΗΜΕΝΕΣ ΙΔΕΕΣ ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΕΣ. **ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ:** Ιδρύθηκε από τον Φρόυντ στις αρχές του 20ού αιώνα, και είναι ερευνητική και θεραπευτική μέθοδος, που στηρίζεται σε μια ψυχολογική θεωρία της ψυχής και διαμορφώνεται με βάση τα στοιχεία που παρέχει η ψυχαναλυτική έρευνα και **ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ**. Ερευνά το ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟ νόημα ΙΔΕΩΝ και πράξεων με τη βοήθεια των ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ και των ΕΡΜΗΝΕΙΩΝ, και θεραπεύει ερμηνεύοντας τα στοιχεία που παρέχουν οι ελεύθεροι συνειρμοί, οι ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ και η ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ, εκμεταλλευόμενη τη θεραπευτική επίδραση που έχει στο άτομο η ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ του ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΟΥ (είτε μέσω της ενδύμησης, είτε μέσω της ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΕΚΦΟΡΤΙΣΗ, είτε μέσω της ΣΤΑΔΙΑΚΗΣ ΕΠΙΞΕΡΓΑΣΙΑΣ). Η θεωρία της Ψ. επιτρέπει την χρήση της ψυχαναλυτικής ερμηνείας και σε ανθρώπινα προϊόντα που δεν μπορούν να παράσχουν ελεύθερους συνειρμούς, όπως π.χ. έργα τέχνης. Επίσης επιτρέπει την χρήση της ψυχολογικής θεωρίας της ψυχής για την συμπλήρωση του μαρξισμού στην ερμηνεία κοινωνικών φαινομένων όπως η εξουσία, δύναμη, αλλοτρίωση, αυταρχικότητα, υποτακτικότητα, ομαδοποίηση, ο φόβος της ελευθερίας, της ευθύνης και της εξουσίας, η οικογένεια, εξατομίκευση, καταναλωτική συμπεριφορά, κ.λπ.

Παιδοψυχανάλυση: Η Ψ. των παιδιών με την βοήθεια του παιχνιδιού, που αντικαθιστά τους ελεύθερους συνειρμούς. Ιδρύθηκε από τη Μέλανι Κλάιν, την Άννα Φρόυντ και την Χ. φον Χουκ Χέλμουτ.

Για τη **θεωρία της ψυχής**, βλ. ΜΕΤΑΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΨΥΧΙΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ: Διαταραχή της συμπεριφοράς και της ικανότητας για ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ. Ψυχικές ασθένειες υπάρχουν: ΨΥΧΩΣΕΙΣ, ΝΕΥΡΩΣΕΙΣ και ψυχοπάθειες, ΔΙΑΣΤΡΟΦΕΣ, εθισμοί. Με τη θεραπεία διαφόρων ψ.α. /κυρίως νευρώσεων/ ασχολείται η ψυχανάλυση. Ο όρος έχει κοινωνικοπολιτική προέλευση, καθώς χαρακτηρίζει συμπεριφορά παράξενη, απαράδεκτη και "επιβλαβή" για τις ηθικο-πολιτιστικές αξίες μιας **συγκεκριμένης** κοινωνικής ομάδας, περιγράφει όμως και αυθεντικές ψυχικές διαταραχές που κάνουν το ίδιο το άτομο να παραπονιέται και να χάνει ίσως την ικανότητα αυτοσυντήρησής του. Ενώ σαν όρος είναι χρήσιμος διότι ωθεί το άτομο να αναζητήσει "θεραπεία" ονομάζοντας την κατάσταση του "ασθένεια" εν τούτοις ακολουθεί το ιατρικό

πρότυπο όπου η οργανική ανωμαλία έχει οργανική αιτία, και αγνοεί το ότι η ψυχή είναι σύνολο ποιοτήτων που απαιτούν περισσότερο την ανθρώπινη ευαισθησία για να γίνουν κατανοητές σ' όλη την έκτασή τους κι όχι μόνο το ψυχρό μάτι του επιστήμονα.

ΨΥΧΙΚΗ ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ: Η εργασία που επιτελεί ο ψυχικός μηχανισμός προκειμένου να θέσει υπό έλεγχο τους ερεθισμούς που φτάνουν σ' αυτόν, και των οποίων η συσσώρευση μπορεί να αποτελέσει την βάση ΝΕΥΡΩΣΕΩΝ ή ΨΥΧΩΣΕΩΝ. Η ψ.δ. συνεπάγεται μετατροπή της φυσικής ποσότητας (των ερεθισμών) σε ψυχική ποιότητα και εδραίωση ΣΥΝΕΙΡΜΙΚΩΝ σχέσεων μεταξύ των ερεθισμών. Είναι διαδικασία ανάλογη με την ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ.

ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ: Οποιαδήποτε μορφή θεραπείας ΨΥΧΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ που βασίζεται στην ομιλία και την σχέση θεραπευτή-ασθενή. Ο ιστορικός ρόλος της Ψ είναι θέμα έντονων κοινωνικοπολιτικών συζητήσεων: είναι, κατ' αρχήν, η ψυχική ασθένεια αποτέλεσμα του καπιταλιστικού τρόπου ζωής, ή απλώς λύνει τις ψυχολογικές αντιφάσεις ωθώντας το άτομο να ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΕΙ με τς κοινωνικές αντιφάσεις γύρω του; Είναι η Ψ. ιστορικό αποτέλεσμα της αύξησης της σημασίας του ατόμου (και, συνεπώς, και των "ψυχικών παραπόνων" του) που συμβαδίζει με την προνομιούχο θέση που του δίνει ο καταναλωτικός πολιτισμός, ή είναι λειτουργία που αντικατέστησε την παραδοσιακή ιερατική λειτουργία;

Οι ψυχοθεραπείες διακρίνονται σε:

1. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (Κ. Γιουνγκ): Τα ψυχολογικά φαινόμενα εξηγούνται και σε σχέση με το Συλλογικό Ασυνείδητο, που είναι το τμήμα της ανθρώπινης ψυχής που δεν εξαρτάται από τις προσωπικές εμπειρίες, αλλά αποτελείται από "εικόνες" που ανήκουν, με τη μορφή προδιαθέσεων ή δυνατοτήτων, σ' ολόκληρο το ανθρώπινο είδος. Βασικές έννοιές της είναι τα "αρχέτυπα", η "εσωστρέφεια", "εξωστρέφεια" κλπ. Δεν προτείνει συγκεκριμένη θεραπευτική τεχνική αλλά ισχυρίζεται ότι η ανθρώπινη φύση, σαν πολυδιάστατη που είναι, απαιτεί πολλές διαφορετικές απόψεις και μεθόδους. Τονίζει τη σημασία των πολιτιστικών και ανθρωπολογικών επιδράσεων.

2. ΑΤΟΜΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (Α. Αντλερ): Τονίζει την αδιαίρετοτητα του ατόμου και βρίσκει, στην προσπάθειά του να γίνει ανώτερο ή δυνατό, την ΑΣΥΝΕΙΔΗΤΗ πηγή των περισσότερων ανθρωπινων δραστηριοτήτων. Αυτό είναι το λεγόμενο ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ κατωτερότητας, που δίνει ώθηση στην εκδήλωση της "ανδρικής διαμαρτυρίας" δηλ. της θέλησης για δύναμη. Μειώνει τη σημασία του νηπιακού ΛΙΜΠΙΝΤΟ και του ασυνείδητου ΠΡΟΕΓΩ, και τονίζει τη σημασία της κοινωνίας, του σεξ, της εργασίας. Η θεραπευτική τεχνική της στρέφεται κυρίως γύρω από τη λογική συζήτηση που κάνει ο ψυχαναλυτής με τον ψυχαναλυόμενο.

3. ΒΙΟΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ (Β. Ράιχ - ΒΙΟΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ): Θεωρεί τη ΝΕΥΡΩΣΗ σαν διαταραχή της φυσιολογικής λειτουργίας του σώματος και χρησιμοποιεί την κίνηση, το μασάζ, τη συναισθηματική έκφραση κλπ σαν παράγοντες της θεραπευτικής τεχνικής της. Ο Β. Ράιχ πίστευε στην ύπαρξη μια οικουμενικής, αντικειμενικά μετρήσιμης ζωικής ενέργειας, της οργόνης.

4. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ (Ε. Μπερν): ΟΜΑΔΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ, στην οποία οι συνδιαλλαγές των ανθρώπων (δηλ. οι συγκεκριμένοι τρόποι με τους οποίους επικοινωνούν μεταξύ τους) χρησιμοποιούνται για να οριστούν και να αναλυθούν τα λεγόμενα "στάδια του ΕΓΩ" που χαρακτηρίζουν εσωτερικά το άτομο-παιδί, γονέας, ενήλικας -με σκοπό την ανάληψη υπευθυνότητας από το άτομο, δηλ. την ενηλικίωσή του. [Στάδια του ΕΓΩ - παραδείγματα: Τι ώρα είναι; Απάντηση (ενήλικας): 4 η ώρα. Απ. (παιδί): Δεν ξέρω. Σε πειράζει που δεν έχω ρολόι; Απ. (γονέας): Εσύ δεν έχεις ρολόι;!;...]

5. ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΓΚΕΣΤΑΛΤ (Φ. Περλς): Το άτομο επιδιώκεται να αυξήσει τη συνείδηση του εαυτού του μέσω της ενεργοποίησης διαφόρων ξεκομμένων στοιχείων του. Π.χ. ο θεραπευτής αγγίζει κάποιο ντροπαλό άτομο με σκοπό να το διαταράξει και να το κάνει να συναισθανθεί το κρυμμένο νόημα που έχει η αφή γι' αυτό.

6. ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ (Φρόυντ): Κατ' εξοχήν φροϋδική θεραπεία. Στηρίζεται στην ερευνητική και θεραπευτική μέθοδο της ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ, υπακούει στους ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ (βλ. λήμματα) και, επιπρόσθετα, ο ψυχαναλυτής βλέπει τον ψυχαναλυόμενο καθημερινά και τον βάζει να πλαγιάσει στον ψυχαναλυτικό καναπέ.

7. ΜΥΣΤΙΚΟΨΕΥΒΑΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ. Η κεντρική τεχνική της είναι η αυτοσυγκέντρωση και σκοπός της είναι να καλλιεργήσει αυξημένη και εκλεπτυσμένη "υποκειμενικότητα".

8. ΝΑΡΚΟΑΝΑΛΥΣΗ (Κ. Νάρανχο): Ο ασθενής δέχεται τις ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ του ψυχαναλυτή κάτω από την επιρροή κάποιου ναρκωτικού που χαλαρώνει τις ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ του και βοηθά στην πιο ελεύθερη έκφραση των συνειρμών του.

9. ΝΕΟΦΡΟΪΔΙΚΗ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ (Κ. Χόρνεϋ, Ε. Φρομ): ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ (βλ. λ.) που περιορίζει όμως το ρόλο της νηπιακής ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ και της ΑΠΩΘΗΣΗΣ στη διαμόρφωση της προσωπικότητας, τονίζει την ανάγκη επίτευξης αυτο-σεβασμού και ασφάλειας και χρησιμοποιεί την άμεση επικοινωνία του αναλυτή με τον ασθενή σαν θεραπευτική τεχνική, καθώς και την έκφραση ΕΡΜΗΝΕΙΩΝ με σκοπό την εξήγηση κοινωνικών φαινομένων στον ασθενή.

10. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ: Μεταχειρίζεται την οικογένεια σαν ομάδα παρά σαν ξεκομμένα άτομα. Συνήθως εργάζεται πάνω στις συνδιαλλαγές που γίνονται μεταξύ των μελών της οικογένειας.

11. ΟΜΑΔΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ: Σύντομη και χαλαρά οργανωμένη μορφή ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ που βασίζεται στη συγκινησιακή επίδραση που προκαλεί η έκφραση ισχυρών συναισθημάτων μεταξύ των μελών της ομάδας.

12. ΟΜΑΔΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ: Κατάγεται από την ερευνητική και θεραπευτική μέθοδο της ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ, όμως με διάφορες αλλαγές, καθώς τα ψυχολογικά προβλήματα παίζονται "εδώ και τώρα" (όχι "εκεί και τότε" όπως συνήθως στην ψυχανάλυση) και γίνονται αντικείμενα επεξεργασίας απ' όλη την ομάδα (6-7 άτομα), και ο θεραπευτής ερμηνεύει και τη δυναμική που αναπτύσσεται στην ομάδα συγχρόνως με τις προσωπικές ερμηνείες που δίνει στο κάθε άτομο ξεχωριστά. Τείνει να συμβάλλει περισσότερο στη λύση προβλημάτων που έχουν να κάνουν με δυσκολία στις ανθρώπινες σχέσεις.

13. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΘΕΡΑΠΕΙΑ... (Γκλέουςερ) και ΛΟΓΙΚΟ-ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ (Α. Ελिस): Ανάλογες θεραπείες. Τονίζουν τη σημασία της προσέγγισης στα συναισθηματικά προβλήματα, που βασίζεται στην επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων

και στην ανάπτυξη υπεύθυνης, ηθικής συμπεριφοράς για τη θεραπεία της ΝΕΥΡΩΣΗΣ. Κι οι δύο βασίζονται πολύ σε διάφορες ηθικές αξίες και χρησιμοποιούν ως μέσο την ηθική καθοδήγηση.

14. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ (Α. Γιάνωφ): Η συγκεντρωμένη έκφραση βαθιού νηπιακού πόνου παροτρύνεται σαν θεραπεία της νεύρωσης.

15. ΡΟΤΖΕΡΙΑΝΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ (Κ. Ρότζερς): Ο θεραπευτής "κρατιέται" μακριά από τον ασθενή και δεν συμμετέχει παρά μόνο για να επαναλάβει ίσως αυτά που είπε ο ασθενής, πράγμα που πιστεύεται ότι βοηθάει τον ασθενή να αποκτήσει μεγαλύτερη συναισθηση του τι λέει και να διαμορφώσει καινούργια εικόνα για τον εαυτό του. Η Ρ. Θ. ονομάζεται αλλιώς και ΜΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ. Βασίζεται στην ανεπιφύλακτη αποδοχή του ασθενή και των αδυναμιών του από την ψυχανάλυση.

16. ΥΠΑΡΞΙΑΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ: Βασισμένη στα γραπτά Ευρωπαίων υπαρξιστών φιλοσόφων της σύγχρονης εποχής, αποφεύγει τις διανοητικές επεξηγήσεις προς τον ψυχαναλυόμενο και προτιμάει να τον αφήσει να αισθάνεται όλην την συναισθηματική επίδραση μιας εμπειρίας που περνάει, χωρίς να ερμηνεύει την κατάστασή του. Οι τρεις βασικοί άξονές της είναι: πρώτο, ο κόσμος των σχέσεων του ατόμου με τους άλλους ανθρώπους· δεύτερο, το περιβάλλον και οι βιολογικές δυνατότητες του ανθρώπου· και τρίτο, ο κόσμος της εσωτερικής εμπειρίας του. (Κύριοι εκπρόσωποι: Ρ. ΛΑΙΝΓΚ, ΡΟΛΟ, ΜΕΪ)

17. ΥΠΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ: Βασίζεται στη χρήση του υπνωτισμού για την χαλάρωση των ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΝ και την "υποβολή" νέων "υγιών" στοιχείων στην προσωπικότητα του ασθενή. Συνήθως επακολουθεί συζήτηση με τον θεραπευτή γιατί η υποβολή καθαυτή είναι βραχείας διάρκειας. (Ο υπνωτισμός είναι η κατάσταση όπου το αυτόνομο νευρικό σύστημα περιέρχεται τμηματικά υπό τον έλεγχο της βούλησης. Μια και οι ΣΥΓΚΙΝΗΣΕΙΣ σχετίζονται με το αυτόνομο σύστημα, ο υπνωτισμός επηρεάζει τις συγκινήσεις).

18. ΨΥΧΟΔΡΑΜΑ (Τ. ΜΟΡΕΝΟ): Είδος ΟΜΑΔΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ όπου ένα πρόσωπο, που ονομάζεται "πρωταγωνιστής" ή "άτομο", ΕΚΔΡΑΜΑΤΙΖΕΙ, με τη μορφή κάποιου ρόλου, ένα προσωπικό πρόβλημα, κατά προτίμηση πάνω σε μια μικρή σκηνή. Άλλοι ασθενείς ή εκπαιδευμένοι βοηθοί, που ονομάζονται "βοηθητικά Ε-

ΓΩ" καθοδηγούνται από τον πρωταγωνιστή πώς να παίξουν το ρόλο τους στην ιστορία του. Ο θεραπευτής δρα σαν σκηνοθέτης, αποφασίζοντας, με βάση τη γνώση που έχει για τους ασθενείς του, ποιος ρόλος ταιριάζει στον καθένα. Ο ασθενής, "παίζοντας" το πρόβλημά του, κατά κάποιο τρόπο το ξεπερνάει...

ΨΥΧΩΣΗ: Ο ασθενής δεν είναι σε θέση να αντιληφθεί ότι ΑΣΘΕΝΕΙ ΨΥΧΙΚΑ, ότι δεν διαθέτει ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ και ότι διακατέχεται από παραληρητικές ΙΔΕΕΣ. Δεν μπορεί να διαμορφώσει συνήθως σχέση ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ με τον ψυχαναλυτή και οι εμπειρίες του είναι πολύ πιο πρωτόγονες από εκείνες του ώριμου ενήλικα, διότι είναι ΚΑΘΗΛΩΜΕΝΕΣ σε παιδικές συναισθηματικές ανάγκες. Είναι το αποτέλεσμα μιας σύνθετης σειράς από κοινωνικές απορρίψεις και παρανοήσεις, που οδηγούν στη διαταραχή της ΛΙΜΠΙΝΤΙΚΗΣ σχέσης με την πραγματικότητα. Διακρίνεται σε **οργανική Ψ.** (οργανικής προέλευσης, όπως η γενική παράλυση) και **λειτουργική Ψ.** (συγκεκριμένης αιτιολογίας, όπως η ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΙΑ). Η λειτουργική Ψ. διακρίνεται σε: α. παράνοια και σχιζοφρένεια και β. μελαγχολία και μανία.

Σχιζοφρένεια: Όρος που φέρει όλες τις κοινωνικές προκαταλήψεις της ΨΥΧΙΚΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ /βλ. λέξη/. Κύριο σύμπτωμά της η ΔΙΑΖΕΥΞΗ ανάμεσα στις ΣΥΓΚΙΝΗΣΙΑΚΕΣ και διανοητικές λειτουργίες. Επίσης, ασυναρτησία στην σκέψη, σύγχυση ταυτότητας, πλήρης ή μερική απομάκρυνση της συγκίνησης, συγκέντρωση της προσοχής σε μια ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΗ κλπ. Λέγεται ότι προέρχεται από την οικογένεια, όταν οι γονείς εκφράζουν διαρκώς λογικά αντικρουόμενες απαιτήσεις στο παιδί, φέρνοντάς το σε μια αδιέξοδη κατάσταση, τη λεγόμενη ΔΙΠΟΛΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ (DOUBLE-BIND).

ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΟ-Η-ΟΣ: Σύμπτωμα ή ασθένεια που συνοδεύεται από ευδιάκριτες οργανικές ανωμαλίες οι οποίες μπορούν να ΕΡΜΗΝΕΥΤΟΥΝ ότι κατάγονται από την προσωπικότητα και τις ψυχοσυνγκρούσεις του ατόμου. Η σχέση που έχουν με την προσωπικότητα αποκαλύπτεται είτε μετά από λεπτομερή ανάλυση της προσωπικότητας είτε, στατιστικά, ερευνώντας αν πολλοί ασθενείς που παρουσιάζουν παρόμοιες οργανικές ανωμαλίες (πχ. βρογχικό άσθμα, γαστρικά έλκη) έχουν κοινά χαρακτηριστικά προσωπικότητας και συνθηκών ζωής.